'Tot Voordeel en Genoegen' De schilderijenverzameling van Gerrit van der Pot van Groeneveld*

• TIM ZEEDIJK •

Op 15 september 1808 opende het Koninklijk Paleis in Amsterdam zijn deuren voor de bezoekers van de eerste officiële kunsttentoonstelling in het Koninklijk Museum, de voorloper van het Rijksmuseum. Kunstenaars uit heel Nederland stuurden werk in dat op de tentoonstelling werd gepresenteerd samen met de doelenstukken van de stad Amsterdam én 65 voornamelijk 17de-eeuwse schilderijen uit de verzameling van Gerrit van der Pot die twee maanden eerder waren aangekocht. De expositie werd vermoedelijk goed bezocht, maar bij gebrek aan kritieken is het moeilijk te beoordelen hoe het publiek dit initiatief van koning Lodewijk Napoleon ontving. Een tekening van Christiaan Andriessen, drie dagen na de opening gemaakt, suggereert groot enthousiasme, want 'uit kunstliefde wordt men hier platgedrongen' (afb. 1). De schilderijen uit de collectie Van der Pot zullen allicht indruk hebben gemaakt, met publiekslievelingen als Gerard Dou's *Avondschool*, Jan Steens *Bakker Arent* en de *Zegening van Jacob* door Govaert Flinck, die ook vandaag nog deel uitmaken van de kern van de Rijksmuseumcollectie.

Voor het Koninklijk Museum, de opvolger van de Nationale Konstgalerij, betekende de aankoop van een groot gedeelte van de collectie Van der Pot een forse uitbreiding van het schilderijenbestand en een kwaliteitsverbetering van jewelste. Het museum kon aanvankelijk slechts beschikken over een beperkte groep schilderijen uit voormalig stadhouderlijk bezit, waarvan het beste naar Parijs was gebracht, en enkele aankopen en schenkingen uit de jaren tussen 1795 en 1808. Door de hand te leggen op een belangrijk deel van de verzameling Van der Pot en het jaar erna op de gehele collectie Van Heteren kon men in het museum naast regentenstukken en portretten van nationale helden nu ook een keur aan 17de-eeuwse Hollandse meesters bewonderen. Met deze aankopen begon de opbouw van een collectie waar het museum wereldfaam mee verwierf.

De ontstaansgeschiedenis van de verzameling van Gerrit van der Pot laat zich goed reconstrueren door het bestaan van een kasboek waarin hij zijn aan- en verkopen heeft geregistreerd. Ook is een gedeelte van de correspondentie tussen Van der Pot en een van zijn handelaars bewaard gebleven, waardoor een aantal jaren de overwegingen van de welgestelde koopman en zijn adviseur haast van dag tot dag zijn te volgen. Deze geschiedenis behoort tot de historie van het Rijksmuseum en bovendien kan zij licht werpen op de receptiegeschiedenis van de Hollandse 17de-eeuwse schilderkunst in het laat 18de-eeuwse Nederland.[1]

Detail afb. 7
JAN HACKAERT,
De berkenlaan.

Afb. 1
CHRISTIAAN ANDRIESSEN,
'Uit kunstliefde wordt men hier platgedrongen', de 3de dag der Expositie op het Paleis, 17 sept. 1808.
Krijt en penseel, 22,6 x 17,9 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. RP-T-1950-94).

Gerrit van der Pot, Heer van Groeneveld

Gerrit van der Pot (1732-1807) was de zoon van de zeer welgestelde Rotterdamse wijnkoper, suikerraffinadeur en dichter Willem van der Pot (1704-1783), en de uit Amsterdam afkomstige Sara Bosch (1707-1777).[2] Met zijn vader begon Gerrit op 23-jarige leeftijd in 1755 een suikerraffinaderij onder de naam 'Willem van der Pot en Zoon', waarvan het destijds enorme inlegbedrag van meer dan 200.000 gulden door Willem werd betaald.[3] Tien jaar lang dreven zij samen een bloeiende handel, tot in 1765 twee andere zoons de zaak overnamen. Gerrit van der Pot liet zich toen voor 50.000 gulden uitkopen, behield een klein aandeel in de succesvolle familiefirma en gebruikte de uitkoopsom om ook zelf nog een raffinaderij op te richten en verschillende andere handelsactiviteiten te ontplooien.[4] Niet alleen zijn professionele leven bracht Van der Pot zijn fortuin. Hij trouwde in 1752 met Alida Viruly (1725-1772), die in 1760 een vermogen erfde van haar tante Ignatia van Geel, de dochter van de schilder Joost van Geel. Dit geld kreeg Van der Pot ter beschikking en zo kwam hij ook aan zijn eerste schilderijen, waaronder een aardig portret door Adriaen van der Werff (een transcriptie van het kasboek van Gerrit van der Pot volgt op pp. 167-201, hierin nr. 209) en het zelfportret van Joost van Geel (nr. 65; afb. 2). Verzamelen deed Van der Pot toen nog niet, het zou twintig jaar duren voordat hij daaraan serieus begon.[5]

Eind jaren '60 kocht Van der Pot een buitenplaats te Schoonderloo, Meywijk genaamd, waar het kinderloze echtpaar de zomers doorbracht. In 1771 volgde een ambachtsheerlijkheid ten westen van Delft, waardoor hij de titel Heer van Groeneveld verwierf. Na de dood van Alida hertrouwde Van der Pot in

1773 met Maria Elisabeth Brakel (1734-1795), eigenaresse van een brouwerij, wat zijn vermogen wederom deed groeien. Zo was Gerrit van der Pot, Heer van Groeneveld, in de decennia voorafgaande aan de Vierde Engelse Oorlog en de revolutie van de patriotten, door degelijk ondernemerschap en fortuinlijke allianties een bijzonder vermogend man geworden.

In 1778 overleed een ver familielid van Maria Elisabeth Brakel, ds. Samuel Beyerman, predikant te Gouda. Van der Pot werd gevraagd de testamentaire zaken af te handelen. Beyerman bezat een aantal schilderijen, waaronder enkele familieportretten door Bartholomeus van der Helst, die Van der Pot kocht om ze voor het nageslacht te bewaren (nrs. 72 t/m 76). Op de veiling van de rest van de collectie verwierf Van der Pot bovendien voor 325 gulden twee marktscènes door H.M. Sorgh (nrs. 173 en 174), die nu alleen nog bekend zijn vanwege een tekening die Jan Stolker er naar maakte. We kunnen deze aankopen beschouwen als de eerste, voorzichtige stappen van een beginnend verzamelaar.

Afb. 2
JOOST VAN GEEL, *Zelfportret.* Olieverf op doek, 84,5 x 74,5 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-115).

De jaren 1781-1786: het ontstaan van een kabinet met topstukken

Als een echte koopman hield Gerrit van der Pot vanaf het begin van de jaren '80 een kasboek bij waarin hij zijn kunstaankopen en de familieportretten in zijn bezit noteerde. Tal van wetenswaardigheden over de schilderijen in zijn toen snel groeiende verzameling zijn in het kasboek opgetekend, onder meer de herkomst van de schilderijen en de restauraties die hij liet uitvoeren. Het register of *journaal*, zoals Van der Pots eerste biograaf Wiersum het noemde, is te vergelijken met de administratie van andere verzamelaars uit de late 18de en de vroege 19de eeuw, zoals die van de Amsterdamse verzamelaar Adriaan van der Hoop.[6]

Voor de vorming van de collectie is een notitie in het journaal uit mei 1781 van belang, waar Van der Pot in relatie tot een aankoop voor het eerst de naam van Pieter Fouquet Jr. (1729-1800) noemt, een Amsterdamse kunsthandelaar die niet lang daarna zijn vaste leverancier zou worden. Fouquet, die ook voor andere verzamelaars veel heeft betekend en als deskundig en betrouwbaar gold, heeft Van der Pot tot halverwege de jaren '90 kostbare werken geleverd en veel invloed gehad op de samenstelling van de collectie.[7] Voordat hij Fouquet had leren kennen, gaf Van der Pot voor een schilderij zelden meer dan een paar honderd gulden, of deze nu van 17de-eeuwse meesters of van eigentijdse, meestal bevriende kunstenaars waren.[8] Zo kocht hij in het voorjaar van 1781 voor 300 gulden een *Kaarslicht* door L. de Moni (nr. 128, een evidente kopie naar Gerard Dou) en voor 170 gulden een *Biddende monnik* op naam van Dou (nr. 47). Aan de hand van Fouquet begon echter later dat jaar de stelselmatige opbouw van een collectie 17de-eeuwse schilderijen

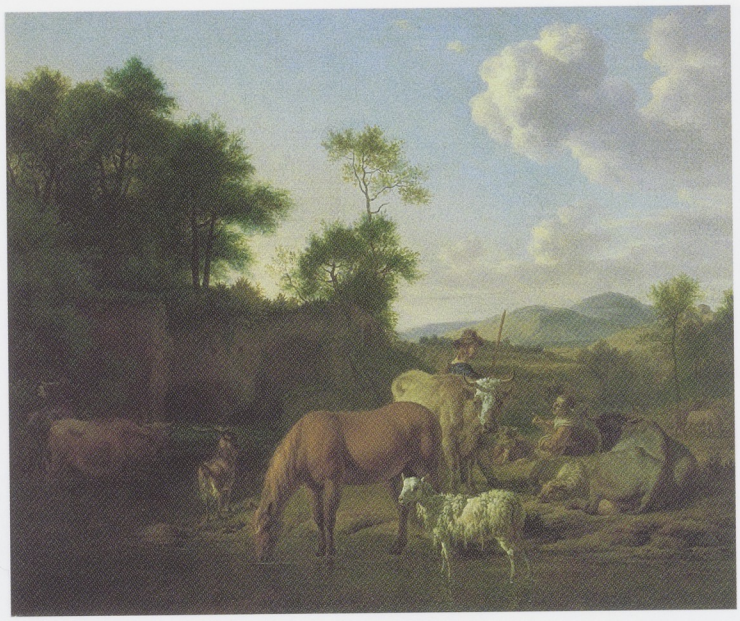

Afb. 3
ADRIAEN VAN DE VELDE,
Landschap met een paard en vee.
Olieverf op doek, 47,5 x 57 cm. Verblijfplaats onbekend.

Afb. 4
JOHANNES LINGELBACH,
Het hooiwagentje.
Olieverf op paneel, 41 x 52,5 cm. Koninklijk Kabinet van Schilderijen Het Mauritshuis, Den Haag (inv.nr. 87).

Afb. 5
JAN STEEN,
Bakker Arent Oostwaard en zijn echtgenote Catherina Keizerwaard.
Olieverf op paneel, 38 x 32 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-390).

van een geheel ander kaliber.

Op 11 september 1781 verkocht Fouquet aan Van der Pot een zeer kostbaar werk van Adriaen van de Velde, een *Landschap met een paard en vee* (nr. 197; afb. 3). Het zal even slikken zijn geweest voor de verzamelaar om 1500 gulden te besteden aan één enkel stuk, maar toen was het ijs ook gebroken en spendeerde hij regelmatig zulke bedragen voor landschappen en zeestukken, Italianisanten en fijnschilders. Een dag voor zijn bezoek aan Fouquet had Van der Pot de veiling van het kabinet van Pieter Willemsz Calkoen bijgewoond, waar hij naast een aantal andere werken Lingelbachs *Hooiwagentje* (nr. 111; afb. 4) en Steens *Portret van bakker Arent Oostwaart* (nr. 178; afb. 5) had gekocht.[9] In december 1781 volgden een kapitale Wouwerman, *De hoefsmid* (nr. 216; afb. 6) voor 1200 gulden, *De berkenlaan* door Hackaert voor 550 gulden (nr. 69; afb. 7) en in de loop van 1782 nog een groot aantal minder belangrijke werken. Van der Pot had duidelijk de smaak te pakken. Hij vormde in korte tijd een verzameling met enkele topstukken en zo'n 100 werken van ongelijke kwaliteit. In het najaar van 1781 had Van der Pot al met al ruim 5000 gulden aan zijn schilde-

rijen uitgegeven en in zijn Rotterdamse koopmanswoning zal hij een goed gevulde schilderijenzaal hebben gehad. Met de aankoop van de belangrijkste stukken uit de collectie van John de Neufville in het jaar daarop, werd de collectie een kostbaar ensemble.

Een keuze uit de verzameling De Neufville

John de Neufville (1729-1796), vermoedelijk een neef van de lakenhandelaar en verzamelaar Jan Izaacz de Neufville (1706-1772), had in de jaren '60 en '70 in Amsterdam zijn fortuin gemaakt als bankier. Hij kocht in 1765 het kapitale huis Saxenburg op de Keizersgracht, waarin waarschijnlijk ook zijn schilderijencollectie werd ondergebracht.[10] Als verzamelaar is De Neufville onbekend gebleven, maar zijn louche praktijken met betrekking tot de financiering van de Amerikaanse vrijheidsstrijd – leningen aan John Adams en de betrokkenheid bij een ontwerp-handelscontract tussen de nog op te richten Verenigde Staten en de Republiek – zijn zeker opmerkelijk. Op het moment dat de plannen voor dit contract in het water vielen, keerde het tij voor De Neufville.[11] De voorschotten die hij aan de vrijheidsstrijders had verstrekt, zag hij niet meer terug en op 18 juni 1782 moest De Neufville Saxenburg verkopen. Drie maanden later bood hij Van der Pot een keuze uit zijn schilderijencollectie aan en in 1783 liet hij de rest veilen. In mei 1785 vluchtte De Neufville ten slotte met zijn vrouw naar de Verenigde Staten om aan zijn schuldeisers te ontkomen. Hij stierf er tien jaar later als een berooid man.[12]

Hoe het contact tussen Van der Pot en De Neufville tot stand kwam is onduidelijk. In ieder geval bood het faillissement Van der Pot de buitenkans een twintigtal schilderijen te bemachtigen waarvan er enkele tot de kern van zijn collectie zouden gaan behoren. Zo kocht hij een Adriaen van de Velde, *Een landschap met vee en*

Afb. 6
PHILIPS WOUWERMAN, *De hoefsmid.* Olieverf op doek, 62 x 55 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-478).

Afb. 7
JAN HACKAERT,
De berkenlaan.
Olieverf op doek,
66,5 x 53,5 cm. Rijksmuseum, Amsterdam
(inv.nr. SK-A-130).

Afb. 8
LUDOLF BAKHUYSEN,
Woelende zee.
Olieverf op doek,
53,5 x 69 cm. Rijksmuseum, Amsterdam
(inv.nr. SK-A-10).

Afb. 9
GERARD TER BORCH,
Wachtlokaal met drie soldaten.
Olieverf op paneel, 47,5 x 37,4 cm. Verblijfplaats onbekend.

Afb. 10
PHILIPS WOUWERMAN,
De overwinning der boeren.
Olieverf op doek, 59 x 78 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-482).

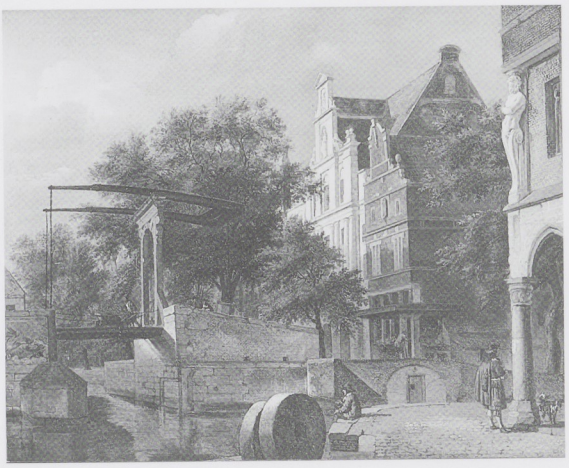

Afb. 11 en 12
JAN VAN DER HEYDEN,
De stenen brug en *De ophaalbrug.*
Olieverf op paneel, 37 x 44,5 cm en 36 x 44,5 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nrs. SK-A-152 en SK-A-153).

herders (nr. 195), en ook zijn eerste veestukje door Nicolaas Berchem (nr. 16). Andere aanwinsten waren de twee *Woelende waters* door Backhuysen die samen 1100 gulden kosten (nrs. 5 en 6; afb. 8), een Ter Borch, *Wachtlokaal met drie soldaten* (nr. 32; afb. 9) voor 450 gulden en, zeer kostbaar, Wouwermans *De overwinning der boeren* (nr. 214; afb. 10) voor 2100 gulden. Ook kocht Van der Pot twee stadsgezichten door Jan van der Heyden, samen voor 1050 gulden (nrs. 78 en 79, afb. 11 en 12).[13] De aankoop van zoveel kostbare stukken ineens, voor meer dan 5000 gulden in totaal, maakt duidelijk dat Van der Pots liefhebberij een serieuze wending had genomen.

Een fraai voorbeeld van een uitstekende en zeer kostbare aankoop uit dezelfde periode was Dou's *Avondschool* (nr. 48; afb. 13) Het werk was sinds 1766 in het bezit van de Rotterdamse verzamelaar Jacob Mossel, die het in 1783 aan Van der Pot overdeed voor 4.900 gulden, veruit het hoogste bedrag dat deze tot dan toe aan één schilderij had uitgegeven. Dat de nieuwe eigenaar veel vertrouwen in de waarde van deze Dou stelde, valt op te maken uit een dagboekaantekening van Willem Teding van Berkhout (1754-1809), een kennis van Van der Pot. Teding van Berkhout bezichtigde op 23 juli 1796 de collectie en noteerde nadien: *'s Morgens per schuit van 7 uuren met zeer slecht weer naa Rotterdam geweest* [vanuit Delft] *en om twaalf uur terug om affaires. Voor het eerst den Burger Gerrit Van Der Pot Van Groeneveld naar zyn retour gezien, en mij diverteerd met een fraay Cabinet van Schilderyen dat hy had. Waaronder een kaarslicht van Gerard Dauw dat f 20.000 waard was.*[14] Van der Pot moet zijn gast ietwat opschepperig de geschatte waarde van Dou's meesterwerk hebben verteld, een astronomisch bedrag, dat echter op de veiling na de dood van Van der Pot inderdaad bijna werd gehaald. De eigenaar was zó trots op zijn bezit dat hij er zich mee liet vereeuwigen. Om-

streeks 1803 portretteerde J.B. Scheffer Van der Pot met op de achtergrond *De Avondschool* en op de voorgrond een miniatuurportretje van zijn toenmalige echtgenote, Maria Catherina Pelerin. Van der Pot, nadrukkelijk verbeeld als verzamelaar, laat zijn hand rusten op een boek, waarin zijn biograaf Wiersum zijn journaal meende te herkennen, maar dat waarschijnlijk een boek met biografieën van schilders zal zijn geweest, zoals Van Manders *Het schilder boeck* of Houbrakens *De groote schouburgh*, boeken die Van der Pot vanzelfsprekend bezat (afb. 14).[15]

Het verfijnen van de verzameling

Nu Van der Pot van een aantal meesters ware topstukken bezat, is het begrijpelijk dat hij sommige mindere werken wilde vervangen. In het najaar van 1784 en de zomer van 1785 werkte Van der Pot op een gerichte wijze aan het verbeteren van zijn collectie door aan- en nu ook verkoop.

Zo verkocht Fouquet hem in oktober 1784 een zonnige Berchem, *De drie kudden* (nr. 17; afb. 15) voor 1300 gulden. Dat landschap was waarschijnlijk de remplaçant voor een Berchem die

Afb. 13
GERARD DOU,
De Avondschool.
Olieverf op paneel, 53 x 40,3 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-87).

Afb. 14
JOHAN BERNARD SCHEFFER,
Gerrit van der Pot (1732-1807), Heer van Groeneveld.
Olieverf op paneel, 108 x 83,5 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-4151).

Afb. 15
NICOLAES BERCHEM,
De drie kudden.
Olieverf op doek,
44 x 66,5 cm. Rijksmuseum, Amsterdam
(inv.nr. SK-A-29).

Afb. 16
JAN VAN HUYSUM,
Stilleven met vruchten.
Olieverf op koper,
50,5 x 42,5 cm. Rijksmuseum, Amsterdam
(inv.nr. SK-A-187).

Van der Pot van De Neufville had overgenomen (nr. 16), want in 1785 ging dat stuk voor 850 gulden naar Fouquet. In november 1784 leverde Fouquet voor 1950 gulden een Van Huysum aan, *Stilleven met vruchten* (nr. 86; afb. 16) een belangrijke aanvulling op de landschappen met figuren van Van Huysum die Van der Pot al eerder van Fouquet had gekocht. Op 14 augustus 1785 bezocht Van der Pot Amsterdam en kocht hij van Fouquet een Willem van de Velde, *Een zee met woelend water* (nr. 198) voor 660 gulden en een Both, een *Italiaans landschap* (nr. 27; afb. 17) voor 1620 gulden, dat jarenlang het enige werk van die schilder in de collectie zou zijn. Op diezelfde dag verkocht de Amsterdamse verzamelaar Jacob de Vos (1735-1831) aan Van der Pot een Jacob van Ruisdael, *Strandgezicht* (nr. 161; afb. 18) voor 230 gulden en een Jan Wijnants, *Een landschap met valkenjacht* (nr. 222; afb. 19) voor 650 gulden. De laatste diende blijkbaar ter vervanging van een minder werk van dezelfde meester (nr. 221) dat hij een maand later voor 150 gulden van de hand deed. Een handelaar met wie Van der Pot niet eerder zaken had gedaan, maar die hij stellig al op een van de Amsterdamse veilingen had leren kennen, was Jan de Bosch Hz. (1737-1823). Van hem kocht hij, nog steeds op diezelfde 14de augustus 1785 voor 525 gulden een niet geïdentificeerde Jan Weenix, *Jachtbuit bij een siervaas* (nr. 205), een aanvulling op de kostbare Weenix die Van der Pot al bezat, *Stilleven met haas en andere jachtbuit* (nr. 204; afb. 20).[16]

De oogst van 1785 was rijk. Berchem, Van Huysum, Both, een strandgezicht door Jacob van Ruisdael en een Wijnants: het waren stuk voor stuk meesters die nog ontbraken in de collectie of die tot dan toe slechts met schilderijen van geringe kwaliteit

Afb. 17
JAN BOTH,
Italiaans landschap.
Olieverf op koper,
51 x 70 cm.
Koninklijk Kabinet
van Schilderijen
Het Mauritshuis,
Den Haag (inv.nr. 21).

waren vertegenwoordigd. Aan deze reeks aankopen werden in de winter van 1785 nóg enkele bijzondere stukken toegevoegd. Willem van de Velde's *Verovering van 'The Royal Prince'* en het pendant, *Het Binnenbrengen van de veroverde schepen Swifture, Seven Oaks, Loyal George en Convertine* kostten samen maar liefst 4000 gulden en betekenden dan ook veel voor Van der Pot (nrs. 199 en 200; afb. 21 en 22). In zijn journaal noteerde hij dat de werken deze belangrijke en voor de Republiek eervolle zeeslag uit de Tweede Engelse Oorlog op juiste wijze weergeven.[17] Met de Pynacker, *Schippers met hun boten aan een Italiaans meer* die Van der Pot in 1786 van Fouquet voor 1500 gulden kocht (nr. 155; afb. 23) werden de Italianisanten verder op peil gebracht, en met Flincks *Zegening van Jacob* (nr. 61; afb. 24) á 800 gulden kwam er voor het eerst een Rembrandtesk historiestuk in de verzameling.[18] Een echte Rembrandt heeft Van der Pot nooit gekocht, hoewel de mogelijkheid daartoe zich wel heeft voorgedaan.

Afb. 18
JACOB VAN RUISDAEL (tegenwoordig toegeschreven aan JAN VAN KESSEL), *Een strandgezicht.* Olieverf op doek, 53 x 64,5 cm. Koninklijk Kabinet van Schilderijen Het Mauritshuis, Den Haag (inv.nr. 154).

Afb. 19
JAN WIJNANTS,
Een landschap met valkenjacht.
Olieverf op doek, 53,5 x 68,5 cm. Verblijfplaats onbekend.

Afb. 20
JAN WEENIX,
Stilleven met haas en andere jachtbuit.
Olieverf op doek, 114,5 x 96 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-464).

Afb. 21 en 22
WILLEM VAN DE VELDE,
De verovering van 'The Royal Prince' en *Het binnenbrengen van de veroverde schepen Swifture, Seven Oaks, Loyal George en Convertine.*
Olieverf op doek, 58,5 x 81 cm en 58 x 81 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nrs. SK-A-438 en SK-A-439).

Afb. 23
ADAM PYNACKER,
Schippers met hun boten aan een Italiaans meer.
Olieverf op doek op paneel, 97,5 x 85,5 cm.
Rijksmuseum, Amsterdam
(inv.nr. SK-A-321).

Brussel

Ondertussen was de Republiek in politiek onrustig vaarwater terecht gekomen: de patriottische hervormingsstrijd vanaf 1780 werd gevoerd door republikeinse burgermilities, waar ook de broer van Van der Pot deel van uitmaakte.[19] Nadat de Pruisen de Oranjes te hulp waren gekomen, vluchtten veel van hun tegenstanders naar de veilige gebieden in het zuiden. Van der Pot werd verbannen en woonde tussen 1787 en 1795 in Brussel.[20]

Over zijn verblijf aldaar is weinig bekend, maar in enkele reisverslagen wordt gewag gemaakt van het echtpaar Van der Pot, dat net als andere welgestelde patriotten een huis had

Afb. 24
GOVERT FLINCK,
Isaac zegent Jacob.
Olieverf op doek,
117 x 141,5 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam
(inv.nr. SK-A-110).

gehuurd aan de Hertogstraat, nabij het stadspark op de Grote Zavel.[21] Van der Pot verleende daar ook onderdak aan enkele stadgenoten, onder wie Adriaan Stolker (1751-1835), een remonstrants predikant uit Rotterdam die met de vluchtelingen was meegereisd en in Brussel een kleine kerkgemeenschap probeerde te vormen, wat echter maar moeilijk lukte.[22] De remonstrantse kerk in het thuisland adviseerde Stolker te steunen op 'vermogende geloofsgenoten', met wie vooral Van der Pot en zijn goede vriend Abraham van Rijckevorsel (1745-1815) werden bedoeld, steun waarvoor Stolker zich op den duur ging generen zodat hij in 1790 genoodzaakt was terug te keren naar Rotterdam.[23] Uit het beroep dat op Van der Pot kon worden gedaan, blijkt dat de economische malaise ten gevolge van de Engelse Oorlog en zijn vlucht naar het buitenland hem financieel nauwelijks hadden geraakt. De rijke patriotten leefden in Brussel, in tegenstelling tot de vele honderden opstandelingen die naar Noord-Frankrijk waren getrokken, in behoorlijke

welstand en eigenlijk beviel het Van der Pot daar in Brabant ook wel, al miste zijn vrouw de Rotterdamse boulevard. Zoals een bezoeker in 1788 noteerde: [wij] *aten bij de heer vd Pot van Groeneveld, met dhr Turcq en eenige Rotterdamsche kooplieden – vonden hem in zijnen huishouding bijzonder content, dog zijn vrouw zeer klagende over 't gemis van de Boompjes.*[24]

De schilderijenverzameling was meegegaan naar zijn nieuwe huis aan de Hertogstraat. Toen begin jaren '90 het uitzicht op een terugkeer naar Holland kennelijk was verbleekt, verkocht Van der Pot zijn Rotterdamse woonhuis en opslagruimten, hetgeen hem meer dan 40.000 gulden opleverde.[25] Zijn handelsactiviteiten in Rotterdam had hij toevertrouwd aan een vriend ter plaatse. Een andere relatie, Balthasar Elias Abbema (1739-1805), patriot en sinds 1790 bankier te Parijs, beheerde zijn financiën in de roerige tijden rond de revolutie zo goed en zo kwaad als het ging.[26]

In zijn Brusselse jaren heeft Van der Pot maar mondjesmaat verzameld. Het is duidelijk dat hij wat zuiniger te werk ging dan in de eerste helft van de jaren '80, maar ook nu werden er enkele aanwinsten gerealiseerd. Van der Pot bezocht veilingen in de stad en omstreken, maakte kennis met connaisseurs van naam uit Brussel en Parijs, en onderhield ook zijn contact met Pieter Fouquet.[27] In 1790 verkocht Fouquet Van der Pot nog voor 1600 gulden *Een landschap met vee* door Dujardin (nr. 52), maar zijn rol als persoonlijke leverancier werd gaandeweg de jaren '90 overgenomen door Pieter Jozef Thijs (1749-1823), een stillevenschilder en schilderijenrestaurator uit Brussel.

Thijs had zich als academiestudent in Antwerpen bekwaamd in het schilderen van bloemstillevens en vertrok omstreeks 1770 met zijn studiegenoten de gebroeders Van Spaendonck naar Parijs, waar dat genre gretig aftrek vond. Tien jaar later verhuisde hij naar Brussel om te werken aan de decoraties van het landvoogdelijk paleis Schoonenburg aldaar. Hij trouwde er en voorzag in zijn onderhoud door schilderijen te restaureren en te verhandelen: Van der Pot werd een van zijn eerste klanten.[28] Uit de notities in het journaal valt op te maken dat Thijs de schilderijen van Van der Pot in Brussel heeft verzorgd. Werken werden verdoekt, gevernist en opgelapt, *bersten* werden *uitgedaan* etc. Misschien heeft Thijs Van der Pot gewezen op de mogelijkheid schilderijen te kopen uit de paleizen van de landvoogden, toen de Fransen na de verovering van Brussel in 1792 een boedelverkoop hielden op Schoonenburg. In ieder geval kocht Van der Pot daar voor weinig geld vier grote *Jacht-*

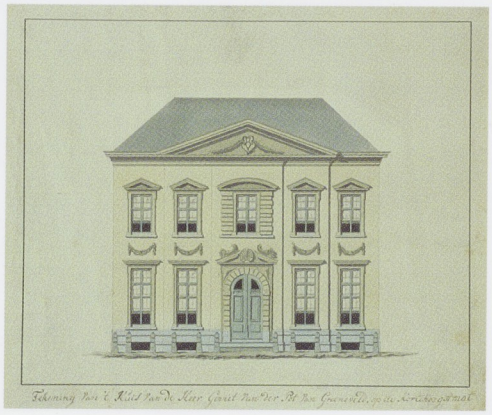

Afb. 25
ANONIEM,
Tekening van 't Huis van de heer Gerrit van der Pot van Groeneveld, op de Korte Hoogstraat.
Pen en gewassen inkt, 41,4 x 49,3 cm.
Collectie Gemeentearchief Rotterdam (inv.nr. RI 1206).

stukken door David de Coninck (nrs. 38-41), die weliswaar niet pasten bij zijn verzameling kabinetstukken, maar hoog aan de wanden van een schilderijenzaal zeker niet zullen hebben misstaan.[29] In de jaren waarin Van der Pot in Brussel verbleef moet er een hechte vriendschap tussen hem en Thijs zijn ontstaan, die niet verwaterde nadat Van der Pot naar Rotterdam was teruggekeerd.

In januari 1795 trokken de Franse legers Nederland binnen en konden de patriotten in ballingschap terugkeren naar wat inmiddels de Bataafse Republiek was gaan heten. Het echtpaar Van der Pot vertrok in het voorjaar naar Rotterdam. Van der Pots echtgenote Maria Elisabeth, die de Boompjes zo miste, heeft haar geliefde stad nog even kunnen zien, maar stierf kort na thuiskomst.

Van der Pot, als vooraanstaand burger en patriot, werd al snel benoemd in de stadsraad van Rotterdam, waar hij samen met bevriende ondernemers regeerde; de invloedrijke families Van der Pot en Rijckevorsel zouden in Rotterdam tot ver in de 19de eeuw de dienst uitmaken.[30] Hij kocht een statig huis aan de Korte Hoogstraat, waar hij zijn verzameling onderbracht en voor vrienden en kunstliefhebbers openstelde, zoals dat vermoedelijk ook vóór zijn verbanning het geval was geweest (afb. 25).[31]

Vlak voor zijn vertrek uit Brussel had Van der Pot door bemiddeling van Thijs drie schilderijen gekocht die veel betekenden voor zijn verzameling en die het belang van Thijs als agent van meet af aan onderstrepen. Hij restaureerde de werken en bezorgde zijn Rotterdamse vriend en klant Van der Werffs *Rust op de vlucht naar Egypte* (nr. 207, afb. 26) de *Briefschrijvende dame* door Frans van Mieris (nr. 121; afb. 27) en Berchems *Landschap met geitenmelkster* (nr. 18), die samen ruim 2300 gulden kostten. Tussen de handelaar en de verzamelaar startte in deze tijd ook een intensieve corresponden-

Afb. 26
ADRIAEN VAN DER WERFF,
De Heilige Familie.
Olieverf op paneel,
36 x 29 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam
(inv.nr. SK-A-468).

Afb. 27
FRANS VAN MIERIS I,
De briefschrijfster.
Olieverf op paneel,
25 x 20 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam
(inv.nr. SK-A-261).

tie. De brieven van Thijs – helaas zijn de brieven van Van der Pot niet bewaard gebleven – geven prachtig weer hoe zij de ontwikkelingen op de kunstmarkt hebben gevolgd, aankopen overwogen en soms onenigheid hadden over de kwaliteit van bepaalde schilderijen.[32]

Potter en Cuyp, maar geen Vermeer

Gesteund door Thijs die, zoals hij het zelf in een van zijn brieven omschreef, nooit iets zou aanraden wat niet *eght verdienstig en goetkoop* was, en die meende te handelen als een *opregten vrint*, spande Van der Pot zich midden jaren '90 in om zijn collectie verder te verfijnen. Op de veiling van Jacob de Lely, in april 1796, bood Van der Pot

Afb. 28
ADRIAEN VAN OSTADE,
Het schildersatelier.
Olieverf op paneel, 37 x 36 cm.
Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-298).

Afb. 29
PAULUS POTTER,
Herders met hun vee.
Olieverf op doek,
81 x 97,5 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam (inv.nr.
SK-A-318).

op een werk van Karel Dujardin, *Landschap met een boerin bij een gezadelde ezel* (nr. 51) en op een prachtige Adriaen van Ostade, *Het schildersatelier*, (nr. 144; afb. 28).[33] In hetzelfde jaar kocht hij een zeer kostbare Paulus Potter, *Herders met hun vee* (nr. 152; afb. 29) en een Aelbert Cuyp, *Landschap met herders en vee* (nr. 43; afb. 30) van Jan Danser Nijman, een verzamelaar van wie Van der Pot al eerder werken had overgenomen. Van der Pot was vooral tevreden over de Potter, waarover hij een uitvoerige anekdote verhaalt in zijn journaal. In augustus 1796 werd er op de veiling Valkenier namelijk een Potter met precies dezelfde afmetingen en compositie te koop aangeboden, waarvan de kenners in Amsterdam in eerste instantie meenden dat het een goed en waardevol werk was. Toen echter de bekende verzamelaar en connaisseur Johan Goll van Franckenstein jr. de Potter bij Van der Pot had gezien, meende hij dat het werk op de veiling Valkenier een minderwaardige kopie was geweest, waarvan ook andere liefhebbers, tot groot genoegen van Van der Pot, overtuigd raakten.[34]

In de verzameling van Danser Nijman bevonden zich op het moment dat Van der Pot er uit kocht ook drie Vermeers, die een jaar later voor weinig geld van de hand gingen toen diens kabinet werd geveild. Áls Van der Pot zijn oog had laten vallen op *De staande virginaalspeler*, *De geograaf* of *De astronoom*, waren deze in 1808 misschien wel in de collectie van het Koninklijk

Afb. 30
(Atelier van?)
AELBERT CUYP,
Landschap met herders en vee.
Olieverf op doek,
105 x 103 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam
(inv.nr. SK-A-78).

Museum terecht gekomen.

Thijs wist zijn koper per brief vaak te enthousiasmeren voor schilderijen die hij verhandelde en maakte daarbij handig gebruik van Van der Pots voorkeur voor Italianisanten en fijnschilders. Zo schreef hij in 1798: *Ik heb hier gekocht een seer schoon stuxken door Moucheron met beeltenisse door Lingelbach soo goet als Adr. Van de Velde, 't is een Italiaans bergagtig landschap, helder van coloriet en geschildert in den trant van Both, 't heeft zijn volle couleur, sonder swart of uytgestorve,* [en ook] *een alderfijnste stuxken door C. Bega, verbeeldende een alchemist in sijn studiecamer met veel aceessoiren geschildert in de trant van Ger. Dou.*[35] Het was ondenkbaar dat Van der Pot, die een liefde koesterde voor alle meesters die Thijs opsomde, zulke werken zou laten gaan. In juli 1799 kocht hij de Moucheron, *Een bergachtig landschap* (nr. 131) en Bega's *Astroloog* (nr. 12; afb. 31) Op dezelfde manier prees Thijs de *Heilige Maagschap* aan waarbij hij benadrukte dat het een belangrijk, zeer oud werk betrof: *d'Heer Cremer heeft bij mij eenige schilderijen gesien, waerover hij schreef voldaen te sijn, ik heb hem getoont een stuck van de alderoutste schildering bekent door Jan van Eyck, dat hij bewondert heeft.*[36] In de herfst van 1799 kocht Van der Pot voor slechts 60 gulden de zogenaamde Van Eyck, nu bekend als een meesterwerk van Geertgen tot Sint Jans (nr. 60; afb. 32).

Afb. 31
CORNELIS BEGA,
Een astroloog.
Olieverf op paneel,
36,9 x 29,6 cm.
The National Gallery,
Londen (inv.nr. 1481).

De veiling J. Gildemeester Jz.
Op 11 juni 1800 werd in Amsterdam de verzameling van Jan Gildemeester Jansz. (1744-1799) verkocht. Gildemeester, die zich net als Van der Pot liet adviseren door Pieter Fouquet Jr, was al eind jaren '60 begonnen met het aanleggen van een collectie, waarin veel beroemde werken uit bekende verzamelingen terechtkwamen.[37] Zo was Gildemeester, in tegenstelling tot Van der Pot, in 1772 aanwezig op de veiling van het kabinet Braamcamp, waaruit hij verschillende werken wist te bemachtigen. Ondanks de invloed van Fouquet verschillen de verzamelingen van Van der Pot en Gildemeester op belangrijke punten van elkaar. Gildemeester bezat bijvoorbeeld werk van Rembrandt, waaronder het dubbelportret van de *Scheepsbouwmeester Jan Rijcksen en zijn vrouw*, en enkele uitstekende landschappen door Ruysdael en Hobbema. Daarbij was Gildemeester een mecenas, die kunstenaars als Adriaen de Lelie en Egbert van Drielst opdrachten verstrekte en bovendien zelf als amateur tekenaar een zeer betrokken lid van het Amsterdamse tekengenootschap Felix Meritis. Van der Pot daarentegen heeft maar zelden eigentijds werk gekocht, en dan slechts van kunstenaars uit zijn directe omgeving, zoals Nicolaas Muys en Dirk Langendijk of zijn neef Gerard van Nijmegen. Zelf tekende hij voor zover bekend niet en hij was slechts zijdelings betrokken bij het Rotterdamse tekengenootschap Hierdoor tot Hooger. Hij

Afb. 32
GEERTGEN TOT SINTS JANS,
De Heilige Maagschap.
Olieverf op paneel,
137,5 x 105 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam
(inv.nr. SK-A-500).

was geen liefhebber van het drukke stadse bestaan, met alle clubs en verenigingen die daar bijhoren, maar een bescheiden buitenmens. Dat beeld komt ook naar voren in het lofdicht dat Van der Pot enkele jaren eerder was aangeboden bij zijn afscheid van de stadsraad van Rotterdam. De gelegenheidsdichter wist dat Van der Pot meestal buiten de stad verbleef, in zijn buitenhuis te Schoonderloo: *Aan de haven woont Ge niet | Liever in een stulp van riet | kiest ge Uw woning*. Die bescheidenheid en voorkeur voor het buiten doet denken aan die van de doopsgezinde gebroeders De Bisschop, die enkele decennia daarvoor in Rotterdam hun beroemde kunstverzameling hadden ondergebracht in een luxe stadspand, terwijl ze zelf in een eenvoudig huisje woonden.[38]

De veiling Gildemeester trok veel aandacht, voornamelijk van buitenlandse handelaars en agenten, die de beste werken uit de verzameling voor fenomenale bedragen kochten. Thijs en Van der Pot hadden gecorrespondeerd over de kansen die deze veiling bood en besloten er samen heen te gaan. Thijs kocht er voor 315 gulden een Jacob van Ruisdael, *Landschap met kasteelruïne en een kerk* (afb. 33), waarover hij zeer voldaan was nadat hij het werk in Brussel had schoongemaakt: *Den Ruysdael die ik bij Gildemeester gekogt heb is een overheerlijk schilderij geworden, weinige heb ik gesien die soo doorwerkt sijn, het is seer helder gekomen, de lugt, die geleden had, was door een alder onkundigst hand gants overmorst, heb met veel geduld alles afgehaald en de gebreken verholpen, dit maekt nu een alder schoonste donderbuyige lught vol effect, het lantschap was*

Afb. 33
JACOB VAN RUISDAEL,
Landschap met kasteelruïne en een kerk. Olieverf op doek, 109 x 146 cm. The National Gallery, Londen (inv.nr. 990).

Afb. 34
PHILIPS KONINCK,
De ingang van het bos.
Olieverf op doek,
138 x 166 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam
(inv.nr. SK-A-207).

suyver, maar vuyl, de stoffasie is van Adr. van de Velden, ik ben seer content van dien koop. Deze Ruisdael was een werkelijk monumentaal landschap van hoge kwaliteit, maar opmerkelijk genoeg raakte Van der Pot, ook na de lof van Thijs, niet geïnteresseerd. Misschien meende hij met het onterecht aan eerst Ruisdael en vervolgens aan Hobbema toegeschreven, anonieme *Landschap met overtoom* (nr. 80) dat hij 20 jaar daarvoor had gekocht, al een representatieve Ruisdael te bezitten. Of was de prachtige Philips Koninck, *De ingang van het bos* (nr. 101; afb. 34), drie jaar eerder verworven, hem liever? Ook bezat hij een grote Van Goyen (nr. 67; afb. 35), door Nicolaas Muys ten tijde van zijn verbanning op een veiling in Rotterdam voor hem gekocht. Was hiermee zijn behoefte aan het Hollandse landschap bevredigd en vond hij meer geld uitgeven aan hetzelfde onnodig? In ieder geval was de smaak van Van der Pot kennelijk nog niet rijp voor een klassieke Ruisdael zoals Thijs die kocht en bewonderde.[39]

Twee andere schilderijen die Thijs bij Gildemeester had gekocht, kwamen korte tijd later wél naar Rotterdam: een *Vismarkt* door Cornelis Dusart (nr. 54), en een Abraham Mignon, *Stilleven met vruchten en een puttertje* (nr. 125; afb. 36). Rechtstreeks kocht Van der Pot op de veiling Gildemeester alleen een Adriaen de Lelie, *Morgenbezoek* (nr. 107; afb. 37), waar hij 350 gulden voor betaalde. Jammer, want er was van alles voorhanden dat

Afb. 35
JAN VAN GOYEN,
Dorpsgezicht aan een rivier.
Olieverf op doek,
131 x 166 cm.
Rijksmuseum,
Amsterdam
(inv.nr. SK-A-120).

in zijn collectie niet had misstaan, en van moderne meesters als De Lelie moest zijn verzameling het niet hebben. *De astronoom* van Vermeer bijvoorbeeld, die na de verkoop bij Danser Nijman in het bezit van Gildemeester was gekomen, liet Van der Pot nu voor de tweede keer gaan, al werd het voor een magere 340 gulden verkocht. Voor Van der Pot mochten dergelijke, destijds weinig bekende meesters blijkbaar maar enkele tientjes kosten. Nog in diezelfde week kocht hij namelijk van Thijs een Pieter de Hooch, *Brieflezende vrouw* (nr. 84) voor slechts 60 gulden.[40]

Geen 'alderschoonste portrait van een deftige vrouwe' door Rembrandt

In Van der Pots verzameling ontbrak naast de toen nog betrekkelijk onbekende Vermeer ook Rembrandt, een meer opmerkelijke omissie. Rembrandt hoorde in de late 18de eeuw zeker thuis in een goed gesorteerd kabinet en Van der Pot had in Brussel een mogelijkheid benut een *tronie* en een *graflegging* van Rembrandt te kopen (nrs. 157 en 158). Kennelijk viel de kwaliteit van deze stukken wat tegen – de tronie werd door Van der Pot later op naam van Ferdinand Bol gesteld – en beide werken werden in 1800 weer verkocht. Bij Gildemeester had Van der Pot gezien wat een goede Rembrandt waard was en het zal dan ook geen toeval zijn dat hij in de

maanden na die veiling interesse toonde in een *alderschoonste portrait van Rembrandt (...) een schoone deftige vrouwe gelijkende aent vermaerd Spaensche Hoedje van Rubens* dat Thijs hem aanbood.[41] Van der Pot en andere Rotterdamse liefhebbers, die het niet-geïdentificeerde portret enige tijd op zicht hadden gehad, twijfelden echter aan de toeschrijving, omdat een signatuur ontbrak. Thijs was beledigd door het gebrek aan vertrouwen in zijn kennersschap, en eventjes leek de goede verstandhouding verstoord. Op strenge toon schreef hij Van der Pot: *eghter ik segge Rembrandt, heeft dien man noyt stucken gemaakt sonder se te teekenen? Dan vervalt dees dus staat te beoordelen wat best de eghtheid van een stuck aanweyst, of de vaardige behandeling en voordere qualiteiten, of een signatuur?*[42] Van der Pot leek overtuigd, maar zou graag zien dat Thijs enkele partijen zou retoucheren. Dat was

Afb. 36
ABRAHAM MIGNON, *Stilleven met vruchten en een puttertje.* Olieverf op doek, 78 x 67 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-266).

Afb. 37
ADRIAEN DE LELIE, *Morgenbezoek.* Olieverf op paneel, 53 x 43 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-1075).

helemáál tegen het zere been van Thijs, die geduldig, maar ook wat geïrriteerd probeerde uit te leggen hoe het eigenlijk zit met de genialiteit van Rembrandt: *Rakende mijn stuck van Rembrandt observere ik dat, naar sijn insight om dit object piquant en van een extraordinair effect te verbeelden, hij door een kleyne opening een invallende warm light veroorsaackt door een kaarse buyten t' stuck geconsidereert, of sonnen, de tronie,* [de] *dominantste partije, alleen heeft willen verligten, dus bij dit extra ordinair ligt hoeft seker sterke oppositie van bruyn, dit is seer natuurlijck, de sterke reflectie in de bruyne zijde is de wederkaatsing van light dat op de borst valt, dit alles dunckt mij soo kunstig verstaan te sijn dat ik niet wete waarom 't insigt van Rembrandt geconsidereert, sij* [de Rotterdamse connaisseurs] *die bruyne schaduwe en reflecxie willen weg hebben, dat seker dan sonder effect, waarop Rembrandt altijd gewerckt heeft, soude voorkomen, misschien meynen sij* [dat er] *aan die delen geschildert is, ik mag versekeren van neen. (...) Aanmerkingen maaken op een schilderij als sij gegrond sijn, is instructif, tusschen doen en zeggen light er eenen hoogen berg, eghter behoeft het men overtuygende redens bijbrenge waarom de zaak qualijck is en hoe se behoort te wesen. Dat mijn stuck door kragt alles dood slaat, approbeert sijn verdiensten (...).*[43]

Thijs' overredingskracht bleek niet voldoende: de Rembrandt bleef onverkocht, is vermoedelijk teruggestuurd naar Brussel en zal via Thijs zijn weg hebben gevonden naar een verzamelaar die wel gevoelig was voor het portret dat door kracht alles doodsloeg.

De veiling Claude Tolozan

Gedurende de tweede helft van de 18de eeuw werden veel 17de-eeuwse Hollandse meesters door buitenlandse verzamelaars uit de Republiek weggekocht, al is het niet zo dat er sprake is geweest van een totale uitverkoop. Er waren destijds ook enkele Nederlandse verzamelaars die een vermogen spendeerden aan 17de-eeuwse schilderijen, die bovendien vaak een prima investering bleken.[44] Uit de aankopen van Van der Pot op de Parijse veiling Tolozan in 1801, wordt duidelijk dat Hollandse Meesters soms ook de omgekeerde weg aflegden en van een befaamde, Franse collectie terugkwamen naar Nederland.

Claude Tolozan (1728-1796), afkomstig van een welgestelde familie uit Lyon, maakte carrière aan het Franse hof in de jaren 1770-1790: dat was een gelukkige tijd voor een koningsgezinde, maar tijdens de Franse Revolutie werd hij dan ook gevangen gezet. In zijn voorspoedige jaren had Tolozan tussen 1780-1787 een schilderijenverzameling opgebouwd, waarvoor hij zowel op Franse veilingen als internationaal zijn inkopen deed, zoals in 1783, toen hij via Nederlandse agenten zijn slag sloeg op de veiling Locquet, dezelfde veiling waar Van der Pot een Weenix kocht. De collectie Tolozan was rijk aan Hollandse 17de-eeuwse kabinetstukken. Meesters als Berchem, Wouwerman en Teniers waren in grote aantallen vertegenwoordigd, naast een aantal goede Franse 17de- en 18de-eeuwse werken en ook enkele Italiaanse schilderijen.[45]

Het bericht van de veiling van de collectie Tolozan had Rotterdam bereikt via een brief van Thijs: *Den 23 Februari 1801 is er te Parijs een grote venditie van 't cabinet van C. Tolozan, vinde in de catalogue (...) uytnemende stucken, onder andere den Potter van Van Slingeland te Dort, dese soude misschien een moye occasie sijn voor d'heer Craufurt om iets schoons te bekome.*[46] George Craufurd (overl. 1809), een Engelse bankier en verzamelaar te Rotterdam, ging in op Thijs' voorstel en vroeg hem op verschillende stukken te bieden. Thijs was onzeker over de vrijheid die deze verantwoordelijke opdracht met zich meebracht, en schreef aan Van der Pot: *d'heer Craufurd bepaalt mij 30.000 francs om*

bepaalde schilderijen te koopen: eenen Potter, Berghem, Ad. van de Velde, in geval van te duur of niet voldoende eenen Rembrandt, Teniers, Wouwermans, dit embrasseert mij, om als er een of twee van die schilderijen die ik soude willen, 't laatst verkocht worden, en dan enigsints het resterend van die somme soude passeren, soude ik die moeten laaten gaan en andere ook die ik in de plaats soude konnen gekogt hebben.[47] Typische veiling-zorgen en een duidelijke verlanglijst: eerst Potter, Berchem en Adriaen van de Velde, maar als die te duur zijn, of van slechte kwaliteit, graag een Rembrandt, een Teniers of een Wouwerman.[48] Zo'n lijstje zou er vandaag de dag wel anders uitzien en geeft dan ook aardig weer waar de voorkeur van Craufurd en veel van zijn tijdgenoten naar uitging, als het om Hollandse kunst ging. Kennelijk was zijn verzameling nog in opbouw en was het zaak om, net als Van der Pot, eerst een mooie Potter te hebben en pas in tweede instantie een Rembrandt.

Van der Pot had aan Thijs ook een verlanglijstje gestuurd, maar hem duidelijk gemaakt dat het niet te duur moest worden, en dat hij alleen schilderijen zou mogen kopen van kunstenaars die nog in zijn verzameling ontbraken: *Ik sal van uwen crediet-brief geen gebruijk maaken, tensij dat ik voor Uwd seer avantagieus kan koopen, dat uw mogte manqueren.*[49] Van der Pot wilde kennelijk géén verdubbelingen meer in zijn collectie. Voor zijn vertrek naar Parijs bevestigde Thijs hun overeenkomst nogmaals: *ik sal gebruyk maaken van uw crediet voor soo veel ik het voor Uwd tot voordeel en genoegen sal konnen besteden.*[50]

In Parijs constateerde Thijs dat de veiling wel wat te bieden had, hetgeen hij direct aan Van der Pot meldde: *De collectie (...) bevat eenige seer schoone Ostades, Van der Heyden, Wouwermans, Teniers waarvan no. 111 alderschoonst, voorders den Potter van Dort, die niet wel schoongemaakt is, den Lingelbach en andere bij Loquet verkogt aan Uwd bekent, ik moete nog alles wel oversien om qualiteyt en prijsen te combineren, (...) men meynt hier dat het niet duur sal gaan.*[51] Dat laatste moet in Rotterdam hoopvol zijn gelezen. Thijs sprong echter niet bepaald zuinig om met de kredieten en kocht voor Van der Pot uiteindelijk voor meer dan 4000 gulden schilderijen van meesters die reeds in de verzameling vertegenwoordigd waren. Alsof hij de kritiek van zijn opdrachtgever voor wilde zijn, prees Thijs zijn aankopen uitbundig en schoof hij de nadelen van verdubbelingen ter zijde: *ik heb voor Uwd gekogt no. 11 een alderfijnst stukje van N. Berghem voor 585 francs, no. 46 een dito van Ph. Wauvermans van die agaatagtige toon, beste soort, voor 2752 francs, no. 92 Poelenbourg den beste van alle, alder liefelijckst en brillant 1005 francs, no. 13 J. Both 3800 francs, desen is een alderschoonst stuck, (...) Uwd kont mij opmerken nog stucken van die meesters te besitten, maar ik heb meerder uytgesien naar de qualiteyd van schildering die bij prijs te bekomen, als Uwd te besorgen van meesters die u manqueren, die ik hier vonde oft te slegt, (...) of te duur, dus hope dat Uwd mijn schikking sult goetvinden.*[52] (Zie de nrs. 19, 215, 149 en 26; afb. 38-41.) Men kan Thijs niet anders dan gelijk geven, want de schilderijen behoorden inderdaad tot het beste wat Tolozan verzameld had. Toen de collectie Van der Pot een paar jaar later werd verkocht, waren juist deze stukken zeer gewild.

Afb. 38
NICOLAES BERCHEM, *Italiaans landschap.* Olieverf op koper, 14 x 17 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-26).

Afb. 39
PHILIPS WOUWERMAN, *De valkenjacht.* Olieverf op koper, 26 x 30 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-481).

Karakteristiek van de collectie Van der Pot

In een vrij korte periode, in feite tussen 1781 en 1787, het jaar van zijn vertrek naar Brussel, is het gros van de verzameling van Gerrit van der Pot voor een bedrag van ongeveer 37.500 gulden in een reeks aankopen bijeengebracht. Tussen 1785 en 1787 nam het aantal stukken dat Van der Pot gemiddeld per jaar kocht al af, maar nam de waarde van de werken toe. Het is duidelijk geworden dat hij zich in de

Afb. 40
CORNELIS VAN POELENBURGH,
Nymphen door satyrs bespied.
Olieverf op koper, 37,5 x 46 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-313).

keuze van juist de duurdere schilderijen liet leiden door zijn vaste leverancier Pieter Fouquet, al is de befaamde *Avondschool* van Dou hierop de spreekwoordelijke uitzondering. Na 1795, toen de rol van Fouquet werd overgenomen door Pieter Joseph Thijs, zijn vanuit eenzelfde smaak toevoegingen gedaan aan de collectie, maar ook werken verkocht. Kennelijk had de verzameling wat omvang betreft een maximum bereikt en men vraagt zich af of de schilderijenzaal in het huis aan de Hoogstraat niet eenvoudigweg *vol* was. Deze ontwikkeling is niet typisch voor Van der Pot maar geldt ook voor bijvoorbeeld Adriaen van der Hoop, die op eenzelfde manier in korte tijd een collectie aanlegde en deze vervolgens alleen maar verfijnde.

Naast een aantal grotere schilderijen zoals de jachtstukken van David de Coninck, helaas verloren gegaan in de Tweede Wereldoorlog, en wellicht ook de werken door Van Goyen, Koninck en Weenix, die als aankleding van de zaal kunnen worden beschouwd, bestaat de kern van de collectie uit klein formaat kabinetstukken, waarvoor Van der Pot hoge prijzen heeft betaald: bij de landschapsschilders ligt de nadruk op het gouden licht van de Italianisanten, die heel fraai vertegenwoordigd zijn met verscheidene exemplaren. Both, Berchem, Lingelbach, Pynacker en Adriaen van de Velde en daarbij sluiten aan de vermeende Cuyp, Potter, Van der Heyden, Wouwerman en in zekere zin de Ruisdael. Twee kleine Jan Bruegels I zijn een voorloper van dit genre en, evenals een aantal andere werken van de genoemde meesters, op koper geschilderd, een grond waarop de fijne penseelvoering zoveel beter uitkomt. De zeeschilders Bakhuysen en Willem van de Velde passen qua toon en stemming goed in dit klassieke rijtje.

De genreschilders zijn vertegenwoordigd met meesters als Steen, Teniers, Van Ostade, Bega en Dusart, naast de fijnschilders Dou, Van Mieris en Van der Werff. Adriaan de Lelie kan als een late erfgenaam van deze groep worden beschouwd. Pieter de Hooch kon Van der Pot niet bekoren – het enige werk in de verzameling was teleurstellend en kostte hem een schamele 60 gulden – en ook Vermeer deed hem kennelijk niets. Daarin was de verzamelaar geen uitzondering op zijn tijdgenoten, want pas tegen het

midden van de 19de eeuw werden deze genreschilders op waarde geschat. Zoals gezegd gaf Van der Pot de voorkeur aan Adriaan de Lelie, boven de Vermeers in de collectie Gildemeester. Het stilleven kon hij echter prachtig tonen, waarbij de nadruk op de late 17de en vroege 18de eeuw ligt, met de grote Frans Snijders als uitzondering. Uitblinkers zijn De Heem en Mignon; Huysum vormt de bekroning.

Het belang van de verzameling Van der Pot schuilt in een keur aan de genoemde kabinetstukken, al zijn enkele eenlingen uit zijn verzameling in het Rijksmuseum opgeklommen tot hoogtepunten. In historiestukken was Van der Pot niet gespecialiseerd, maar de *Zegening van Jacob* door Govaert Flinck is een gelukkige uitzondering. *De heilige Maagschap* door Geertgen tot Sint Jans was voor Van der Pot een curiositeit, maar vandaag de dag een alom bewonderd hoogtepunt van vroege schilderkunst.

Het uiteenvallen van de collectie

De laatste jaren van zijn leven gaf Van der Pot enkele malen toe aan verzoeken van handelaars om schilderijen van hem te mogen kopen, maar biedingen op zijn gehele collectie, die hij vermoedelijk ook heeft gehad, sloeg hij kennelijk af. De collectie bleef zijn aandacht houden, en tussen 1801 en zijn dood in 1807 voegde hij er nog enkele werken aan toe. Tot op hoge leeftijd bleef hij geïnteresseerd en goed geïnformeerd over zaken in de kunsthandel, die hij samen met Thijs intensief volgde. Brieven van Thijs ná 1802 zijn niet bewaard, maar uit andere bronnen valt op te maken dat het contact niet verwaterde.

In september 1800 ruimde Van der Pot eens goed op en ruilde hij veertien werken van minder belang voor een Pieter van Slingelandt die Thijs hem aanbood. (nr. 171). Thijs zal aan die grote partij tweederangs-werken wel aardige handel hebben gehad en voor Van der Pot betekende de niet geïdentificeerde Slingelandt een nieuwe naam in de collectie. In de zomer van 1800 had Van der Pot aan de Engelse kunstmakelaar Michael Bryan (1757-1821), die naar Holland was gekomen om zijn slag te slaan op de veiling Gildemeester, al een viertal werken met flinke winst van de hand gedaan (nrs. 157 en 158, 176, 195), waarvan de plaats korte tijd later werd ingenomen door de stukken afkomstig van de veiling Tolozan.[53] In 1803 kocht de handelaar A.J. Paillet (1748-1814) voor 1900 gulden een Dujardin (nr. 51) uit de collectie en weer enkele jaren later, in juni 1805, wist P.J. Lafontaine (1758-1835), net als Paillet een handelaar uit Parijs, een Van de Velde, *Woelend water met scheepjes* (nr. 198) uit de verzameling los te weken. Van der Pot stuurde diezelfde maand Thijs een veilingcatalogus toe, met daarin een kattebelletje dat hem op de hoogte bracht van de verkoop en waaruit ook duidelijk wordt dat Lafontaine graag méér werken had willen kopen: *La Fontaine heeft overal schilderijen opgekogt. Hij had een groote meenigte, wilde veel best van mij kopen. Ik gaf hem de kleine W. v. Velde voor f 950,-.*[54] Handelaars als Thijs, Bryan, Paillet en Lafontaine hebben voordat de collectie Van der Pot uiteenviel enkele stukken kunnen bemachtigen, maar individuele kopers hadden op de veiling van diens nalatenschap het nakijken toen Lodewijk Napoleon zich voor het leeuwendeel van de collectie bleek te interesseren.

Van der Pot was in 1798 een derde keer getrouwd, maar ook dat huwelijk bleef kinderloos en zijn jonge vrouw overleed reeds in 1799. Gerrit van der Pot zelf overleed acht jaar later, 19 maart 1807, op 75-jarige leeftijd. Per testament had hij bepaald dat de opbrengst van zijn collectie na verkoop moest worden verdeeld onder zijn broers en neef en enkele goede vrienden.[55] Twee weken na de begrafenis liepen Nicolaas Muys en Gerard van Nijmegen, kunstenaars en vrienden

van Van der Pot, die het aanleggen van de verzameling van nabij hadden meegemaakt, door het huis op de Korte Hoogstraat en overwogen zij de prijzen die de stukken zouden opbrengen.[56] In het jaar daarna werd de veilingcatalogus door de taxateurs gepubliceerd. Aan de hand van een uitzonderlijk fraai exemplaar met aantekeningen van de veilingmeesters of een andere nauw betrokkene, kan worden nagegaan hoe de veiling van de collectie was georganiseerd.[57] In de eerste plaats werd de verkoop gespreid over drie dagen, wat niet verwonderlijk is gezien het grote aantal nummers. Om de veilingdagen vervolgens evenwichtig en spannend te maken werd er een 24-tal *bouquetten* in de collectie onderscheiden, topstukken als het ware, die verdeeld over deze dagen ter veiling zijn gegaan.[58] Vanzelfsprekend waren er onder de *bouquetten* die de laatste dag onder de hamer kwamen enkele van de bekendste werken en het merendeel van deze 24 is dan ook in het Rijksmuseum terecht gekomen.

De adviseurs van Lodewijk Napoleon beseften dat zij nodeloos veel zouden moeten betalen wanneer de andere gegadigden zouden weten in wiens opdracht zij boden. Het plan was dan ook om verschillende agenten anoniem te laten bieden, waarover de koning al in januari 1808 correspondentie voerde.[59] De organisatie van een en ander werd toevertrouwd aan Johan Meerman (1753-1815), vanaf 1806 Directeur-Generaal der Wetenschappen en Kunsten, belast met het cultuurbeleid van Lodewijk Napoleon. Meerman stelde het aankoopbudget van het Koninklijk Museum op 10.000 gulden jaarlijks en verzekerde daardoor de groei van de nationale kunstcollectie. In mei 1808 heeft Meerman de collectie Van der Pot beoordeeld en bracht hij advies over de aankoop uit aan de koning. Waarschijnlijk wilde deze de collectie aanvankelijk *en bloc* kopen maar Meerman raadde dat af, omdat zijns inziens slechts een gedeelte van de schilderijen echt museumwaardig was.[60] Meerman zond de koning een lijst met de voornaamste werken waarop hij wilde laten bieden, waarop deze hem antwoordde: *Monsieur Meerman, j'ai vu par votre lettre du 29 de ce mois passé, le soin que vous avez eu d'examiner le cabinet de M. Van der Pott. Je vous autorise à faire tous les achats que vous croirez pouvoir me convenir. J'abandonne cette affaire entièrement à votre goût et connaissances; je désire cependant que les plus belles pièces de cette collection ne m'échappent pas et vous prie de donner vos ordres en conséquence.*[61] Meerman heeft vervolgens verschillende stromannen geselecteerd om naar de veiling te gaan en op zijn aanwijzingen te bieden. Op 7, 8 en 9 juni 1808 werd het kabinet in Rotterdam geveild en kochten zij 17 van de 24 *bouquetten*, en tientallen andere werken. In totaal werden 65 schilderijen verworven voor 127.037 gulden, het dertienvoudige van het jaarbudget van het Koninklijk Museum.[62] Meerman verzekerde de koning naderhand dat het aankopen van het kabinet ineens hem ten minste 200.000 gulden zou hebben gekost, waarbij in ogenschouw moest worden genomen dat dan de mindere stukken, duur betaald, ook onderdeel zouden zijn geworden van de museum- collectie.[63]

Nationale Konst-Gallery, Koninklijk Museum, Rijksmuseum

Het wezenlijke verschil tussen de Nationale Konst-Gallery, die grotendeels bestond uit de op Huis ten Bosch bijeengebrachte boedel van de gevluchte stadhouder Willem V zonder zijn kostbare schilderijenkabinet, dat immers door de Fransen naar Parijs was getransporteerd, en het Koninklijk Museum, ondergebracht in het Paleis op de Dam in de nieuwe hoofdstad, wordt bepaald door de werken die in 1808 door de Koning op de veiling Van der Pot werden verworven. Zonder de 65 werken uit deze verzameling,

een jaar later gevolgd door de gehele collectie Van Heteren, zou de voorloper van het Rijksmuseum slechts hebben kunnen beschikken over resten van het stadhouderlijk kunstbezit en de regenten- en doelenstukken, ontvangen van de stad Amsterdam, samen met de historiestukken van Ferdinand Bol uit de Admiraliteit. Geen Dou, geen Metsu, geen Van Mieris, geen Ruisdael of Potter, Both, Wijnants, Berchem, Van de Velde, Dujardin, Pynacker, geen Backhuysen, geen Van Huysum, geen Ostade of Teniers.[64]

De conservatoren van de Nationale Konst-Gallery waren zich ervan bewust dat zij een zeer gebrekkige collectie beheerden en probeerden daar tussen 1800 en 1808 verandering in te brengen. Op de veiling van het kabinet Gildemeester werd de befaamde *Zwaan* van Jan Asselijn gekocht (inv.nr. SK-A-4) en kort daarna volgde *De onthoofding van Johannes de Doper* door Rembrandt die later niet van Rembrandt bleek te zijn (inv.nr. SK-A-91). Maar pas op het moment dat de plannen voor een Nationaal Museum vorm kregen, werden er van staatswege serieuze bedragen voor aankopen vrijgemaakt, waardoor het karakter van de collectie wezenlijk veranderde.[65] In de loop van de eerste decennia van de 19de eeuw kon het museum de vergelijking met particuliere collecties steeds beter doorstaan en tegenwoordig biedt de verzameling van het Rijksmuseum een prachtig overzicht van de Hollandse 17de-eeuwse kunst, die ook de verzamelaars in de 18de eeuw zo dierbaar was.

Afb. 41
JAN BOTH,
Italiaans landschap met overzetveer.
Olieverf op doek, 76 x 91 cm. Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. SK-A-52).

BIJLAGE

Transcriptie van het journaal
van Gerrit van der Pot van Groeneveld.
Geordend op alfabetische volgorde op kunstenaarsnaam.

Een asterisk achter de naam* geeft aan dat het werk bij de veiling in 1808 tot de zogenaamde *bouquetten* behoorde. Achter de kunstenaarsnaam tussen vierkante haken de huidige toeschrijving, vervolgens huidige titel of een omschrijving; techniek (in kapitalen: *D*oek, *P*aneel, *K*oper) gevolgd door de maten in centimeters – indien het werk is geïdentificeerd – of de maten opgegeven in het journaal, in duimen (in kleine letters: cm, d); hierna de huidige locatie. Indien dat het Rijksmuseum betreft, is ook het nummer in de eerste catalogus uit 1809 aangegeven. Tussen aanhalingstekens de beschrijving van het werk in het journaal. Bij de herkomst staat 'Veiling VdP' voor de veiling van de collectie Van der Pot, Rotterdam 6 juni 1808 (Lugt 7424). Daar waar de herkomstgegevens zijn overgenomen uit de bestaande literatuur is dat aangegeven. Onderaan de lijst zijn de kunstvoorwerpen opgenomen die Van der Pot kocht op de veiling van de goederen van het Paleis te Laken in Maart 1793, voor zover dat geen schilderijen betrof. Ten slotte nog drie schilderijen die wél in de veiling van 1808 voorkomen, maar niet in het Journaal werden genoemd.

---

1 HENRICUS JOSEPHUS ANTHONISSE
Landschap met vee en figuren,
D, 14 3/4 x 20 3/4 d.
Niet geïdentificeerd.
Twee Landschappen met vee en beelden, in 1781 van A. Schouman in 's Hage ontvangen voor f 100,-. Aug. 1800 getrocqueerd met P.J. Thijs op rekeninge van een schilderij van P. Slingeland.

HERKOMST:
A. Schouman aan VdP, Den Haag 1781, voor fl. 100,- samen met cat.nr. 2; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

2 HENRICUS JOSEPHUS ANTHONISSE
Landschap met vee en figuren,
D, 14 3/4 x 20 3/4 d.
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 1.

3 WILLEM VAN AELST
Bloemstilleven,
D, 29 1/2 x 22 1/2 d.
Niet geïdentificeerd.
Een bloemstuk. Van P.J. Thijs in Augustus 1806 gekogt voor f 160,-.

HERKOMST:
P.J. Thijs aan VdP, augustus 1806, voor fl. 160,-; Veiling VdP, nr. 1, aan Van Beefting voor fl. 300,-.

4 LUDOLF BAKHUYSEN*
De Mosselsteiger te Amsterdam,
D, 81 x 67 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-9. (cat. 1809, nr. 9)
1798 Feb. Een stuk verbeeldende de Mosselsteiger te Amsterdam. NB Dit stuk kogt Daniel de Jongh van Coccereaud te Brussel voor 160 Louisen, f 1792, en is mij naar zijn overlijden door zijne erfgenamen present gedaan uit hoofde dat Daniel de Jongh met mij te Brussel had gewoond en niets aan alle verteringen of huishuur betaald had, stellende altoos uit, om daar omtrend eenige schikkingen te maken

HERKOMST:
Coccereaud aan D. de Jongh voor fl. 1792,-; Erven D. de Jong aan VdP, nr. 2, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 1005,-.

5 LUDOLF BAKHUYSEN*
Woelende zee,
D, 53,5 x 69 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-10. (cat. 1809, nr. 10)

Detail van afbeelding 34

Twee Woelende waters, in sept 1782 van den Hre J. de Neufville voor f 1100. NB afkomstig van de heer van den Enden, laatst van de heer Nijman a f 1200 door hem gekogt. 1786 3 juny, schoongemaakt, bersten uitgedaan en opgeplakt f 20.

HERKOMST:

Van den Enden aan J. Danser Nijman ? J. Danser Nijman aan J. de Neufville voor fl. 1200,-; J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl 1100,- (samen met cat.nr. 6); Veiling VdP, nr. 3, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 3050,- (samen met cat.nr. 6).

6 LUDOLF BAKHUYSEN
Woelende zee,
D, 55 x 69 cm,
Rijksmuseum (cat. 1809, nr. 11);
cat. Mauritshuis 1895, nr. 7.
Verloren in W.O. II.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 5. Geruild met het Mauritshuis in 1825.

7 JACOPO DA PONTO BASSANO
Landschap met een rustende man in spaanse kleding,
D, 23½ x 40½ d.
Niet geïdentificeerd.

Twee landschappen waarin een herder met schapen, bokken etc. Den 6en Maart 1794 gekogt van P.J. Thijs voor Brab[ant]s f 60. Hs Ct f 51,9.

HERKOMST:

P.J. Thijs aan VdP, 6 maart 1794, voor fl. 51,9 (samen met cat.nr. 8); Veiling VdP, nr. 4, aan Gebr. Levy voor fl. 21,- (samen met cat.nr. 8).

8 JACOPO DA PONTO BASSANO
Landschap met herders en vee,
D, 23½ x 40½ d.
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 7.

9 GERRIT BATTEM
Landschap met waterval en hertenjacht,
D, 30½ x 43 d.
Niet geïdentificeerd.

Een landschap, waarin een waterval en hartenjacht. Te Rotterdam op de verkoopinge van Casper de Haas, No 14 gekogt voor f 27. Opgeld f 1,7. 28,7. Thijs in staat brengen: f 13. Vragt en onkosten f 4,13. 17,13.

HERKOMST:

Veiling C. de Haas, 18 september 1802, nr. 14, voor fl. 27,- aan VdP; Veiling VdP, nr. 5, aan P.L. Ellinkhuysen voor fl. 70,-.

10 JAN ABRAHAMSZ BEERSTRATEN
Het Paalhuis en de Nieuwe Brug te Amsterdam in de winter,
D, 84 x 100 cm.
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-20. (cat. 1809, nr. 18)

1796, sept. Een wintergezicht te Amsterdam aan het IJ. Voormaal bij den papierkooper van Gijzen door Hoevenaar gekogt. Nu in de verkooping van Hoevenaar door P.J. Thijs gekogt en mij overgedaan voor fl. 52.10. Aan P.J. Thijs, schoonmaken etc f 12. 64,10.

HERKOMST:

Veiling Hoevenaar (?) aan P.J. Thijs; P.J. Thijs aan VdP, september 1796, voor fl. 64,10; Veiling VdP, nr. 7, voor fl. 500,- aan J.M. Jorissen voor de Koning.

11 JAN ABRAHAMSZ BEERSTRATEN
Slag bij Terheiden, 10 augustus 165,
D, 176 x 281,5 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-22. (cat. 1809, nr. 17)

1803, Mey. De Zeeslag tusschen de den Admiraal M. de Ruiter en den Admiraal Hartog van Albemarle op den 2en dag dezer vier dagen aanhoudende bataille, zijnde den 12e Juny 1666. gekogt van P.J. Thijs voor f 600.

HERKOMST:

Veiling P.J. Thijs aan VdP, mei 1803, voor fl. 600,-; Veiling VdP, nr. 6, voor fl.540,- aan Van Lennep voor de Koning

12 CORNELIS BEGA
Een astroloog,
P, 36,9 x 29,6 cm,
London, National Gallery, nr. 1481.

1799, July. Een Alchemist zittende te peinzen in zijn laboratorium. Van P.J. Thijs gekogt voor f 200

HERKOMST:

Mogelijk in Veiling baron Douaieriere de Boonem, 15 juli 1776; P.J. Thijs aan VdP, 1799, voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 8, aan M. van Noort voor fl. 605,-; Veiling C. Scarisbrick, London 11 mei 1861, nr. 742, aan E.H. Lawrence voor £ 14; Veiling E.H. Lawrence, London 6 mei 1892, nr. 362, aam M.H. Colnaghi voor Gns 250; Geschenk aan de National Galery London 1896. (Herkomst zoals in: N. Maclaren en C. Brown, *National Gallery Catalogues. The Dutch School 1600-1900*, Londen 1991, dl. 1, p. 12).

13 CORNELIS BEGA [S. KONINCK]
Een geleerde in zijn studeerkamer,
P, 41 x 34,5 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-23. (cat. 1809, nr. 19)
1799, 20 sept. Een oud man in zijn studeerkamer. Van P.J. Thijs gekogt voor f 60,-. Een lijst f 8,10. f 68,10.

HERKOMST:

P.J. Thijs aan VdP, 20 september 1799, voor fl. 60,-; Veiling VdP, nr. 9, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 195,-.

14 ABRAHAM BEGIJN
Een landschap met jachthond en vogels,
D, 64 x 56½ d,
Niet geïdentificeerd.
1798, 5 Juli. Een Landschap met distelplant en meerdere gewassen, een jagthond, gevogelte enz. In den Doele in verkooping gekogt met onkosten f 12. 1799, setember. Aan P.J. Thijs opplakken en instaat brengen f 32. f 44.

HERKOMST:

Veiling Rotterdam (de Doelen), 5 juli 1798, nr. ?, aan VdP voor fl. 12; Veiling VdP, nr. 10, aan Allard voor fl. 72,-.

15 ABRAHAM BEGIJN
Een landschap met figuren en dieren,
P, 11¼ x 15 d.
Niet geïdentificeerd.
Een landschap, op de voorgrond twee beeldjes en beesten, over het water een brug, bergen etc.; is mij present gedaan. 1793, geholpen door P.J. Thijs, f 2. Op 18 Aug. 1800 getrocqueerd met hem tegen een Slingeland

HERKOMST:

Cadeau aan VdP 1793; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171);

16 NICOLAES BERCHEM
Landschap met herders en vee,
D, 24 x 31 d,
Niet geïdentificeerd.
Een landschap waarin veel stoffagie van harders en vee. In September 1782 [gekocht] *van den Hre J. de Neufville f 400. NB is lang in de familie geweest en afkomstig uit den boedel van de Wed. de Haan. 1785, 26 Aug. Aan den Hre P. Fouquet Jr. verkogt voor f 850.*

HERKOMST:

J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl 400,-; VdP aan P. Fouquet Jr., 26 augustus 1785, voor fl. 850,-.

17 NICOLAES BERCHEM*
De drie kudden,
D, 44 x 66,5 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-29. (cat. 1809, nr. 21)
Een landschap waarin een osse en een schapendrift in een keurig landschap, den 16e october 1784 gekogt van den Heere P. Fouquet de Jonge f 1300. 1793, schoonmaken en vernissen aan P.J. Thijs f 11,3.

HERKOMST:

P. Fouquet Jr. aan VdP, 16 oktober 1784, voor fl. 1300,-; Veiling VdP, nr. 11, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 3025,-.

18 NICOLAES BERCHEM*
Landschap met geitenmelkster,
P, 9 x 11½ d,
Niet geïdentificeerd.
1795, 12 Aug. Een Landschapje, eene geitenmelkster; uit de hand gekogt van E. Arents te Brussel voor Louisen 30, f 336. P.J. Thijs Commissie à 5 pct f 16,16. 22 Oct. Aan C. de Wind te Brussel 1 lijst fijn goud 6 voet brab[ant]*s a 28 st. f 7,4.*

HERKOMST:

E. Arents aan VdP, 12 augustus 1795, voor fl. 336,-; Veiling VdP, nr. 13, aan Nortwyck voor fl. 1160,-.

19 NICOLAES BERCHEM*
Italiaans landschap,
K, 14 x 17 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-26. (cat. 1809, nr. 22)
1801, 23 Febr. Een klein landschapje met bergen, een rivier en figuurtjes. Op de verkooping van C. Tolozan te Parijs door P.J. Thijs voor mij gekogt, zijnde No 11 voor francx 585 bedragende met 2½ pct opgeld, 5 pct commissie vragt etc f 302,-

HERKOMST:

Veiling C. Tolozan, Parijs 23 februari 1801, nr. 11, aan P.J. Thijs voor VdP voor frcs 585 (fl. 302,- inclusief transport en commissie); Veiling VdP, nr. 12, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 345,-.

20 GERRIT ADRIAENSZ BERCKHEYDE
Stadgezicht van Keulen,
D, 20 x 24 d,
Niet geïdentificeerd.
Twee gezichten binnen Keulen, gestoffeerd met marktlieden etc. op de verkooping van P. Calcoen Wz in Amsterdam op den 10en van September 1781 No 10 en 11 gekogt voor f 163. Opgeld f 8,3. Op Spyramen brengen etc. f 8,-. July 1795. P.J. Thijs schoonmaken, vernissen etc. f 12. 1785, Aug.

HERKOMST:

Veiling P. Calcoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 10 of 11, aan VdP voor fl. 163,- (samen met cat.nr. 21); Veiling VdP, nr. 14, aan J. Havelaar voor fl. 300,- (samen met cat.nr. 21).

21 GERRIT ADRIAENSZ BERCKHEYDE
Stadgezicht van Keulen,
D, 20 x 24 d,
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

Zoals cat.nr. 20.

22 ABRAHAM VAN BEYEREN
Visstilleven,
(pendant cat.nr. 23),
D, 22½ x 28 d.
Niet geïdentificeerd.

Twee stukken verbeeldende de eene zeevis de andere riviervis. In den boedel van S. beyerman te Gouda No. 21 en 22 op den 22e April 1778 gekogt voor f 29. opgeld f 1,7. Schoonmaken etc. f 9. f 38,17. Aan de heer J. de Loos verkogt voor f 78.

HERKOMST:

Veiling S. Beyerman, Gouda 22 april 1778, nr. 21 en 22, aan VdP voor fl. 29,- (samen met cat.nr. 23); VdP aan J. de Loos, augustus 1785, voor fl. 78,- (samen met cat.nr. 23 en 24).

23 ABRAHAM VAN BEYEREN
Visstilleven
(pendant cat.nr. 22),
D, 22½ x 28 d.
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

Zoals cat.nr. 22.

24 ABRAHAM VAN BEYEREN
Visstilleven,
D, 37 ? x 47 ? d.
Niet geïdentificeerd.

1798, 8 Decemb. Een stuk verbeeldende een Cabeljauw en andere zeevisch, in den bovengenoemde boedel [i.e. S. Beyerman, Gouda] nr. 23 gekogt voor f 23,10. Opgeld f 1,3. Schoonmaken etc. f 15 f 39,3.

HERKOMST:

Veiling S. Beyerman, Gouda 22 april 1778, nr. 23, aan VdP voor fl. 23,10,-; VdP aan J. de Loos augustus 1785 voor fl. 78,- (samen met cat.nr. 22 en 23).

25 ABRAHAM VAN BEYEREN
Stilleven met vissen,
D, 74 x 87 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-25. (cat. 1809, nr. 34)

Een stuk, verbeeldende een mand met schelvissen, botten, zalm, mosselen, een [onleesbaar] *haak, mes etc. uit de hand gekogt voor f 11,-. 1799, Septemb. P.J. Thijs dubbelen en vernissen f 10. f 21.*

HERKOMST:

? aan VdP, 8 december 1798, voor fl. 11,-; Veiling VdP, nr. 15, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 25,-.

26 JAN BOTH*
Italiaans landschap met overzetveer,
D, 76 x 91 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-52. (cat. 1809, nr. 39)

1801, 23 Feb. Een bergagtig landschap met een rivier, een pont met beesten en passagiers. Op de verkooping van C. Tolozan No. 13 door P.J. Thijs voor mij te Parijs gekogt voor Fr. 3800, bedragende met 2½ opgeld en 5 pct commissie, onkosten en vragt f 1947. Was op de catalogue van P. Loquet te Amsterdam No 36.

HERKOMST:

Veiling F. Drabbe, Leiden 1 juni 1743, nr. 43; veiling G. Braamkamp, Amsterdam 31 juli 1771, nr. 25, aan P. Locquet voor fl. 1100,- (samen met het pendant); Veiling P. Locquet, Amsterdam 22 september 1783, nr. 36 aan Van der Hoop (samen met het pendant); veiling C. Tolozan, Parijs 23 februari 1801, nr. 13, aan P.J. Thijs voor VdP voor frcs 3800,- (fl. 1947,- inclusief commissie, opgeld, transport en andere onkosten); Veiling VdP, nr. 18, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 3690,-.
(Herkomst zoals in: Bille, C., *De tempel der Kunst of het kabinet van den heer Braamcamp*, Amsterdam 1961, dl. 2, pp. 6 en 6a).

27 JAN BOTH*
Italiaans landschap,
K, 51 x 70 cm,
Den Haag, Mauritshuis, inv.nr. 21.

1785, 14 Aug. Een bergachtig landschap, in de midden is een open weg en doorzigt, op den weg een ezeldrijver met 2 ezels etc. ontmoetende een vrouw op een ezel etc. aan de linkerzijde gebergte, waarop een lastdragend en een ander man, aan de regeterzijde steen of leyagtig gebergte. Van den heere P. Fouquet Junior te Amst. Gekogt voor f 1620. Kist en vragt f 2. f 1622. 1796, Sept. Vernissen door P.J. Thijs f 3.

HERKOMST:

P. Fouquet Jr. aan VdP, 14 augustus 1785, voor fl. 1620,-; Veiling VdP, nr. 19, aan B. Coclers voor fl. 4010,-; aangekocht voor het Mauritshuis in 1817.

28 QUIRINGH GERRITSZ VAN BREKELENKAM
Interieur met hengelaar en man bij spoelrad en haspel,
P, 59 x 46,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-60. (cat. 1809, nr. 45)

Twee binnenhuisen. In het ene zit een man aan het spinwiel en een visser treed binnen. In het andere zit een [man] *bij het vuur hebbende een kan op zijn schoot, terwijl een ander een pijp aansteekt. Op den 4den Maart 1782 op de verkooping van Mevr. De Wed. Molewater te Rotterdam gekogt f 94. Opgeld 4,4. Schoonmaken, vergulden der binnelijsten etc. f 13,6. f 112,- 1799, Sept. P.J. Thijs één schoongemaakt en vernist f 4.*

HERKOMST:

Veiling Wed. Molenwater, Rotterdam 4 maart 1782, aan VdP voor fl. 94,- (samen met cat.nr. 29); Veiling VdP, nr. 20, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 850,- (samen met cat.nr. 29).

29 QUIRINGH GERRITSZ VAN BREKELENKAM
Interieur met twee mannen bij het vuur.
P, 59 x 46,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-61. (cat. 1809, nr. 46)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

Zoals cat.nr. 28.

30 JAN BRUEGHEL I
Gezicht op een dorp aan een rivier,
K, 14,5 x 20,5 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-67. (cat. 1809, nr. 52)

Twee water en landgezichtjes, op de verkooping te Amsterdam den 9en April 1783 No ... overgenomen van den heere Ploos van Amstel voor f 300

HERKOMST:

Veiling, Amsterdam 9 april 1783, nr. 7 of 8, aan C. Ploos van Amstel voor fl. 225,-; C. Ploos van Amstel aan VdP voor fl. 300,- (samen met cat.nr. 31); Veiling VdP, nr. 21, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 180,- (samen met cat.nr. 31).

31 JAN BRUEGHEL I
Gezicht op een stad aan een rivier,
K, 15,5 x 20,5 cm,
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-66. (cat. 1809, nr. 53)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

Zoals cat.nr. 30.

32 GERARD TER BORCH
Wachtlokaal met drie soldaten,
P, 47,5 x 37,4 cm,
Huidige verblijfplaats onbekend

Een gezelschap bestaande uit drie krijgslieden, in sept. 1782 van den heere Jan de Neufville gekogt voor f 450. N.B. gekomen van J. Izaac de Neufville. 1795 July P.J. Thijs schoonmaken en vernissen f 13.

HERKOMST:

Veiling De Winter, Amsterdam, 8 september 1773, nr. 33, aan J. de Neufville voor fl. 330,-; J. de Neufville aan VdP, 1782, voor fl. 450,-; Veiling VdP, nr. 124, aan Roelsema voor fl. 330,-; Via J. Smith naar de Collectie P. O'Rial, Parijs; Collectie Baron E. de Bussiere, Parijs; Collectie Pourtalès, Londen; Kunsthandel F. Kleinberger, Parijs; Collectie A. de Ridder (niet in de Catalogus 1910, niet op de veiling in Parijs, 1924); Collectie A. Meyer (Den Haag tot 1938, daarna New York); Kunsthandel Speelman, Londen, 1955; Kunsthandel A. Brod, Londen, 1956; Collectie H. Girardet, Kettwig; Veiling New York (Sotheby's), 22 Januari 2004, nr. 33.
(Herkomst zoals in: S.J. Gudlaugsson, *Gerard Ter Borch*, Den Haag 1959, p. 105).

33 GERARD TER BORCH
De Tricktrackspelers,
P, 42 x 56 cm,
Bremen, Kunsthalle, inv.nr. 135 – 1856

1805, April. Een gezelschap in een binnenvertrek, waarvan 2 heeren in het verkeerbord spelen, een heer rokende en een heer met de rug naar voren staande het aanzien, bij het vuur zitten een man en een vrouw. Gekogt van P.J. Thijs voor f 400. vragt en voorschot f 7,3. f 407,3

HERKOMST:

P.J. Thijs aan VdP, april 1805, voor fl. 400,- Veiling VdP, nr. 123, aan Steenstra voor fl. 325,-; Veiling J.C.C. Burchart, Bremen 14 maart 1844, nr. 72; Collectie J.H. Albers, Bremen; Legaat Albers aan Kunsthal Bremen 1856.
(Herkomst zoals in: S.J. Gudlaugsson, *Gerard Ter Borch*, Den Haag 1959, p. 60).

34 JAN VAN DE CAPPELLE
Een stil water met schepen,
D, 10 x 50 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Een stil water vol vaartuigen , op de 2e grond 't kasteel van Rammekens etc. Op de verkooping van Pieter Calcoen Willemsz te Amsterdam op den 10en van September 1781 No 31 gekogt voor f 70. Opgeld f 3,10. Aan de Heer G. v Pals verkogt voor f 73,10.

HERKOMST:

Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 31, aan

VdP voor fl. 70,-; VdP aan Van der Pals (maart 1783 ?) voor fl. 73,10.

35 GIOVANNI BENEDETTO CASTIGLIONE
Knielende Maria met Christus,
D, 13¹/₄ x 15³/₄ d
Niet geïdentificeerd.
1791. Een schets, de Heilige Maagd, knielend omhelzende het kindeke Jesus. Den 4 July 1791 gekogt te Gend op de verkooping van E. A. J. van den Meersche, Heere van Berlaar, voor Hds f 60,- opgeld f 3. Commissie f 3. Onkosten aan de lijst f 4,6 f 10, 6. f 70,6. Is op de verkooping van pastor Bruinsteen te St. Nicolaas verkocht voor f 240 Hollds. 1794 Nov. Aan Thijs, verdubbeld en schoongemaakt f 10,6. f 80,12. NB. Ik noemde het een schets, maar hij heeft nimmer uitvoeriger geschilderd.

HERKOMST:
'Veiling Pastor Bruinsteen, St. Niklaas, f 240,-'; Veiling E.A.J. van den Meersche, Gent 4 juli 1791, nr. 33 aan VdP voor fl. 60,-; Veiling VdP, nr. 22, aan R. Pott voor fl. 55,-.

36 FRANÇOIS DUCHATEL
Familieportret,
D, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Een familiestuk, hetwelk altoos aan de oudste familie Van der Pot moet behoren in lijftogt, verbeeldende een bosch, waarin de pourtraitten van Daniel van Broekhuizen en Katherina Blauw Willemsdogter, egtgenooten en hunne kinderen, Willem, Adriaan, Alida en Maria van Broekhuizen.

HERKOMST:
Waarschijnlijk erfenis van Willem van der Pot, 1783; VdP tot 1807; Niet in testament, niet in veiling Van der Pot.

37 JBERNARD COCLERS
(NAAR GABRIËL METSU)
Een vrouw aan een wastobbe,
P, 8³/₄ x 7³/₄ d
Niet geïdentificeerd.
Een vrouw aan een waschtobbe, op den 8en April 1782 (no 35) op de verkooping van Dirk Haak te Leiden gekogt f 17. Onkosten f 1,58. f 18,58. N.B. dit stukje op de verkooping van P. van Spijk No. 130 is op den 23 April verkogt voor f 50.

HERKOMST:
Veiling P. van Spijk, 23 april 1781, nr. 130, fl. 50,-; Veiling D. Haak, Leiden 8 april 1782, nr. 35, aan VdP voor fl. 17,-; Veiling VdP, nr. 23, aan R. Pott voor fl. 53,-.

38 DAVID DE CONINCK
De hertenjacht,
D, 192 x 187 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-72 (verloren in WO II).
(cat. 1809, nr. 58)
Vier Jagtstukken, gekogt op de verkooping der meubilen van de Aarts Hertogin Christina door de Franschen in Maart 1793 voor B Ct f 122. Opgeld 5 pct f 6,2. Commissie 5 pct. f 6,2. transport f 2,16. Af 1/7e f 19,11. Hollands Courant f 117,9. In ordre gebragt door P.J. Thijs f 60. Af 1/7e H. Ct 51.9 f. 168,18.

HERKOMST:
Veiling goederen Landvoogdes Maria Christina door de Fransen, maart 1793, aan VdP voor fl. 117,- (inclusief kosten en cat.nr. 39, 40 en 41); Veiling VdP, nr. 24, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 565 (inclusief cat.nr. 39, 40 en 41).

39 DAVID DE CONINCK
De berenjacht,
D, 190 x 186 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-73 (verloren in WO II).
(cat. 1809, nr. 59)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 38.

40 DAVID DE CONINCK
De Valkenjacht,
D, 185,5 x 189 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-618 (verloren in WO II).
(cat. 1809, nr. 61)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 38.

41 DAVID DE CONINCK
Jachthonden en dood wild,
D, 185,5 x 185 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-617 (verloren in WO II).
(cat. 1809, nr. 60)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 38.

42 DOMENICO CORVE
Slapende Amor door Cupido bespied,
D, 12¹/₂ x 17 d
Niet geïdentificeerd.
Psyche, Cupido bij lamplicht bespiedende. Op den 17en van Sept. 1798 te Utregt op eene verkooping

No 92 gekogt f 5. onkosten f 0,5. 1799, Sept. P.J. Thijs dubbelen en in staat stellen f 9. f 14,5.

HERKOMST:

Veiling J.W. Barchman Wuytiers, Utrecht 17 september 1798, nr. 92, aan VdP voor fl. 5,-; Veiling VdP, nr. 25, aan B. Coclers voor fl. 25,-.

43 AELBERT CUYP*
Landschap met herders en vee,
D, 105 x 103 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-78. (cat. 1809, nr. 66)

Een Landschap, verbeeldende een beestendrift, waarin een man op een beladene ezel, met een stok op de schouders, eene vrouw, eenige runderen, verder een water gezigt en bosagtig op doek, gekogt van J. Danser Nijman (die het zelve onlangs gekogt had staande toen boven een deur bij eene Onderwater te Dort voor f 1100) voor f 1200. Vragt en onkosten f 1,10. Aan P.J. Thijs dubbelen en vernissen f 12. Een fijne lijst met vragt etc. f 36,10. f 1250.

HERKOMST:

door J. Danser Nijman gekocht bij Onderwater te Dordrecht voor f 1100,-; J. Danser Nijman aan VdP, april 1796, voor fl. 1200,-; Veiling VdP, nr. 26, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 3860,-.

44 SIMON VAN DER DOES
Italiaans landschap met herderin en vee,
D, 83 x 96,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-84. (cat. 1809, nr. 68)

Een landschap gestoffeerd met schapen, een ram, lammeren, een zogende vrouw etc. Op de verkooping van C. Groenix No 6 te Rotterdam gekogt voor f 200. opgeld f 10. P.J. Thijs dubbelen, schoonmaken, spyraam etc. f 18. C. de Wind een vergulde lijst f 18.12. Vragt f 0,8 f 19. f 247.

HERKOMST:

Veiling C. Groeninx van Zoelen, Rotterdam 25 juni 1800, nr. 6, aan VdP voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 27, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 325,-.

45 PIETER DUBORDIEU EN HENDRIK VAN STEENWIJCK
Portret van Desiderius Erasmus
Niet geïdentificeerd.

1803, July. Desiderius Erasmus geschilderd door Dubordieu naar A. Durer en H. Holbeen; het bijwerk door H. v. Steenwijck. Mij present gedaan door den Heere Teeding van Berckhout te Delft.

HERKOMST:

Cadeau van W.H. Teding van Berkhout aan VdP, juli 1803; Veiling VdP, Rotterdam 9 juni 1808, nr. 17, aan DuPre voor fl. 21,-.

46 GERARD DOU (Kopie naar)
Een kunstenaar met palet en boek,
P, 12 1/4 x 8 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Een pourtrait, zijnde een schilder met gereedschap en ezel, bladerende in een boek; dit is een copy naar G. Dou en gaat in plaat met het onderschrift : Amateur des Sciences. Op de verkooping van zuster Viruly in 1782 gekogt voor f 60. opgeld en inroepen f 6. f 66.

HERKOMST:

Veiling Viruly, 1782, aan VdP voor fl. 60,-;
Veiling VdP, nr. 155, aan Nieuwenhuizen voor fl. 13.10.

47 GERARD DOU
Een kluizenaar in gebed,
P, 25 x 19 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-88. (cat. 1809, nr. 73)

Een biddende Munnik. Op de verkooping van den pastor B. Kleij in 's Hage No 1, op den 10en van Mey 1781 gekogt voor f 170. Opgeld f 8,10. F 178,10.

HERKOMST:

Veiling B. Kley, Den Haag 10 mei 1781, nr. 1, aan VdP voor fl. 170,-; Veiling VdP, nr. 29, aan J.M. Jorissen voor de Koning voor fl. 1100,-.

48 GERARD DOU*
De avondschool,
P, 53 x 40,3 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-87. (cat. 1809, nr. 71)

Een avondschool van jongens en meisjes, met vijf verscheyde ligten. Is door de heer Mossel gekogt op de verkooping van de Wed. van Allard de la Court den 8 en 9 September 1766, binnen Leiden (zijnde No 19) voor f 4000. Door mij van den hre Mossel gekogt uit de hand in 1783 voor f 4900. 1795, Mey. Schoonmaken aan P.J. Thijs f 42,18 en onkosten aan het kistje [tesamen] *f 50,- f 4950.*

HERKOMST:

Collectie Johan de Bey, Leiden 1665; Collectie A. Wittert van der Aa, Leiden; A. Wittert van der Aa aan P. de la Court, 1710, voor fl. 1000,-; Veiling Catherina Backer, weduwe P. de la Court, Leiden 8 september 1766, nr. 19, aan J. Mossel voor fl. 4000,-; J. Mossel aan VdP in 1783 voor fl. 4900,-; Veiling VdP, nr. 28 aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 17.500,-.

(Herkomst zoals in: P. Hecht, *De Hollandse fijnschilders*, Amsterdam 1989).

49 HENDRIK JACOBSZ DUBBELS
IJsvermaak,
P, 23½ x 32 d
Niet geïdentificeerd.
Een bevrozen buitenwater, gestoffeerd met schaatsrijders etc. Gekogt op de verkoopinge van M. Oudaan te Rotterdam voor f 23. Verhelpen bij calculatie en opgeld f 17. f 40. 1800, Aug. Getrocqueerd met P.J. Thijs voor een Van Slingeland

HERKOMST:
Veiling M. Oudaan, Rotterdam 3 november 1766, nr. 14, aan VdP voor fl. 23; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

50 JACOB DUCK
Een kortegaard,
P, 18¾ x 24½ d
Niet geïdentificeerd.
Een corps de garde. Op de verkoopinge van Pictura in 's Hage op den 18en September 1781 No. 1 gekogt voor f 40. Opgeld f 2. f 42. 1796, Sept. Aan P.J. Thijs schoonmaken en vernissen f 5.

HERKOMST:
Veiling Pictura, Den Haag 18 september 1781, nr. 1, aan VdP voor fl. 40,-; Veiling VdP, nr. 30,- aan Allard voor fl. 200,-.

51 KAREL DUJARDIN
Landschap met een boerin bij een gezadelde ezel,
P, 23½ x 17 d
Voorheen collectie L. Lundh, Malmö.
Een landschap waarin eene boerin bij eene gezadelde ezel, een bok, een schaap, kalkhoen, eene koperen melkkan, een mand met een tapijt bedekt etc. gekogt te Delft (zijnde No 2 op de Catalogus van Mr. Jacob van der Lely in de verkooping op 5 April 1796) voor f 535. Opgeld 9 pct f 48,3. Onkosten f 0.15. P.J. Thijs schoonmaken en vernissen f 12. Een fijne lijst f 16,2. f 612. 1803, 9 Sept. Aan de heer Paillet te Parijs verkogt voor f 1900.

HERKOMST:
Veiling J. van der Lely, Delft 5 april 1796, nr. 2, aan VdP voor fl. 535,-; VdP aan A.J. Paillet, 9 september 1803, voor fl. 1900,-; Veiling (Lepinasse de Langac ?), Parijs, 16 – 18 januari 1809, nr. 66, voor fr. 3000,-; mogelijk veiling Parijs, 1810, voor fr. 4000,-; veiling E. Schneider, Parijs, 6 en 7 April 1876, nr. 16, voor fr. 5100,-; Veiling Parijs, 23 Mei 1932, nr. 9; Veiling Stockholm 22-24 Oktober 1952, nr. 117; Collectie L. Lundh, Malmö, 1982. Huidige verblijfplaats onbekend.
(Herkomst zoals in: Kilian, *The paintings of Karel du Jardin: Amsterdam 1626-1678 Venice*, Amsterdam 2005, cat.nr. B9, plate 137. NB: Bij Van der Pot is dit een werk op paneel, bij Kilian een werk op doek, 56,5 x 42,5 cm).

52 KAREL DUJARDIN*
Een landschap met vee,
D op P, 28 x 34 cm
Birmingham, Barber Institute of Fine Arts.
Een landschap, in hetzelve is een paard, een koe, 2 schaapjes en 2 beeldjes etc. dit is gekomen uit het Cabinet van de Marquis de Bretuil en is mij door de heeren P. Fouquet en D. Nijman op hunne reize van Parijs te Brussel medegebragt f 1600,-.

HERKOMST:
Jacques de Roore, Den Haag 1721; De Roore aan W. Lormier voor fl 100,-; Veiling W. Lormier, Den Haag, 4 juli 1763, nr. 153, aan Cocq voor fl 530,-; Collectie Marquis de Bretuil, Parijs; P. Fouquet en J.D. Nijman aan Van der Pot, juli 1790, voor fl 1600,-; Veiling VdP, nr. 61, aan Josi voor fl 1525,-; mogelijk veiling London (Christies), 1822, aan Lafontaine voor £ 102; Veiling M. Zachary, Londen (Philips), 31 mei 1828, nr. 46, aan Stuart Abrahams voor £ 315; Veiling R. Abrahams, London (Philips) 28 juni 1831, nr. 68, voor £ 176,-; J. Smith, Londen aan A. van der Hoop, Amsterdam; terug naar J. Smith, 1839, voor £ 186; J. Smith aan G.P. Morland, 1840, voor £ 200,-; terug naar J. Smith in 1841, J. Smith aan collectie Ménéchet, Parijs, fr. 7000,-, Veiling J. Stuart, London, 18 en 19 april 1850, nr. 207 voor £ 170; Collectie H.A.J. Munro, Londen 1854; veiling Prins P. Demidoff, San Donato, Florence, maart 1880, nr. 1065; Veiling Parijs, 4 juni 1891, nr. 11, voor fr. 2000,-; H. v. d. Ploeg; veiling E. Beacher Stumpp, Rotterdam 20-22 december 1950, nr. 27; kunsthandel A. Brod, Londen 1956, Barber Institute, Birmingham.
(Herkomst zoals in Kilian, *The paintings of Karel du Jardin: Amsterdam 1626-1678 Venice*, Amsterdam 2005, cat.nr. 85, plate 69).

53 CORNELIS DUSART
Een werf met gevogelte,
13½ x 17 d
Niet geïdentificeerd.
Een werf waarop gevogelte, op de verkooping van zuster Viruly in 1782 gekocht voor f 21. opgeld f 1,1. Schoonmaken etc. 1,9 f 23,10. 1800, Aug. Met P.J. Thijs getrocqueerd voor een Van Slingeland.

HERKOMST:
Veiling Viruly, 1782, aan VdP voor fl. 21,-; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

54 CORNELIS DUSART
Vismarkt,
D, 68,5 x 90,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-98. (cat. 1809, nr. 79)
1800, July. Een Vismarkt, van P.J. Thijs gekogt voor f 200.

HERKOMST:

Veiling J. Jz Gildemeester, Amsterdam 11 juni 1800, nr. 46 aan P.J. Thijs voor fl. 120,-; P.J. Thijs aan VdP juli 1800, voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 31, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 1665,-.

55 CORNELIS DUSART
Een Boerenherberg,
P, 14 x 11 d
Niet geïdentificeerd.
Een huis waarvoor een boer aan een tafel met spijs, met een vouw eeten aanbrengend en een jongen met een hond speelende. Te Leiden op den 8e April 1782 op de verkooping van Dirk haak No 7 gekogt f 50. Opgeld f 3.15. f 53.15. Dit schilderij op de verkooping van den Hre Mr. Johan Anthony van Kinschot te Delft op den 21 & 22 July 1767 No 100 is aldaar gekogt door de hr Twent voor f 40,- 1799, Sept. Een boer zittende aan een tafel met spijs P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 1,10.

HERKOMST:

Veiling J.A. van Kinschot, Delft 21 juli 1767, nr. 100, aan Twent voor f 40,-; Veiling D. Haak, Leiden 8 april 1782, nr. 8, aan VdP voor fl. 50,-; Veiling VdP, nr. 32, aan Allard voor fl. 225,-.

56 GERBRANDT VAN DEN EECKHOUT
Rebecca en Eliezer bij de bron,
D, 203 x 197 cm
Praag, Nationaal Museum,
inv.nr. O 199.
Een schilderij verbeeldende Eliezer, afgezant van Abraham in gesprek met Rebecca, die eene koperen kan in handen heeft, ter zijde maagden en knegten etc. den 13en September 1797 te Amsterdam op eene verkooping ten huize van C. Sebille Roos (zijde No 24) gekogt voor f 165. 5 pct opgeld f 8,5. Kist, onkosten en vragt f 8,15. f 182.

HERKOMST:

Veiling, Amsterdam 13 september 1797, nr. 24, aan VdP voor fl. 165,-; Veiling VdP, nr. 34, aan Allard voor fl. 300,-; Collectie J. Hoser, Praag, tot 1843.
(Herkomst zoals in: *Katalog der Gemälde-Galerie im Künstlerhause Rudolphianum, zu Prag*, 1889, p. 66).

57 OTTMAR ELLIGER
Portret van Maria de Medici,
P, 15 x 10¼ d
Niet geïdentificeerd.
Het portret van Maria de Medicis. Op de verkooping van C. Groeninx te Rotterdm No 67 gekogt voor f 9. opgeld f 0,9. aan P.J. Thijs f 7,1. f 16.10.

HERKOMST:

Veiling C. Groeninx van Zoelen, Rotterdam 25 juni 1800, nr. 67, aan VdP voor fl. 9,-; Veiling VdP, nr. 35, aan Noordwijck voor fl. 42,-.

58 JACOB FOPPENS VAN ES [kopie ?]
Stilleven met blauwe druiven en walnoten,
drager onbekend, 7½ x 12½ d
Niet geïdentificeerd.
Een tros blauwe druiven, ditto witte en walnoot. Den 15en Mey 1793 gekogt te Brussel van Titsing f 5,12. Deze twee copytjes heb ik weg gegeven

HERKOMST:

Titsing, Brussel 15 mei 1793, aan VdP voor fl. 5,12 (samen met cat.nr. 59); Door VdP weggegeven.

59 JACOB FOPPENS VAN ES [kopie ?]
Stilleven met witte druiven en walnoten,
drager onbekend, 7½ x 12½ d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 58.

60 HUIBERT EN JAN VAN EYCK
[GEERTGEN TOT SINT JANS]
De heilige Maagschap,
P, 137,5 x 105 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-500. (cat. 1809, nr. 87)
1799, Sept. Een antiecq stuk, verbeeldende de heilige familie, Joseph, Joachim, Maria, Martha, Elisabeth, Anna, Simon, Joannes etc, in een tempel. Den ... september 1799 gekogt van P.J. Thijs voor f 60. opmaken der lijst f ...

HERKOMST:

P.J. Thijs aan VdP, september 1799, voor fl. 60,-; Veiling VdP, nr. 36, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 210,-.

61 GOVERT FLINCK
Isaac zegent Jacob,
D, 117 x 141,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-110. (cat. 1809, nr. 92)
1786, 11 Jan. De zegening van Jacob. Isaac te bed liggende zegent den knielende Jacob etc. Van de Neuf-

ville, zeepzieder in den Oliphant te Rotterdam gekogt voor f 800. Van oud op nieuw doek en schoonmaken f 28. Een lijst aangemaakt f 3.12. f 831,12. 1799, Sept. P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 8.

HERKOMST:

Rotterdam 11 januari 1786, De Neufville, zeepzieder in de Oliphant te Rotterdam, aan VdP voor fl. 800,-; Veiling VdP, nr. 37, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 1380.

62 BAREND GAAL
Een pleisterplaats met paarden en figuren,
P, 9½ x 13 d
Niet geïdentificeerd.

Een pleisterplaats met paarden en verder bijwerk. Op de verkooping van Pictura in 's Hage op den 18en September 1781 No 42 gekogt à f 20. Opgeld f 1. f 21.

HERKOMST:

Veiling Pictura, Den Haag 18 september 1781, nr. 42, aan VdP voor fl. 20,-; Veiling VdP, nr. 39, aan R. Pott voor fl. 24,-.

63 JOOST VAN GEEL*
De genezing van de schoonmoeder van Petrus,
D, 19¾ x 16¾ d
Niet geïdentificeerd.

De genezing van de vrouws moeder van Petrus. Bovenaan ovaal. Als voren [i.e. boedel Ignatia van Geel] *mij aangerekent voor f 70. 1788, Juny, een nieuwe vergulde lijst f 13,10. 1799, Sept. P.J. Thijs: de geneezing van Petrus vrouws moeder gedubbeld en gevernist f 6.*

HERKOMST:

Erfenis Ignatia van Geel, 1760, aan VdP; Veiling VdP, nr. 40, aan R. Pott voor fl. 410,-.

64 JOOST VAN GEEL
Samson en Delila,
D, 22 x 23½ d
Niet geïdentificeerd.

Samson liggende met het hoofd in de schoot van den hoere Delila als voren [i.e. boedel Ignatia van Geel, en aangerekent f 70 ?] *1799, Sept. P.J. Thijs, de Samson en Delila gedubbeld etc. f 8.*

HERKOMST:

Erfenis Ignatia van Geel, 1760, aan VdP; Veiling VdP, nr. 41, aan Allard voor fl. 145,-.

65 JOOST VAN GEEL
Zelfportret,
D, 84,5 x 74,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-115. (cat. 1809, nr. 211)

Zijn portrait. Uit de boedel van Ignatia van Geel, deselfs dogter geërft. 1796, Sept. Het pourtrait van Joost van Geel, door P.J. Thijs gedubbeld etc. f 8.

HERKOMST:

Erfenis Ignatia van Geel, 1760, aan VdP; Veiling VdP, nr. 42, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 265,-.

66 JOOST VAN GEEL
Mansportret,
drager en afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Een man ten halve lijve met een ruwe baard, en een paarse mantel. Aan Paillet te Parijs voor f 63 verkogt.

HERKOMST:

Erfenis Ignatia van Geel, 1760, an VdP; VdP aan A.J. Paillet voor fl. 63,-.

67 JAN VAN GOYEN
Gezicht op een dorp aan een rivier,
D, 131 x 166 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-120. (cat. 1809, nr. 97)

1793, July. Een herberg en pleisterplaats, watergezicht met schepen etc. Door de heer Muys voor mij op eene verkooping te Rotterdam gekogt voor f 80. Opgeld f 4. Transport, schoonmaken etc. f 26. f 110.

HERKOMST:

Veiling, Rotterdam juli 1793, nr. 1, aan N. Muys voor VdP voor fl. 80,-; Veiling VdP, nr. 44, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 160,-.

68 GERRIT GROENEWEGEN
De Leuvehaven in Rotterdam,
P, 14½ x 18½ d
Niet geïdentificeerd.

1802, Sept. Een gezicht op de Leuvehaven op een auctie gekogt met een gezicht op de Leuvehaven door N. Muys [i.e. cat.nr. 134] *tezamen voor f 50,16. Schoonmaken aan Thijs f 11. Vragt en onkosten f 13,4. f 64.*

HERKOMST:

Veiling (?), 1802, aan VdP voor fl. 50,- (samen met cat.nr. 134); Veiling VdP, nr. 45 aan T.T. Cremer voor fl. 130,-.

JORIS VAN DER HAGEN

Zie cat.nr. 80, Meindert Hobbema

69 JAN HACKAERT*
De Berkenlaan,
D, 66,5 x 53,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-130. (cat. 1809, nr. 108)
Een landschap verbeeldende een weg met grote Beukenboomen, de stoffagie door A. van de Velden, bestaande in een heer en dame te paard, eenige jagers, honden etc. Op den 3en December 1781 uit de hand gekogt van de heer Nyman te Amsterdam voor f 550. 1790, July. Een nieuwe vergulde lijst kost f 7,1. 1799, Sept. P.J. Thijs in staat gebracht f 8. f 15,1.

HERKOMST:

J. Danser Nijman, 3 december 1781, aan VdP voor fl. 550,-; Veiling VdP, nr. 47, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 3005,-.

70 JAN DAVIDSZ DE HEEM
Stilleven met vruchten op een blauwmarmeren tafel,
D, 32 x 24 1/2 d
Amsterdam, Koninklijk Museum
(cat. 1809, nr. 114). Verkocht in 1828.
Een stuk op doek (opgeplakt) met vrugten, bloemen, gewassen en insecten. Op de verkooping van W. Coole No 29 den 6en Augustus 1782 voor f 130. Opgeld f 6.10. f 136.10. 1793. Nevenstaande stuk kostede mij f 136.10. Opnieuw geplakt en in staat gebracht door P.J. Thijs f 25,14.

HERKOMST:

Veiling W. Coole, Rotterdam 6 augustus 1782, nr. 29, aan VdP voor fl. 130,-; Veiling VdP, nr. 48, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 385,-.

71 JAN DAVIDSZ DE HEEM
Stilleven met vruchten en een kreeft,
D, 70 x 59 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-139. (cat. 1809, nr. 113)
Een tafel met een kleed waarop een schotel met vruchten, een kreeft, roemer wijn etc. Uit het kabinet van Jan de Neufville, op de verkooping te Amsterdam den 6en Aug. 1783 gekogt voor (No 33) f 50. Opgeld f 2.10. Kist etc. f 1.10. F. 54.

HERKOMST:

Veiling J. de Neufville, Amsterdam 6 augustus 1783, nr. 33 aan VdP voor fl. 50,- Veiling VdP, nr. 49, aan Jorissen voor de Koning voor fl. 460,-.

72 BARTHOLOMEUS VAN DER HELST
Samuel van Lansbergen,
Remontrants predikant te Rotterdam,
P, 68 x 58 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-143. (cat. 1809, nr. 121)
5 Pourtraiten van twee mannen en drie vrouwen, zijnde Lansbergens, gekomen uit den boedel van Ds S. Beyerman te Gouda. Voor 1/2 in deselve betaald f 105 dus f 210. Onkosten aan deselve op te halen f 15.

HERKOMST:

Erfenis ds. S. Beyerman, Gouda 1778, aan VdP voor fl. 210,- (samen met cat.nr. 73, 74, 75 en 76); Veiling VdP, nr. 50 ('Een bejaard mansportret'), aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 480,- (samen met cat.nr. 73).

73 BARTHOLOMEUS VAN DER HELST
Maria Pietersdr de Leest echtgenote van Samuel van Lansbergen,
P, 68 x 58 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-144. (cat. 1809, nr. 122)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 72, Veiling VdP, nr. 50 ('Een bejaard vrouweportret van voren gedaagd'), aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 480,- (samen met cat.nr. 72).

74 BARTHOLOMEUS VAN DER HELST
Portret van een jonge vrouw,
P, 25 1/2 x 21 1/2 d
Niet geïdentificeerd.
5 Pourtraiten van twee mannen en drie vrouwen, zijnde Lansbergens, gekomen uit den boedel van Ds S. Beyerman te Gouda. Voor 1/2 in deselve betaald f 105 dus f 210,-

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 72, Veiling VdP, nr. 50, ('Een jong Vrouweportret.') aan Stinstra voor fl. 110,-.

75 BARTHOLOMEUS VAN DER HELST
Een kloek Jongmans-Portret,
P, 22 3/4 x 28 d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 72, Veiling VdP, nr. 51, ('Een kloek Jongmans-Portret') aan B. Coclers voor fl. 110,- (samen met cat.nr. 76).

76 BARTHOLOMEUS VAN DER HELST
Een wedergade, zijnde het portret van een Jonge Vrouw,
P, 22 3/4 x 28 d

Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 72, Veiling VdP, nr. 51, ('Eene wedergade, zijnde het Portret eener jonge Vrouw') aan B. Coclers voor fl. 110,- (samen met cat.nr. 75).

77 WILLEM DE HEUSCH
Landschap met herder en vee,
P, 18¼ x 24½ d
Niet geïdentificeerd.

Een landschap waarin een vrouw op een ezel, een veerhoeder, vee etc. Op de verkooping van P. Calcoen Wz te Amsterdam op den 10en van September 1781 No 61 gekogt voor f 100. Opgeld f 5. Nieuwe lijst, schoonmaken etc f 12,14. f 17,14. f 117,14. 1794, February. P. J. Thijs, bersten in het vernis verholpen f 1,6.

HERKOMST:

Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 61, aan VdP voor fl. 100,-; Veiling VdP, nr. 52, aan B. Coclers voor fl. 400,-.

78 JAN VAN DER HEYDEN
De ophaalbrug,
P, 36 x 44,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-153. (cat. 1809, nr. 125)

Twee stukjes verbeeldende gezichten binnen steden, gestoffeerd door A. van de Velde. In September 1782 uit de hand gekogt van de Heer Joan de Neufville, voor deese f 1050. Waren gekogt van P. Fouquet Junior. 1790, July 2 nieuwe vergulde lijsten f 10,8. 1796 Sept. Aan P. J. Thijs schoonmaken etc. f 28.

HERKOMST:

P. Fouquet Jr. aan J. de Neufville; J. de Neufville, september 1782, aan VdP voor fl. 1050,- (samen met cat.nr. 79); Veiling VdP, nr. 53, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 1045,- (samen met cat.nr. 79).

79 JAN VAN DER HEYDEN
De stenen brug,
P, 37 x 44,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-152. (cat. 1809, nr. 126)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 78.

80 MEINDERT HOBBEMA
[Noord-Nederlandse school, ca. 1660]
Landschap met overtoom,
D, 120 x 168,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-132. (cat. 1809, nr. 107)

[doorgehaald] *Ruisdaal. M. Hobbema* [in de marge] *zeer zeker zegt P.J. Thijs. Een landschap, in september 1782 van den Hre Jacob de Vos te Amsterdam overgenomen voor de prijs waarvoor zijn E. het eenige maanden te voren van den Hre Nijman had gekogt f 400. 1799, sept. Een landschap, P. J. Thijs in staat gebracht en vernist f 30.*

HERKOMST:

J. Danser Nijman aan Jacob de Vos 1782 voor f 400,-; J. de Vos aan VdP, september 1782, voor fl. 400,- (als J. van Ruisdael ?); Veiling VdP, nr. 52, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 1405,- (als Joris van der Hagen).

81 MELCHIOR D'HONDECOETER
Eenden,
D, 93 x 116 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-172. (cat. 1809, nr. 138)

Een stuk met vogels, verbeeldende een landschap met eenden, een vliegende duif etc. op den 10en Sept 1781 op de verkooping van Pieter Calcoen Wzn No 66 gekogt voor f 45. Opgeld f 2,5. f 47,5.

HERKOMST:

Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 66, aan VdP voor fl. 45,-; Veiling VdP, nr. 54, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 115,-.

82 MELCHIOR D'HONDECOETER
Een hen met kuikens,
D, 21 x 22 d
Amsterdam, Koninklijk Museum
(cat. 1809, nr. 137). Verkocht in 1828.

Een stuk met vogels, verbeeldende een witte klokhen met kiekens, een hopvogel in het geboomte etc. In July 1781 gekogt van A. Schouman in 's Hage voor f 105.

HERKOMST:

A. Schouman aan VdP, Den Haag juli 1781, voor fl. 105,-; Veiling VdP, nr. 55, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 110, -; Verkocht in 1828. 1957 Collectie Lady Ainsworth (Cat. tent. *Paintings from Irish Collections*, Dublin 1957. no. 94)

83 ABRAHAM DANIËLSZ HONDIUS
Jagers die terugkomen van de jacht,
P, 40 x 33 d
Niet geïdentificeerd.

Een buitenplaats, gestoffeerd met jagers te paard, die van de jacht terugkomen etc. Dit stuk heb ik uit de benedenzaal van mijn huis genomen. Lijst en Onk. Bij calculatie f 7.

HERKOMST:

Mogelijk in de veiling van de bibliotheek van VdP, Rotterdam, 28 oktober 1807 (Lugt 7307), annotatie veilingcatalogus (exemplaar RM) pag. 61: 'schoorsteenstuk', voor fl. 31,15.

84 PIETER DE HOOCH
Brieflezende vrouw bij een open raam,
D, 55 x 55 cm
Boedapest, Museum voor Schone Kunsten,
inv.nr. 5933.

1800, July. Een vrouw, een brief leezende in een kamer voor een geopend vengster van P.J. Thijs gekogt voor f 60. Pasmaken van een oude lijst f 2. F 62.

HERKOMST:

Veiling Haarlem, juni 1800, aan P.J. Thijs voor fl. 31,-; P.J. Thijs aan VdP, juli 1800, voor fl. 60,-; Veiling VdP, nr. 56, aan Allard voor fl. 155,-; Hertog Eszterhazy, Pápa (Hongarije), ca. 1850; Hertog Palffy, Boedapest, ca. 1888; gekocht door het Museum voor Schone Kunsten Boedapest, 1923.
(Herkomst zoals in: P.C. Sutton, *Pieter de Hooch*, Oxford, Phaidon Press 1980, p. 96).

85 JAN VAN HUCHTENBURG
Een gevecht tussen Oosterijkse en Turkse ruiters,
50 1/2 x 57 d
Niet geïdentificeerd.

Een landbataillle, zijnde een gevegt tusschen Oostenrijkse en Turkse ruiterij etc. op de verkooping van Jacob van de Velden op den 3en Dec. 1781 No 41 gekogt voor f 275. Opgeld f 23,15. f 298,15.

HERKOMST:

Veiling J. van de Velden, Leiden 3 december 1781, nr. 41, aan VdP voor fl. 275,-; Veiling VdP, nr. 57, aan Allard voor fl. 340,-.

86 JAN VAN HUYSUM*
Stilleven met vruchten,
K, 50,5 x 42,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-187. (cat. 1809, nr. 152)

Een fruitstuk en eenige bloemen. Op den 1e Novembr 1784 van den Hre P. Fouquet Junior gekocht voor f 1950. Lijst, paneel en oog 18 April 1785 f 13,14. July 1795. P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 10,6.

HERKOMST:

P. Fouquet Jr. aan VdP, 1 november 1784, voor fl. 1950,-; Veiling VdP, nr. 58, aan Jorissen voor de Koning voor fl. 3610,-.

87 JAN VAN HUYSUM
Een landschap,
D, 20 x 23 3/4 d
Niet geïdentificeerd.

Twee landschappen. Op den 10en April 1783 van den Hre P. Fouquet gekogt voor f 325. 1799, Sept. Twee landschappen f 325. P.J. Thijs schoongemaakt etc. f 10.

HERKOMST:

P. Fouquet Jr. aan VdP, 10 april 1783, voor fl. 325,- (samen met cat.nr. 88); Veiling VdP, nr. 59, aan Allard, voor fl. 200,- (samen met cat.nr. 88).

88 JAN VAN HUYSUM
Een landschap,
D, 20 x 23 3/4 d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 87.

89 JURRIAEN JACOBS [J. JACOBSON ?]
Landschap met jagers,
D, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Een bosch en bergagtig landschap, op de voorgrond een staande jager met een roer en een dode vogel in handen, een zittende in eene vermoeide gestalte. Hierbij eenige honden etc. op het boedelhuis van de heer Kogel in 1784 gekogt voor f 7,4. Schoonmaken, op doek plakken etc. f 23,16. f 31. 30 November 1786 aan Bertels verkogt voor f 105. Af provisie aan vn Sanden f 5. Ontvangen f 100.

HERKOMST:

Boedelhuis dhr. Kogel in 1784 aan VdP voor fl. 7,4; VdP aan Bertels, 30 november 1786, voor fl. 105,-.

90 JOHANNES JANSON
Een landschap met herberg en figuren,
P, 12 1/2 x 16 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Een landschap, in hetzelve een herberg, een heer te paard, een boer vee drijvende, jagers met honden etc. op de verkooping van P. van Spijk te Leiden, op den 23e April 1781 No 59 gekogt voor f 75. Opgeld f 3,15. F 78,15.

HERKOMST:

Veiling P. van Spijk, 23 april 1781, nr. 59, aan VdP voor fl. 75,-; Veiling VdP, nr. 60, aan Netcher voor fl. 70,- (als Jacobus Janson).

91 JAN VAN KESSEL
Een waterval,
D, 52 x 63 d
Niet geïdentificeerd.

Een waterval op doek, waarbij een gebouw met waterwerken, boomen en beelden; in 1781 van mijn vader W. v. Pot present gekregen. Schoonmaken f 5. 1795 July P.J. Thijs schoonmaken etc. f 7.

HERKOMST:

W. van der Pot aan VdP, 1781; Veiling VdP, nr. 62, aan T.T. Cremer voor fl. 200,-.

92 ALBERT JANSZ KLOMP
Een landschap met vee,
D, 13 x 16 d
Niet geïdentificeerd.

Een landschapje waarin een kalf, essen, schapen etc., in 1781 uit de hand gekogt van [...] voor f 28. Overplakken, schoonmaken etc f 7. f 35. 1800 Aug. Getrocqueerd met P.J. Thijs voor een Slingerland.

HERKOMST:

? aan VdP, 1781, voor fl. 28,-; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

93 HENDRIK KOBELL OF DIONYS VAN DONGEN
Een kalm water,
P, 11 1/4 x 15 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Coobel of zijn decipel Van Dongen. Twee watergezichten, zijnde het ene een stil, het ander een woelend water in 1780 van Reballio te Rotterdam gekogt voor f 75. Bij calculatie de lijsten f 6. f 81. 1799 sept P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 4.

HERKOMST:

Reballio aan VdP, Rotterdam 1780, voor fl. 75,-; Niet in veiling VdP 1808.

94 HENDRIK KOBELL OF DIONYS VAN DONGEN
Een woelend water,
P, 11 1/4 x 15 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 93.

95 HENDRIK KOBELL
Een stil water,
P, 13 3/4 x 18 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Twee, een stil en een woelend water. f 250. Alle deeze stukjes heb ik in September 1782 van den heere Jan de Neufville te Amsterdam gekogt.

HERKOMST:

J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl. 250,- (samen met cat.nr. 96); Veiling VdP, nr. 63, aan Van Yperen voor fl. 205,- (samen met cat.nr. 96).

96 HENDRIK KOBELL
Een woelend water,
P, 13 3/4 x 18 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 95.

97 HENDRIK KOBELL
Een stil water,
P, 9 1/2 x 13 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Twee, een stil en een woelend water. f 160.

HERKOMST:

J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl. 160,- (samen met cat.nr. 98); Veiling VdP, nr. 64, aan Van Dongen voor fl. 165,- (samen met cat.nr. 98).

98 HENDRIK KOBELL
Een woelend water,
P, 9 1/2 x 13 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST:

zoals cat.nr. 97.

99 HENDRIK KOBELL
Een storm op zee met schepen,
Perkament, 18 x 24 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Een storm op pergament. f 120.

HERKOMST:

J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl. 120,-; Veiling VdP, nr. 65, aan Lichtmans voor fl. 50,-.

100 ISAAC KOEDIJCK
Een man in een Hollands interieur,
D, 26 x 22 d
Niet geïdentificeerd.

Een heer, zittende aan een tafel, waarop een verkeerbord, een sak met tabak, een glas met bier, eenige gebroken pijpen etc. uit het kabinet van de heer J. de Neufville op de verkooping te Amst. Den 6en Aug. 1783 No 13 gekogt voor f 100. Opgeld 5. Onkosten f 1. f 106. 1786, 3 Juny. Een oud gat verbeterd: f 2. f 108. Dit stuk is door G. Hooft geheel bedorven, zijnde de verw geheel afgehaald door de hitte om een kreuk of bolligheid weg te nemen. 1788 2 sept. In Brussel door mij verkogt aan le Brun

en Fouquet te zamen met een Teniers voor f 400. dus bereken ik hier voor te hebben ontfangen mijne uitgave van f 108.

HERKOMST:

Veiling J. de Neufville, Amsterdam 6 augustus 1783, nr. 13, aan VdP voor fl. 100,-; VdP aan J.-B.-P. LeBrun en P. Fouquet Jr., Brussel 2 september 1788, voor fl. 108,- (zie ook cat.nr. 187).

101 PHILIPS KONINCK EN DIRCK VAN BERGEN [PHILIPS KONINCK]
De ingang van het bos,
D, 138 x 166 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-207. (cat. 1809, nr. 167)

1797. Eene schilderij, een bosch, land en riviergezicht, gestoffeerd door D. van Bergen, met een drift beesten, een veehoeder, jongen en hond uit het bosch komende, zijnde No 80 op een verkooping te Amsterdam ten huize van C. Sebille Roos gehouden den 13en van September 1797 en aldaar door mij gekogt voor f 340. 5 perct opgeld f 17. Kist, vragt en onkosten f 8. f 365. 1799, sept. P.J. Thijs schoongemaakt f 14.

HERKOMST:

Veiling, Amsterdam 13 september 1797, nr. 80, aan VdP voor fl. 340,-; Veiling VdP, nr. 66, aan J. Eck en Zoon ,- voor de Koning voor fl. 310,-.

102 DIRK LANGENDIJK
Een militaire pleisterplaats,
P, 17¼ x 15½ d
Niet geïdentificeerd.

Een tent, waarbij een officier een paard water geeft, waarvoor een groot gezelschap, eenige ruiters enz. Voor mij in 1782 geschilderd, f 200. lijst f 6,8. F 206,8.

HERKOMST:

D. Langendijk aan VdP, 1782, voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 67, aan Roelsema voor fl. 140,-.

103 DIRK LANGENDIJK
Een rencontre waarin de ruiterij vlugt,
P, 15¾ x 18 d
Niet geïdentificeerd.

Een rencontre, waarinne de ruiterij vlugt, op de voorgrond een cornet op een bruin paard etc. Voor mij in 1782 geschilderd en door mij betaald met f 200. Lijst f 6,8. f 206,8.

HERKOMST:

D. Langendijk aan VdP, 1782, voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 68, aan Van Yperen voor fl. 270,- (samen met cat.nr. 104).

104 DIRK LANGENDIJK
Een overrompeling van gernadiers,
P, 15¾ x 18 d
Niet geïdentificeerd.

Een overrompeling van grenadiers door ruiters en voetvolk, wadende door een moeras. Voor mij in 1782 geschilderd. f 200. Lijst f 6,8 f 206,8.

HERKOMST:

zoals cat.nr. 103.

105 DIRK LANGENDIJK
Een Trommelaar en een ruiter,
P, 13 x 10½ d
Niet geïdentificeerd.

Een rencontre tusschen een pauker, zijnde een moor en een ruiter. Voor mij in 1782 geschilderd.

HERKOMST:

D. Langendijk aan VdP, 1786; Veiling VdP, nr. 69, aan Van Beefting voor fl. 160,-.

106 ANDRIES CORNELIS LENS
Een koopvrouw,
D, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Een koopvrouw in amours. Gekogt op de publieke verkooping der goederen van de Aarts Hertogin Christina door de Fransen in Maart 1793 voor Brabands Ct: f 295. 5 pct opgeld f 14,15. 5 d[itt]o commissie f 14,15; transport f 14. Verhelpen door Lens voor gekrompen vernis: 4 Ls, 52,5; BCt f 377,9. af: 1/7 f 53,19; Hollds Courant f 323,10. 1793, Septemb. Aan de heer F.F. Cremer verkogt voor f 525.

HERKOMST:

Veiling goederen Landvoogdes Maria Christina door de Fransen, maart 1793, aan VdP voor fl. 295,- ; VdP aan T.T. Cremer, september 1793, voor fl. 525,-.

107 ADRIAEN DE LELIE
Morgenbezoek,
P, 53 x 43 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-1075.

1800, 11 Juny. Een bejaard tuinman in een keukenvertrek met een vrouw en een jongen. Op de verkooping van Jan Gildemeester Janszoon te Amsterdam No 122 gekogt voor f 350. Opgeld en zegel f 17,19.

HERKOMST:

Veiling J. Jz Gildemeester, Amsterdam 11 juni 1800, nr. 122, aan VdP voor fl. 350,-; Veiling VdP, nr. 70, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 395,-.

108 JOHANNES LINGELBACH
Een zeeslag tussen Hollanders en Turken,
D, 27½ x 41 d
Niet geïdentificeerd.
Een gevegt tusschen Turken en Hollanders ter zee. In 1782 op de verkooping van zuster Beeldemaker voor f 21. Opgeld f 1,1. Onkosten van in staat brengen f 18. 1800 Aug. getrocqueerd met P.J. Thijs tegen een Van Slingeland. Dit stuk is geschilderd door Jan de Waal.

HERKOMST:
Veiling van zuster Beeldemaker, 1782, aan VdP voor fl. 21,-; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

109 JOHANNES LINGELBACH
Een Italiaanse zeehaven,
D, 41½ x 47¼ d
Niet geïdentificeerd.
Een Italiaanse Zeehaven, op een publieke verkooping den 9en April 1783 zijnde no … te Amsterdam door den Hre Pieter Fouquet Junior voor mij gekogt voor f 1200. Opgeld f 60. Commissie f 60. Kist, pakken en vragt etc. f 14. 14. Spyraam, de bersten uitdoen etc f 14. f 1348,14. 1786, 29 July, schoongemaakt en opgeplakt f 20.

HERKOMST:
Veiling, Amsterdam 9 april 1783, nr. 33, aan P. Fouquet Jr. voor VdP voor fl. 1200,-; Veiling VdP, nr. 71, aan Allard voor fl. 2050,-.

110 JOHANNES LINGELBACH
Italiaanse haven met vestingtoren,
D, 78 x 66 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-223. (cat. 1809, nr. 180)
Een Italiaanse zeehaven, te Amsterdam op den 6en Aug. 1783 No 52 uit het kabinet van J. de Neufville gekogt f 201. Opgeld f 10. Onkosten f 1,10. 1793 Onkosten aan P.J. Thijs f 33,12.

HERKOMST:
Veiling J. de Neufville, Amsterdam 6 augustus 1783, nr. 52 aan VdP voor fl. 201,-; Veiling VdP, nr. 72, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 785,-.

111 JOHANNES LINGELBACH
Het hooiwagentje,
P, 41 x 52,5 cm
Den Haag, Mauritshuis,
inv.nr. 87 (cat. 1809, nr. 184)
Een landschap, verbeeldende een hooywagen, hooybouw etc. in den boedel van P. Calcoen Wz No 80; op den 10 september 1781 te Amst. Gekogt à f 201. Opgeld f 10,1. f 211,1. 1799 sept. Een landschap met een Hooywagen etc P.J. Thijs schoonmaken f 6.

HERKOMST:
Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 80, aan VdP voor fl. 201,-; Veiling VdP, nr. 73, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 780,-; Geruild in 1825 met het Mauritshuis.

112 NICOLAES MAES
Een melkmeid aan een huisdeur,
P, 55,9 x 41,9 cm
Londen, Harold Samual Collection, cat.nr. 39.
Twee schilderijen, het eene verbeeld een melkmeid die aan een huis scheld etc, het andere een meid van de markt komende en op een pothuis rustende etc. uit de hand gekogt voor f 52,10. Lijsten, schoonmaken etc. f 19,6. f 71,16.

HERKOMST:
Door VdP uit de hand gekocht voor f 52,-; Veiling VdP, nr. 74, aan Messing voor Brentano voor fl. 600,- (samen met cat.nr. 113); Veiling J.A. Brentano, Amsterdam 13 mei 1822, nr. 202, aan J. de Vries voor fl. 700,-; De Vries aan C.J. Nieuwenhuis; Veiling Charles Brind, Londen (Christie's) 10 mei 1849, nr. 70, aan B.S. Smith voor £ 294,-; B.S. Smith aan J.M. Oppenheim; Veiling J.M. Oppenheim, Londen (Christie's) 4 juni 1864, nr. 31, aan Woodin voor J. Walter voor £ 430,10; Collectie J. Walter, Wokingham; Collectie Alfred Beit, Londen 1904; Collectie Otto Beit, Londen 1913; Collectie Alfred Beit, Blessington; Aangekocht door de Harold Samuel Collection via E. Speelman, 1959. (Herkomst zoals in: P. C. Sutton, *Dutch & Flemish Seventeenth Century Paintings. The Harold Samuel Collection*, Londen 1992, p. 120).

113 NICOLAES MAES
Twee kletsende huisvrouwen aan het raam,
P, 57,3 x 41,6 cm
Dordrechts Museum, inv.nr. 948/113
(bruikleen ICN, NK 3045).

HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 112. Door VdP uit de hand gekocht voor f 52,-; Veiling VdP, nr. 74, aan Messing voor Brentano voor fl. 600,- (samen met cat.nr. 113); Veiling J.A. Brentano, Amsterdam 13 mei 1822, nr. 201, aan J. de Vries voor fl. 800,-; Veiling weduwe J.H. Molkenboer, Amsterdam 6 september 1853, nr. 13 aan Nieuwenhuys voor fl. 550,-; Veiling V. Rothschild, Londen (Sotheby's) 19 april 1937; Instituut Collectie Nederland. (Herkomst zoals in: L. Mempel, *Nicolaes Maes (1634 – 1693)*, Michael Imhof Verlag, 2000, pp. 357-358).

114 JAN VAN DER MEER III
De slapende herder,
D, 65 x 83 cm

Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-248. (cat. 1809, nr. 186)
Een landschap waarin schapen, lammen en een rustende herder. In sept. 1782 van J. de Neufville gekogt f 200. NB. Was door hem van Jan IJver voor f 250. gekogt. 1795 July. P.J. Thijs schoonmaken en verhelpen f 8.

HERKOMST:

J. Yver aan J. de Neufville voor f 250,-; J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 75, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 705,-.

115 GABRIËL METSU
Een lezende oude vrouw,
P, 7 x 6 1/4 d
Niet geïdentificeerd.
Een oude vrouw, hebbende een boek op schoot en een bril in de hand, als voren [i.e herkomst zoals cat.nr. 63 – 66]*: de moeder van Joost van Geel door G. Metsu geschilderd. Een verguld lijstje f 3,17. 1795 July P.J. Thijs schoonmaken etc f 3,3.*

HERKOMST:

Erfenis Ignatia van Geel, 1760, aan VdP; Veiling VdP, nr. 43 (als J. van Geel), aan R. Pott voor fl. 37,-.

116 MICHIEL JANS VAN MIEREVELD
Portretje van Johan van Oldenbarneveld,
afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Een ovaal schilderijtje, zijnde het pourtrait van J. van Oldenbarneveld door Miereveld. Bij suster Viruly in 1782 gekogt met een lerend jongske [i.e. cat.nr. 165] *voor f 4. zijnde het gehele montand op dat schilderij, door G. Schalke, geboekt, weggegeven. 1795, July. P.J. Thijs schoonmaken f 1,6. 1800, Aug. Getrocqueerd met P.J. Thijs tegen een Van Slingeland.*

HERKOMST:

Veiling Viruly, 1782, aan VdP voor fl. 4,- (samen met cat.nr. 165); VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

117 MICHIEL JANS VAN MIEREVELD
Een portret van een man
Niet geïdentificeerd.
1800, 25 Juny. 2 Pourtraitten, een man en eene vrouw, te Rotterdam op de verkooping van C. Groeninx letters oo gekogt voor f 21. 1800, Aug. getroqueerd met P. J. Thijs voor een Van Slingeland.

HERKOMST:

Veiling C. Groeninx van Zoelen, Rotterdam 25 Juni 1800, letters oo, aan VdP voor fl. 21,- (samen met cat.nr. 118); VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800, (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

118 MICHIEL JANS VAN MIEREVELD
Een portret van een vrouw
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 117.

119 FRANS VAN MIERIS (manier van)
Een jongentje dat een vogel voert,
P, 4 1/2 x 3 1/2 d
Niet geïdentificeerd.
Frans van Mieris, of in deszelfs manier. Een jongske, eeten gevende aan een vogeltje in een kooy, op de verkooping van Paulus van Spijk te Leiden No 128, op den 23e van April 1781 gekogt voor f 19. Opgeld f 0,19. f 19,19. 1783, Oct. Een vergulde lijst 2 ? voet à 22 st. f 2,15.

HERKOMST:

Veiling P. van Spijk, Leiden 23 april 1781, nr. 128, aan VdP voor fl. 19,-; Niet in Veiling VdP 1808.

120 WILLEM VAN MIERIS
Een rijngezicht,
pl, 5 x 9 dm
Niet geïdentificeerd.
Een rhijngezicht, op de verkooping van Jan van der Maas, den 30 Juny 1783 no 76, onder de naam van D. Vou gekogt door den heer Spruit van Gent voor f 46. Opgeld f 2,6. Winst aan hem f 21. f 69,6. 1799, sept. P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 2. 1800, Aug. Getrocqueerd met P.J. Thijs tegen een Van Slingeland.

HERKOMST:

Veiling J. van der Maas, 30 juni 1783, nr. 76, aan Spruit van Gent voor f 46,-; Spruit van Gent aan VdP voor fl. 69,-; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

121 FRANS VAN MIERIS I*
De briefschrijfster,
P, 25 x 20 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-261. (cat. 1809, nr. 200)
1795, 22 July. Een dame gezeten, een brief schrijvende aan een tafel met een scharlaken fluweel kleed gedekt, een knegt staande en wachtende; een hondje op een tabouret liggende. Zie de catalogue van de Hr v Cauwerven No ... In ... van Braamcamp No ... in ...; te Brussel uit de hand gekogt, te zamen met een stukje van den Chevalier Van der

Werf van den notaris H. van Wel voor Louisen 172, f 1926,8. Aan P.J. Thijs commissie a 5 pct f 96,6. schoonmaken en vernissen f 22,12. f 2045,6. Dit stukje geëvalueerd op ...; Dit stukje is op de verkooping van Braamcamp op den 31en july 1771 verkogt voor f 3610. Is nu gekomen uit het cabinet van Randon de Boiset te Parijs.

HERKOMST:

Veiling D. Grenier, Middelburg 18 augustus 1712, nr. 122, voor fl. 151,-; Collectie C. Reygersbergen van Cauwerven, Middelburg 1760; Veiling Reygersbergen van Cauwerven, Leiden 31 juli 1765, nr. 30, voor fl. 2100,-; Veiling G. Braamcamp, Amsterdam 31 juli 1771, nr. 135, aan P. Fouquet Jr. voor fl. 3610,-; Veiling Randon de Boisset, Parijs 3 februari 1777, nr. 125; Veiling Beaujon, Parijs 25 april 1787, nr. 65; Collectie Destouches, Parijs 1792; Veiling Destouches, Parijs 24 mei 1794, nr. 46; Collectie notaris H. van Wel, Brussel, 1795; Van Wel aan VdP, 22 juli 1795, voor fl. 1926, 8 (samen met cat.nr. 207); Veiling VdP, nr. 76, aan Jorissen voor de Koning voor fl. 2025,-.
(Herkomst zoals in: O. Naumann, *Frans van Mieris The Elder*, Doornspijk 1981, p. 123).

122 FRANS VAN MIERIS I EN WILLEM VAN MIERIS
De Heilige familie
P, 34 x 43 cm
Huidige verblijfplaats onbekend.

Een binnenvertrek, in hetzelve Maria lezende, het kind Jesus zijn kruis afmetende, en Joseph aan de schaafbank, een tafel met brood, kaas, bierkan etc. zijnde het laatste werk van Fr. van Mieris den ouden door zijn sterven onvoltooid gebleeven. Zie Houbraken, leeven der schilders, op de verkooping te Amsterdam, op den 6en Aug. 1783, uit het kabinet van Jan de Neufville gekogt voor f 210. Opgeld f 10,10. Onkosten f 1,10. July 1795. P.J. Thijs schoonmaken en vernissen f 7.

HERKOMST:

Collectie Desoubrie, Leiden 1721; Veiling P.S. de Jariges, Amsterdam 14 oktober 1772, nr. 18, aan Yver voor fl. 130,-; Veiling J. de Neufville, 6 augustus 1783, nr. 57, aan VdP voor fl. 210,-; Veiling VdP, Rotterdam 9 juni 1808, nr. 77, aan Noortwyck voor fl. 1000,-; Veiling, Londen 15 maart 1809, nr. 80; Veiling Von Schneibler, Aken 13 september 1842, nr. 11; Veiling R. Ruhl, Keulen 15 mei 1876, nr. 86; Veiling B. du Bus de Gissignies, Brussel 9 maart 1882, nr. 48; Veiling Vieweg-Braunschweig, Berlijn (Lempke), 18 maart 1930, nr. 9; Veiling Helene Tempelmann, Keulen (Lempertz) 1 februari 1940, nr. 68; Leiden, Lakenhal (bruikleen van Stichting Nederlands Kunstbezit); mei 1950 geretourneerd aan privé-collectie, Duitsland; Veiling, Amsterdam (Muller) 26 juni 1960, nr. 34; Kunsthandel K. Hermesen, Den Haag; Collectie J. Duyvendijk, Scheveningen, 1960; Delftse Antiek Beurs 1961; Kunsthandel P. de Boer, Amsterdam; privé collectie Zweden; huidige verblijfplaats onbekend.
(Herkomst zoals in: O. Naumann, *Frans van Mieris The Elder*, Doornspijk 1981, pp. 125-126).

123 WILLEM VAN MIERIS
Een man die oesters openmaakt,
P, 8½ x 7 d
Niet geïdentificeerd.

Een mannetje die oesters openmaakt etc. Op den 9en April 1782 op de verkooping van de heer W. Kinckee te Leiden No 26 gekogt voor f 330. Opgeld f 24,15. f 354,15.

HERKOMST:

Veiling W. Kinckee, Leiden 9 april 1782, nr. 26 aan VdP voor fl. 330; Veiling VdP, nr. 78, aan B. Coclers voor fl. 500,-

124 FRANS VAN MIERIS II
De Kluizenaar,
P, 16 x 14 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-265. (cat. 1809, nr. 204)

Een biddende munnik, gekomen uit het kabinet van de keurvorst van Mainz en alhier gekogt van de Hr Remy voor f 78,15. wordt bij Johan van Gool aangehaald.

HERKOMST:

Collectie Keurvorst van Mainz; Remy aan VdP voor fl. 78,15; Veiling VdP, nr. 79, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 165,- (als Willem van Mieris).

125 ABRAHAM MIGNON
Stilleven met vruchten en een puttertje,
D, 78 x 67 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-266. (cat. 1809, nr. 205)

1800, July. Een fruitstuk, op de verkooping van Gildemeester No ... door P.J. Thijs gekogt voor f 170. door mij van hem gekogt voor f 250.

HERKOMST:

J.Jz Gildemeester, Amsterdam 11 juni 1800, nr. 151 aan P.J. Thijs voor fl. 170,-; P.J. Thijs aan VdP, juli 1800, voor fl. 250,-; Veiling VdP, nr. 80, aan J. Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 790,-.

126 NICOLAES MOLENAER
Een binnenhuis met een visvrouw,
P, 10¾ x 9 d
Niet geïdentificeerd.

Een binnenhuisje, waarin een man een vrouw die both schoonmaakt carisseert [?] Op de verkooping van W. Coole op den 6en Aug 1782 No 44 gekogt voor f 8. Opgeld f 0,8. f 8,8. Dit stukje heb ik weggegeven.

HERKOMST:

Veiling W. Coole, Rotterdam 6 augustus 1782, nr. 44, aan VdP voor fl. 8,-; door VdP weggegeven.

127 JAN MIENSE MOLENAER
Een bordeelscène,
P, 17½ x 13½ d
Niet geïdentificeerd.

Een bordeeltje, waarin een man door zijn vrouw met de klomp wordt geslagen etc. op devrekooping van J. Maul te Leiden op den 28en september 1782 No 57 opgehouden. Gekogt voor f 76. Opgeld en provisie f 7,12. f 83,12.

HERKOMST:

Veiling J. Maul, Leiden 28 september 1782, nr. 57, aan B. Cocklers voor fl. 76,-; (B. Cocklers ?) aan VdP voor fl. 76,-; Veiling VdP, nr. 81, aan Allard voor fl. 100,-.

128 LOUIS DE MONI (NAAR GERARD DOU)
Binnenvertrek met kaarslicht,
K, 11 x 8¾ d
Niet geïdentificeerd.

Een binnenvertrek, kaarsligt; dit stukje is altoos voor egt door Dou doorgegaan en veelmalen door konsthandelaars verkogt, gelijk de pastor B. Kley voor hetzelve f 800 betaald heeft, doch men debiteert dat de Hr A. Schouman het egte voor f 3000 in handen heeft gehad, en dat dit stukje voortijds na hetzelve zoude gecopieert zijn geworden, door L. de Monney; om deese reden heeft gemelde pastor Kley gewilt, dat hetzelve dus op de verkopinge zijner schilderijen zoude worden opgegeven. De konsthandelaar Pr Fouquet Junior heeft hetzelve mede voor ene Dou, voor f 800,- gekogt gehad; anderen zeggen dat dit stukje door Quikhard geschilderd is, anderen door Schalken.

HERKOMST:

Veiling B. Kley, Den Haag 10 mei 1781, nr. 17, aan VdP voor fl. 300,-; Veiling VdP, nr. 82, aan LaCoste voor fl. 200,-.

129 CAREL DE MOOR [GERARD HOET]
Willen Hadriaan van Nassau met zijn vrouw en kinderen,
K, 12 x 9,5 cm, ovaal
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-163. (cat. 1809, nr. 457)

Het pourtrait van den admiraal de Ruiter, met zijn tweede vrouw, 2 zoonen en een dogter, de eerste vrouw met hare kinderen in den hemel geschilderd. geteekend C de Moor op een ovaal koper plaatje met een konstig gesneede bruin lijstje, gekogt van Kobel, uit de hand voor f 30.

HERKOMST:

H. Kobell aan VdP voor fl. 30,-; Veiling VdP, nr. 83, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 145,-.

130 PAULUS MOREELSE
Een herderin,
D, 29½ x 23¾
Niet geïdentificeerd.

1786, 25 Nov. Paulus Moreelse, of naar dezelve. Een herderin, ten halve lijf, zijnde het pourtrait van eene der vrouwen van Rubens. Op een auctie gekogt f 3,88.

HERKOMST:

Veiling 25 November 1786 aan VdP voor fl. 3, 88; Veiling VdP, nr. 84, aan Levyson voor fl. 13,- (als 'door of naar Paul Moreelse').

131 FREDERIK DE MOUCHERON
Een bergachtig landschap,
P, 12½ x 15¼ d
Niet geïdentificeerd.

1799, July. Een landschap met stoffaigie op doek op paneel. Van P.J. Thijs gekogt voor f 270.

HERKOMST:

P.J. Thijs aan VdP, juli 1799, voor fl. 270,-; Veiling VdP, nr. 85, aan Van Leen voor fl. 450,- (als F. de Moucheron en J. Lingelbach).

132 JAN CORNELISZ MOYAERT
Een kruisiging,
D, 31¾ x 20 d
Niet geïdentificeerd.

1803, 20 April. De Heiland, stervende aan het kruis. Den 20e April op de verkooping van de Gravinne Moens te Amsterdam gekogt voor f 31. Onkosten f 1,18. Onk. Aan de lijst f ... schoonmaken f ...

HERKOMST:

Veiling M.M. van Sluypwijck, Hertogin van Moens, Amsterdam 20 april, nr. ?, aan VdP voor fl. 31,-; Veiling VdP, nr. 86, aan Luchtman voor fl. 40,-.

133 NICOLAES MUYS
Een vogelmarkt,
P, 27¾ x 23½ d
Niet geïdentificeerd.

Een vogelmarkt, op de voorgrond een levendige pauw op een korf, vol stoffagie van beelden etc: alles na het leeven geschilderd. In 1783 van den maker gekogt voor f 525.

HERKOMST:

Nicolaes Muys aan VdP, 1783, voor fl. 525,-; Veiling VdP, nr. 87, aan J. Havelaar voor fl. 350,-.

134 NICOLAES MUYS
De Leuvenhaven te Rotterdam,
P, 14 1/2 x 18 1/2 d
Niet geïdentificeerd.
1802 Sept. Een gezicht op de Leuvenhaven met een dito door G. Groenewegen geschilderd [i.e. cat.nr. 68] op een auctie gekogt te zamen voor f 50,16. schoonmaken aan Thijs f 11. vragt en onkosten f 13,4. f 64.

HERKOMST:
Veiling september 1802 aan VdP voor fl. 50,16 (samen met cat.nr. 68); Veiling VdP, nr. 88, aan T.T. Cremer voor fl. 130,-.

135 CASPAR NETSCHER
Vertumnus en Pomona,
D, 19 3/4 x 16 3/4 d
Niet geïdentificeerd.
Vertumnus en Pomona. Van P.J. Thijs in Augustus 1806 gekogt voor f 75.

HERKOMST:
P.J. Thijs aan VdP, augustus 1806, voor fl. 75,-; Veiling VdP, nr. 89, aan Netscher voor fl. 310,-.

136 GERARD VAN NIJMEGEN
Een landschap met het hof Hondselaarsdijk,
P, 23 x 29 1/2 d
Niet geïdentificeerd.
1792, July. Een groot landschap waar in is het Hof Hondsholredijk in veiling gekogt voor f 84. Opgeld f 4,4. Commissie f 4,4. Vragt, ink. En kist bij calculatie f 7,12. f 16. f 100.

HERKOMST:
Veiling Juli 1792 aan VdP voor fl. 84,-; Veiling VdP, nr. 90, aan Hakouw voor fl. 125,-; Veiling Londen (Christie's), 5 Juni 1854, nr. 9, aan Ripp voor Gns 7; Mogelijk Veiling Londen (Christie's), 18 April 1997, nr. 26. Mogelijk Collectie Artifex Travels BV, Amsterdam.

137 GERARD VAN NIJMEGEN
Een bosachtig landschap met vee,
P, 12 1/2 x 15 d
Niet geïdentificeerd.
Twee landschapjes, gestoffeerd met koeyen, schaapen etc, in 1781 van hem [i.e. Gerard van Nijmegen] *gekogt voor f 150.*

HERKOMST:
G. van Nijmegen aan VdP, 1781, voor fl. 150,- (samen met cat.nr. 138); Veiling VdP, nr. 91, aan Roelsema voor fl. 127,- (samen met cat.nr. 138).

138 GERARD VAN NIJMEGEN
Een bosachtig landschap met vee,
P, 12 1/2 x 15 d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 137.

139 GERARD VAN NIJMEGEN
Landschap met buitenplaats Schoonenburg,
P, 7 x 9 d
Niet geïdentificeerd.
1805, novemb. Twee landschapjes, mij door nicht de Wed. van J. C. Valck present gedaan.

HERKOMST:
Mogelijk Sara Stiermans, vrouw van D. van Nijmegen en weduwe J. Valk aan VdP; Veiling VdP, nr. 93, aan Baars voor fl. 100,- (samen met cat.nr. 140).

140 GERARD VAN NIJMEGEN
Landschap met buitenplaats Schoonenburg,
P, 7 x 9 d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 139.

141 JACOB OCHTERVELT
Man en vrouw op een balcon,
D, 33 27,3 cm
Huidige verblijfplaats onbekend.
Een vrouwtje, uitgietend een blikje met water en een heer met een roemer in de hand, op de verkooping van W. Coole op den 6en Aug. 1782, no 33 f 70. Opgeld f 3,10. f 73,10. Dit schilderijtje is in 1782 op de verkooping van de Wed. Coornhart voor f 114. door hem ingekogt. Dit gaat in plaat uit. 1783, Oct. Een vergulde lijst 51/2 voet à 22 st. f 6.1.

HERKOMST:
Veiling Weduwe Coornhart, 1782, aan W. Coole, voor fl. 114,-; Veiling W. Coole, Rotterdam 6 augustus 1782, nr. 53, aan VdP voor fl. 70,-; Veiling VdP, nr. 94, aan Roelsema voor fl. 70,-; Collectie Viscount Harcourt, Londen; Veiling Hawk, (American Art Association) New York, 4 – 5 februari 1931, nr. 19; Collectie J. Weitzner, New York, 1933; Collectie L. Koetser, Londen 1959; Collectie D. Katz, Dieren 1963; Veiling, Parijs (Galliéra), 10 juni 1964, nr. 20; Collectie I. Bier, Haarlem 1967; Collectie Duyvendijk, Scheveningen 1968; Collectie P. de Boer, Amsterdam 1970; Collectie Kurt Meissner, Zollikon/Zürich 1979; Veiling Sotheby's (New York), 11 januari 1996, nr. 33.
(Herkomst tot 1979 zoals in: S.D. Kuretsky, *The paintings of Jacob Ochtervelt (1634 – 1682)*, Oxford 1979, cat. 89).

142 BALTASAR PAUL OMMEGANCK
Een landschap met de zaagmolens bij Antwerpen,
P, 14 x 20½ d
Niet geïdentificeerd.
1785, 14 Aug. Een landschap, verbeeldende een gezigt bij de zaagmolens buiten Antwerpen. Van den heere Jacob de Vos te Amsterdam gekogt voor f 100. Vragt en kist f 2. f 102.

HERKOMST:
J. de Vos aan VdP, 14 augustus 1785, voor fl. 100,-; Veiling VdP, nr. 95, aan Van Beefting voor fl. 175,-.

143 ADRIAEN VAN OSTADE
Een boereninterieur,
P, 9½ x 8 d
Niet geïdentificeerd.
A. van Ostade, of in die manier. Een boerebinnehuis, op de verkooping bij S. Beyerman te Gouda No 14 op den 22e April 1778 gekogt voor f 34. Opgeld f 1. f 35. 1800, Aug. Getrocqueerd met P.J. Thijs tegen een Van Slingeland.

HERKOMST:
Veiling S. Beyerman, Gouda 22 april 1778, nr. 14, aan VdP voor fl. 34,-; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

144 ADRIAEN VAN OSTADE
Het schildersatelier,
P, 37 x 36 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-298. (cat. 1809, nr. 228)
1796, 5 April. Een schilderskamer, een schilder zit te schilderen aan den ezel, een tempert het palet, een ander wrijft verw. In de verkooping van Mr. Jacob van der lely te Delft gekogt zijnde No 4 voor f 211. 9 pct opgeld f 19. P.J. Thijs schoonmaken en vernissen f 13. een fijne lijst en onk. f 14. f 237.

HERKOMST
Veiling J. van der Lely, Delft 5 april 1796, nr. 4, aan VdP voor fl. 211,-; Veiling VdP, nr. 96, aan Van Lennep voor fl. 600,- voor de Koning.

145 ADRIAEN VAN OSTADE
Een vrolijke drinker,
P, 16,5 x 14,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-302. (cat. 1809, nr. 228)
Een vroolijke boer met een kan. Van G. van der Hooft in 1782 gekogt voor f 31.10.

HERKOMST:
G. van Hooft aan VdP, 1782, voor fl. 31,10; Veiling VdP, nr. 98, aan Jorissen voor de Koning voor fl. 36,- (als Isaack van Ostade).

146 ISAACK VAN OSTADE
Een boereninterieur,
P, 11¼ x 10¼ d
Niet geïdentificeerd.
Een boere binnenhuis, in 1782 op een auctie gekogt voor f 7. Opgeld f 0,7. f 7,7.

HERKOMST:
Veiling 1782 aan VdP voor fl. 7,-; Veiling VdP, nr. 97, aan Lichtmans voor fl. 40,-.

147 NICOLAES PIEMONT
Een Italiaans landschap met waterval,
D, 37½ x 31 d
Niet geïdentificeerd.
Een Italiaans lanschap met een waterval en visschers etc. Op de verkooping van P. Loquet te Amsterdam op den 22 Sept 1783 gekogt No 283 f 70. Opgeld f 3,10. Onkosten f 2,10. f 76. July 1795, P.J. Thijs schoonmaken en een been verkorten f 9.

HERKOMST:
Veiling P. Locquet, Amsterdam 22 september 1783, nr. 283, aan VdP voor fl. 70,-; Veiling VdP, nr. 99, aan B. Coclers voor fl. 125,-.

148 EGBERT LIEVENSZ VAN DER POEL
Een brand in een dorp,
P, 20¾ x 26 d
Niet geïdentificeerd.
Een brand, vernielende dorpshuizen; gestoffeerd met brand blussende en vlugtende menschen etc. dit stuk heb ik uit de schoorsteen van het kleine saletje van mijn huis genomen. De naat verlijmd en geholpen f 2,10. een lijst met goude binnenkant 9 voet à 10 st. de voet, oog etc. f 4,14. f 7,4. 1793 Onkosten aan P.J. Thijs f 8,2.

HERKOMST:
Veiling VdP, nr. 100, aan Allard voor fl. 115,-.

149 CORNELIS VAN POELENBURGH
Nymfen door satyrs bespied,
K, 37,5 x 46 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-313. (cat. 1809, nr. 234)
1801, 23 Feb. Een landschap met nimphen, uit het bad komende, verschrikt door het gezicht van 2 saters etc. op de verkooping van C. Tolozan te Parijs No 92 door P.J. Thijs voor mij gekogt voor Fs 1005. bedragende met 21/2 pct opgeld, 5 pct commissie, vragt en onkosten f 517.

HERKOMST:

Veiling C. Tolozan, Parijs 23 februari 1801, nr. 92, aan P.J. Thijs voor VdP voor frcs 1005 (fl. 517,- inclusief commissie en onkosten); Veiling VdP, nr. 101, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl. 660,-.

150 CORNELIS VAN POELENBURGH
Een Italiaans landschap met Ruïnen,
K, 5 x 6½ d
Niet geïdentificeerd.

1799, Sept. Twee landschapjes. Door den Hre P.J. Thijs op de verkooping te Amstm den 21 Aug 1799 No … gekogt voor 104 en aan mij overgedaan voor f 135.

HERKOMST:

Veiling, Amsterdam 21 augustus 1799, nr. 104, aan P.J. Thijs voor fl. 104,- (samen met cat.nr. 151); P.J. Thijs aan VdP voor fl. 135,- (samen met cat.nr. 151); Veiling VdP, nr. 102, aan Van der Berg voor fl. 250,- (samen met cat.nr. 151).

151 CORNELIS VAN POELENBURGH
Een Italiaans landschap met vee en herders,
K, 5 x 6½ d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 150.

152 PAULUS POTTER*
Herders met hun vee,
D, 81 x 97,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-318. (cat. 1809, nr. 244)

1796, 25 april. Een stuk, een heuvelagtig landschap met hoog geboomte, ter regter zijde teegen den stam van een ouden boom leund een veehoeder, speelende op een doedelzak; nevens denzelven zit op den grond eene vrouw, een kind de borst gevende; daarbij een hond, op den voorgrond. In het midden staat een rosse os, een liggende kalf of pink, 2 schapen, een lam, een ram en bokje, verder een vaal bonte os of stier, daar bij een bruin paard en staande ezel, aan de linkerzijde ziet men teegen en op een steenagtige heuvel twee bokjes en 7 grazende schapen bij geboomte. Dit stuk komt uit de boedel van de heer Snakenburg te Leiden, aan wien de Hr Nijman voor de heer Hope geboden had tevergeefs f 14525. Door mij gekogt van Danser Nijman voor f 6000. vragt en onkosten f 3,13. Dubbelen, schoonmaken etc aan P.J. Thijs f 30. 1 vergulde lijst f 34,13. met vragt en onkosten f 36,7 f 70. 1796, 31 Aug. Is op de verkoping van E. Hooft, Wed. W. Valckenier verkogt aan den Engelschen konstkooper Brian, een stuk inhoudende juist hetzelve, doch wankleurig, zonder houding, egaal geel, eenige partijen niet gefiniseerd, zommisge eerste aanleggen uitgeschilderd; voor f 3025. Dit stuk wierd beoordeeld een aanleg van Potter geschilderd, voor een model van het bovenstaande [i.e. cat.nr. 151] *gebruikt en meerendeels door hem opgeschilderd. Dit stuk was voor de verkooping nog schoongemaakt en verholpen. Geteekend Paulus Potter 1651. Schoon dit stuk zeer onvoldoende was, wilde de heer de Smeth en andere deese capitale Potter hebben, doch gevallig zag de heer Goll eenige dagen voor de verkooping, met groote verwondering mijn stuk, verhaalde dit te Amsterdam, waarop Jacob de Vos en andere overkwamen om mijn stuk te zien; het onderscheid bekend geworden zijnde, wilde geen liefhebber dit stuk koopen. Ik reisde met hen terug na Amsterdam en bevond met groot genoegen, dat dit stuk, vergeleken met het mijne, van zeer geringe waardij was.*

HERKOMST:

Collectie Snakenburg, Leiden 1796; J. Danser Nijman aan VdP, 25 april 1796, voor fl. 6000,-; Veiling VdP, nr. 103, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 10050,-.

153 PIETER SYMONSZ POTTER
Portret van een vrouw,
K, 7 x 5½ d, ovaal
Niet geïdentificeerd.

1803, 1 Mey. Een pourtraitje van eene vrouw, houdende in hare handen een kerkboekje. Van P.J. Thijs overgenomen voor f 5. Een nieuwe lijst f 4,10. f 9,10.

HERKOMST:

P.J. Thijs aan VdP, 1 mei 1803, voor fl. 5,-; Veiling VdP, nr. 104, aan Roelsema voor fl. 42,-.

154 ADAM PYNACKER
Een stormachtig landschap nabij Rotterdam,
P, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Een onweder; de egtheid van dit stuk is dubieus en ontmoet tegenspraak van eenige; hetzelve verbeeld bosschasie, op de voorgrond een man, koeyen door een beek drijvende, in het verschiet de toren van Rotterdam; van Lemmes in 's Hage in Juli 1781 gekogt voor f 40. Den 7en Maart 1794 getrouqueetrd met P.J. Thijs voor f 25.

HERKOMST:

Lemmes aan VdP, Den Haag juli 1781, voor fl. 40,-; VdP aan P.J. Thijs, 7 maart 1794, voor fl. 25,14.

155 ADAM PYNACKER*
Schippers met hun boten aan een Italiaans meer,
D op P, 97,5 x 85,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-321. (cat. 1809, nr. 249)
1786, 3 Jann. Een landschap aan zee, waar in een leggende stam van een boom, op de voorgrond een os, een ezel, een vrouw die een kind zoogd, scheepen, boomen, bergen, zee etc. door P. Fouquet Junior gekogt van de Neufville, zeepzieder in den Oliphant en van hem aanstonds overgenomen f 1500. vragt f 2,10. 1786, 15 April. Een vergulde lijst enz. f 46,7 f 1549,7.

HERKOMST:
Veiling, Amsterdam 8 juni 1763, nr. 13 aan, De Neufville voor fl. 610,-; De Neufville ('zeepzieder in de Olyphant te Rotterdam') aan P. Fouquet Jr.; P. Fouquet Jr. aan VdP, 3 januari 1786, voor fl. 1500,-; Veiling VdP, nr. 105, aan A.A. Stratenus ,- voor de Koning voor fl. 1800,-.

156 ADAM PYNACKER
Een landschap met vee in een storm,
D, 26 x 26½ d
Niet geïdentificeerd.
Een onweder, verbeeldende gebergte en geboomte, door een blixemstraal verligt, een vlugtende os door een beek, een vlugtende veehoeder en vee etc. Dit stuk heb ik boven de deur van mijn huis gevonden. 1793 onkosten aan P.J. Thijs f 12.

HERKOMST:
Veiling VdP, nr. 106, aan Josi voor fl. 250,-.

157 REMBRANDT VAN RIJN
De graflegging van Christus,
P, 33 x 27 d
Niet geïdentificeerd.
1788, 2 sept. Een schilderij verbeeldende de graflegging van Jesus, boven met eene ronde toog. Op de catalogus van de verkooping van Horion te Brussel No 89 en aldaar gekogt voor f 185. Opgeld f 9,5. f 194,5. 1796 Sept. De graflegging door P.J. Thijs schoongemaakt f 7.

HERKOMST:
Veiling J.B. Horion, Brussel 1 september 1788, nr. 89, aan VdP voor fl. 185,-; VdP aan M. Bryan, 28 juni 1800, voor fl. 500,-. (zie cat.nr. 158)

158 REMBRANDT VAN RIJN
Een kop van een Rabijn,
P, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
1788, April. Het portret van een Rabijn, uit de hand gekogt van den heere Couereaud te Brussel voor 40 franse Louisen à f 11,4 hollandsch (hierbij is de prent in een lijst agter glas). Dit is een copy door Ferdinand Bol. f 448. 1800, 28 Juny. Verkogt aan de engelsche konstkooper Bryan het pourtrait van de rabbi voor f 450. de graflegging voor f 500. f 950.

HERKOMST:
Couereaud aan VdP, Brussel april 1788, voor fl. 448,-; VdP aan M. Bryan, 28 juni 1800, voor fl. 450,- (als F. Bol).
(Vergelijk: *Corpus of Rembrandt Paintings*, deel 3, pag. 296, kopie in de collectie Lord Margadale, Tisbury, Wiltshire).

159 GUIDO RENI
Heriodias en haar dienstmaagd,
Toetssteen, 10½ x 7¼ d
Niet geïdentificeerd.
Herodias met haar maagd en het hoofd van St. Jan Baptist, op toetssteen geschilderd, gekogt den 17en Sept 1798 in publieque veiling te Utrecht No 3 f 28. Onkosten f 1. 1799, Sept. P.J. Thijs schoonmaken etc. f 7. f 36.

HERKOMST:
Veiling J.W. Barchman Wuytiers, Utrecht 17 september 1798, nr. 3, aan VdP voor fl. 28,-; Veiling VdP, nr. 158, aan Nieuwenhuys voor fl. 9,10 (als anonieme meester).

160 WILLEM ROMEYN
Landschap met vee en herders,
D, 16½ x 20¼ d
Niet geïdentificeerd.
Een landschap, waarin eenig hoornvee en schapen, eene spinnende vrouw en rustende man etc. Op de verkooping van Jan Tak in het Fontein bij Leiden op den 5en van Septemb. 1781 No 79 gekogt voor f 55,10. Opgeld f 2,16. f 58,6. July 1795. P.J. Thijs schoonmaken f 6,14.

HERKOMST:
Veiling J. Tak, Souterwoude 5 september 1781, nr. 79, aan VdP voor fl. 55,10; Veiling VdP, nr. 107, aan Allard voor fl. 280,-.

161 JACOB VAN RUISDAEL*
[JAN VAN KESSEL]
Een strandgezicht,
D, 53 x 64,5 cm
Den Haag, Mauritshuis, inv.nr. 154.
(cat. 1809, nr. 269)
1785, 14 Aug. Een strand en zeegezigt op doek, van de heer Jacob de Vos te Amsterdam gekogt voor f 230. Kist en vragt f 2. 1799 Sept. Een strandgezigt P.J. Thijs schoongemaakt f 5.

HERKOMST:

J. de Vos aan VdP, Amsterdam 14 augustus 1785, voor fl. 230,-; Veiling VdP, nr. 108, aan J. van Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 1165,- ; Geruild met het Mauritshuis in 1825.

162 SALOMON VAN RUISDAEL
Een riviergezicht,
P, 23 1/2 x 35 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Een riviergezigt met schuiten en wadende koeyen, een beplante heuvel, in het verschiet is eene grote stad. Op de verkoopinge van den Pastor B. Kley in 's Hage op den 10en Mey 1781 No 23 gekogt voor f 65. Opgeld f 3,5. f 68,5.

HERKOMST:

Veiling B. Kley, Den Haag 10 mei 1781, nr. 23, aan VdP voor fl. 65,-; Veiling VdP, nr. 109, aan De Rohan voor fl. 45,-.

163 CORNELIS SAFTLEVEN
Een boereninterieur,
P, 14 1/2 x 20 d
Niet geïdentificeerd.

David Rijkaart, discipel van Teniers of Cornelis Zagtleeven. Een vrolijk boeregezelschap in een boerestal. Op de verkooping van W. Coole op den 6en Aug 1782 No 100 (genoemd C. Zagtleven) gekogt voor f 31. Opgeld f 1,11. Schoonmaken etc. f 2. 1783 Oct. Een vergulde lijst 7 ? vt à 22 st f 8,5. f 42,16. De naam van Zagtleeven staat op het schilderij. 1793. Onkosten aan P.J. Thijs f 2.

HERKOMST:

Veiling W. Coole, Rotterdam 6 augustus 1782, nr. 100, aan VdP voor fl. 31,-; Veiling VdP, Rotterdam 7 juni 1808, nr. 150, aan Van Leen voor fl. 129,-

164 HERMAN SAFTLEVEN
Een riviergezicht,
P, 18 x 23,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-361. (cat. 1809, nr. 370)

Een Rhijngezigt op den 6en Aug 1782 bij W. Coole publiecq gekogt voor f 42. Opgeld f 2,2. 1783, Oct. Een vergulde lijst 4 v 3 dm à 22 st f 4,14. 1799, sept. P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 4.

HERKOMST:

Veiling W. Coole, Rotterdam 6 augustus 1782, nr. 000, aan VdP; Veiling VdP, Rotterdam 7 juni 1808, nr. 151, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 66,-.

165 GODFRIED SCHALKEN
Een peinzend manskopje,
P, 3 3/4 x 3 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Een zeer klein stukje, waarin een jongen zijn les leert. Op de verkooping van suster Viruly in 1782 gekogt met een beschadigd pourtraitje van Jan van Oldenbarneveld door Miereveld [i.e. cat.nr. 116] *voor f 4. Opgeld f 0,4. Schoonmaken etc. f 1. 1795, July. P.J. Thijs schoonmaken f 1,6. 1800, Aug. Getrocqueerd met P.J. Thijs tegen een Van Slingeland.*

HERKOMST:

Veiling Viruly, 1782, aan VdP voor fl. 4,- (samen met cat.nr. 116); Veiling VdP, nr. 110, aan Van der Hart voor fl. 2,-.

166 WILLEM SCHELLINKS
Een landschap met figuren,
D, 25 x 25 d
Niet geïdentificeerd.

Een landschap met stoffagie van vrouwen, ezels, etc. Van P.J. Thijs in Aug 1806 gekogt voor f 90.

HERKOMST:

P.J. Thijs aan VdP, augustus 1806, voor fl. 90,-; Veiling VdP, nr. 111, aan Nieuwenhuys voor fl. 140,-.

167 WILLEM SCHELLINKS
Een smitse in een grot,
D, 24 3/4 x 24 d
Niet geïdentificeerd.

Pieter van Laar, anders Bamboots; is getekend W. Schellinx. Een grot, waarin een smitswinkel, waar bij een wit paard beslagen wordt. Van de heer Jan de Neufville in sept 1782 gekocht f 120. N. B. Overlang uit Leiden herkomstig door hem van A. van Hemert gekogt voor f 250. Is niet van P. van Laar maar van W. Schellinx. 1796, sept. Vernissen aan P.J. Thijs f 3.

HERKOMST:

A. van Hemert aan J. de Neufville voor f 250,-; J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl. 120,-; Veiling VdP, nr. 112, aan Nieuwenhuys voor fl. 180,-.

168 AERT SCHOUMAN
Een landschap bij Voorschoten,
P, 8 1/4 x 10 d
Niet geïdentificeerd.

Een landschapje, zijnde een gezigt uit de vliet na Voorschoten. Van hem [Aert Schouman] *gekogt in 1781 voor f 40.*

HERKOMST:

A. Schouman aan VdP, Den Haag 1781, voor fl. 40,-; Veiling VdP, nr. 113, aan Bogaart voor fl. 3,10.

169 HENDRIK WILLEM SCHWEICKHARDT
Een landschap met figuren en vee,
P, 14 1/2 x 19 d
Niet geïdentificeerd.
Twee landschappen, zijnde vol werk en zeer uitvoerig. In den boedel van den Solliciteur Millitair Mierlo in 's Hage gekogt in 1781 voor f 120. Opgeld f 10. f 130.

HERKOMST:
Veiling goederen Soliciteur Militair Mierlo, Den Haag 1781, aan VdP voor fl. 120,- (samen met cat.nr. 170); Veiling VdP, nr. 114, aan DuPré voor fl. 62,- (samen met cat.nr. 170).

170 HENDRIK WILLEM SCHWEICKHARDT
Een landschap met figuren en vee,
P, 14 1/2 x 19 d
Niet geïdentificeerd.
HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 169.

171 PIETER CORNELISZ. VAN SLINGELANDT
Een vertrek met vrouw die pap proeft bij een wieg,
P, 19 1/4 x 14 3/4 d
Niet geïdentificeerd.
1800, 15 sept. Een binnenhuis, in hetzelve een vrouw die pap proeft, een wieg etc. Van P.J. Thijs gekogt voor f 350,-

HERKOMST:
P.J. Thijs aan VdP, 15 september 1800, voor fl. 350,- (mogelijk geruild tegen cat.nr.s. 1, 2, 15, 49, 53, 92, 108, 116, 117, 118, 120, 143, 196 en 227); Veiling VdP, nr. 115, aan Vervier voor fl. 365,-.

172 FRANS SNIJDERS
Stilleven met groot dood wild, vruchten en bloemen,
D, 120,5 x 176,5 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-379. (cat. 1809, nr. 285)
Een stuk met dood wilt etc, verbeeldende een hangend hert, wilde zwijnenkop, groentens, fruit en bloemen. Dit stuk is te Amsterdam op de verkoopinge van de weduwe Mr. S.A. Westerhof, op den 16en van Mey 1781 (No 51) verkogt voor f 55 en door mij in Juli 1781 in 's Hage uit de hand gekogt van Lommes, konsthandelaar voor f 105. 1783, July. Schoonmaken, bersten uitdoen, opplakken, spyraam etc. f 22.

HERKOMST:
Veiling Weduwe Mr. S.A. Westerhof, Amsterdam 16 mei 1781, nr. 51, fl. 55,-; Lommes aan VdP, juli 1781, voor fl. 105,-; Veiling VdP, nr. 116, aan Van Lennep voor de Koning voor fl. 455,-.

173 HENDRIKCK MARTENSZ SORGH
Een visboer,
P, 9 1/2 x 13 1/4 d
Niet geïdentificeerd.
Een visboertje, makende een snoek schoon, voorders alle soorten van vissen, voor hem op de bank liggende. Deze twee stukjes [i.e. samen met cat.nr. 174] *No. 4 en 5 op de verkooping van Ds S Beyerman te Gouda op den 22 April 1778 gekogt voor f 325. Opgeld f 9,7 f 334,7. 1783, Oct 2 vergulde lijsten 11 vt à 22 f 12,2. 1795, July. P.J. Thijs schoonmaken van de bontvrouw* [i.e. cat.nr. 174] *f 3.*

HERKOMST:
Veiling S. Beyerman, Gouda 22 april 1778, nr. 4, aan VdP voor fl. 325,- (samen met cat.nr. 174); Veiling VdP, nr. 152, aan Roelsema voor fl. 100,- (samen met cat.nr. 174).

174 HENDRIKCK MARTENSZ SORGH
Een bontvrouw,
P, 9 1/2 x 13 1/4 d
Niet geïdentificeerd.
HERKOMST EN BESCHRIJVING:
zoals cat.nr. 173; (Tekening door J. Stolker naar het origineel, Boijmans Van Beuningen, inv.nr. MB 1992/T2: 195).

175 SPAGNOLETTO [JUSEPE DE RIBERA]
Mozes met de tafelen der wet,
D, 27 1/4 x 23 d
Niet geïdentificeerd.
Mozes met de weth. Op den 17en van Sept. 1798 te Utregt, op eene verkooping No 77 gekogt voor f 65. Onkosten f 3,7. 1799, Sept. P.J. Thijs schoonmaken etc. f 9. f 77,7.

HERKOMST:
Veiling J.W. Barchman Wuytiers, Utrecht 17 september 1798, nr. 77, aan VdP voor fl. 65,-; Veiling VdP, nr. 117, aan Hendrix voor fl. 20,-.

176 JAN STEEN
Een oude melkboer,
D, 22 x 19 d
Niet geïdentificeerd.
Een dorpsgezigt, verbeeldende een ouden melkboer etc. Op de verkooping van Jacob van de Velden te Amsterdam No 56 op den 3 den December 1781 gekogt voor f 315. Opgeld f 15,15. f 330,15. 1800, 28 Juni. Het dorpsgezigt met een melkboer etc. verkogt aan den Engelse konstkooper Bryan voor f 400.

HERKOMST:
Veiling J. van de Velden, Leiden 3 december 1781, nr. 66, aan VdP voor fl. 315,-; VdP aan M. Bryan, 28 juni 1800, voor fl. 400,-.

177 JAN STEEN
Boerengevecht,
D, 70,5 x 88 cm
Detroit, Institute of Arts, inv.nr. 89.46.
Een binnenhuis, verbeeldende vegtende boeren die door twee vrouwen worden gescheiden etc. op de voorgemelde verkooping [zie cat.nr. 176] *no 65, gekogt voor f 200. Opgeld f 10. f 210. 1783, Oct. Een goude lijst 113/4 vt à 38 st. f 22,68. 1799, sept. P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 9.*

HERKOMST:

Veiling B. Kley, Den Haag 10 mei 1781, aan Van der Schley; Veiling J. van de Velden, Leiden 3 december 1781, nr. 65, aan VdP voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 118, aan B. Coclers voor fl. 550,-; Collectie Corbett, Londen 1879; Veiling Londen, 6 april 1889; Schenking J.E. Scripps aan het Institute of Arts, Detroit, 1889. (Herkomst zoals in: K. Baum, *Meesters der schilderkunst, Jan Steen*, Rotterdam 1980, cat. 233).

178 JAN STEEN
Bakker Arent Oostwaard en zijn echtgenote Catherina Keizerwaard,
P, 38 x 32 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-390. (cat. 1809, nr. 293)
Een bakker, beezig brood op het pothuis te brengen, eene vrouw gebak aanbiedende terwijl een jonge op de hoorn blaast; uit een papier agter op de schilderij geplakt, blijkt welker pourtraitten dit zijn. Op de verkooping van Pieter Calcoen Willemsz te Amsterdam No 121 voor f 181. Opgeld f 9. 1796 sept door P.J. Thijs schoongemaakt f 5.

HERKOMST:

Veiling J. P. Wierman, Amsterdam 18 Augustus 1762, nr. 45, aan P. Calcoen voor fl. 160; Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 121, aan VdP voor fl. 181,-; Veiling VdP, nr. 119, aan J. van Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 705,-. (Herkomst zoals in: cat. tent. *Jan Steen, painter and storyteller*, Washington (National Gallery of Art) 1996 / Amsterdam (Rijksmuseum) 1997, p 122, nr. 8).

179 JAN STEEN
Een bejaarde man toont twee vrouwen een ring,
P, 10 x 8 d
Niet geïdentificeerd.
Een verliefde grijsaert, verbeeldende een man die aan twee vrouwen eenen juweelen ring vertoont etc. Op voorgemelde verkooping [zie cat.nr. 176] *no 104 gekogt voor 38,10. Opgeld f 1,18 f 40,8.*

HERKOMST:

Veiling J. van de Velden, Leiden 3 december 1781, nr. 104, aan VdP voor fl. 40,-; Veiling VdP, nr. 120, aan Van Yperen voor fl. 95,-.

180 JAN STEEN
De ketelschuurster,
P, 25,5 x 20 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-391. (cat. 1809, nr. 291)
1800, Juny. Een meisje, welke een ketel schuurt, te Rotterdam op de verkooping van Corn. Groeninx gekogt voor f 78. Opgeld f 3,18. Thijs schoonmaken etc. f 9. repareeren der lijst f 1,2. f 92.

HERKOMST:

Veiling C. Groeninx van Zoelen, Rotterdam 25 juni 1800, nr. 113, aan VdP voor fl. 78,-; Veiling VdP, nr. 121, aan A.A. Stratenus voor voor de Koning fl. 255,-.

181 HENDRIK VAN STEENWIJCK
Christus bij kaarslicht,
K, $3^1/_2$ x $2^1/_2$ d
Niet geïdentificeerd.
1796, Apl 5, Twee uitvoerige tempel – kaarsligtjes met beeldjes. In de verkooping van Mr. Jacob van der lely voor f 21. Opgeld 9 per Ct. 1,18. P.J. Thijs schoonmaken en vernissen f 4. f 26,18.

HERKOMST:

Veiling J. van der Lely, Delft 5 april 1796, nr. 2, aan VdP voor fl. 21,- (samen met cat.nr. 182); Veiling VdP, nr. 122, aan R. Pott voor fl. 40,- (samen met cat.nr. 182).

182 HENDRIK VAN STEENWIJCK
Een gothische kerk met figuren bij kaarslicht,
K, $3^1/_2$ x $2^1/_2$ d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 181.

183 ABRAHAM STORCK
Strand en zeegezicht met schepen,
techniek en afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Twee zeetjes, waar in veele scheepen en beelden aan strand; deese twee stukjes geërft uit den boedel van Wed. Hendk Brakel. Op de verkooping te Rotterdam den 30 Juny 1783 verkogt voor f 9,15.

HERKOMST:

Nalatenschap Weduwe Hendrik van Brakel aan VdP (samen met cat.nr. 184); Veiling, Rotterdam 30 juni 1783, voor fl. 9,15 (samen met cat.nr. 184).

184 ABRAHAM STORCK
Strand en zeegezicht met schepen,
techniek en afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 183.

185 ABRAHAM STORCK
Een Italiaanse haven,
P, 17½ x 23½ d
Niet geïdentificeerd.

Een Italiaanse zeehaven, vol gewoel van beelden en scheepen etc. Op de Catalogus van Wijnand Coole No 68 op den 6en Aug. 1782 gekogt voor f 44. Opgeld f 2,4. f 46,4. Deese zeehaven aan den Hre G. van der Pals in Maart 1783 overgedaan voor f 46,4.

HERKOMST:

Veiling W. Coole, Rotterdam 6 augustus 1782, nr. 68, aan VdP voor fl. 44,-; VdP aan Van der Pals, maart 1783, voor fl. 46,4.

186 ADRIAEN VAN SWIJNDREGT
Een admiraliteitsjacht,
D, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Leendert van Swijndregt. Een zee, waarin een oorlogsschip, admiraliteitsjagt etc. Dit schilderij geërft uit de boedel van de Weduwe Hendrik Brakel. Op de verkooping te Rotterdam den 30 Juny 1783 verkogt voor f 5,5.

HERKOMST:

Erfenis Weduwe Hendrik van Brakel; aan VdP; Veiling, Rotterdam 30 juni 1783, voor fl. 5, 5.

187 DAVID TENIERS
Een boereninterieur,
P, 8½ x 6½ d
Niet geïdentificeerd.

Een binnenhuisje met twee mannetjes. Op de verkooping van Jan Maul te Leiden op den 28e Sept. 1782 No 93 door P. Fouquet doen koopen voor f 125. Opgeld, provisie etc. f 15,13. f 140,13. 1788, 2 sept. Het nevenstaande stukje van Teniers, waarvan in de grond een plaatsje bij herhaaling de verv losliet heb ik aan le Brun en Fouquet met eene bedorven Coedijk [i.e. cat.nr. 100] *te Brussel verkogt voor f 400. Alzoo ik voor de Coedijk gesteld heb het volle dat deselfs mij kostede, heb ik voor deeze Teniers ontfangen f 292.*

HERKOMST:

Veiling J. Maul, Leiden 28 september 1782, nr. 57, aan P. Fouquet Jr. voor VdP voor fl. 125,-; VdP aan P. Fouquet Jr. en J.-B.-P. LeBrun, Brussel 2 september 1788, voor fl. 292,-.

188 DAVID TENIERS
Dobbelende boeren,
K, 9½ x 13 d
Niet geïdentificeerd.

Een binnenhuis, waarin 4 boeren bij een tafel dobbelende etc. Beide [samen met cat.nr. 189] uit het kabinet van J. de Neufville, op deselfs tijd als het vorige, no 71. f 270. f 470 [inclusief cat.nr. 189] *Opgeld f 23.10. Bij verdeeling aan de Hr Fouquet f 131,5. Onkosten f 1,5. f 626. N.B. Dit laatste stukje is alderedelst en* [er] *is mij direct f 800 voor hetzelve geboden. 1788, Juny. 2 nieuwe vergulde lijsten f 12,12.*

HERKOMST:

Veiling J. de Neufville, Amsterdam 6 augustus 1783, nr. 71 aan VdP voor fl. 270,-; Veiling VdP, nr. 125, aan Roelsema voor fl. 515,-.

189 DAVID TENIERS
Een boereninterieur,
P, 9 x 12½ d
Niet geïdentificeerd.

Een binnehuis, waarin een boer spelende en zingende, eene oude boerin met een liedje in de hand, een omgekeerde ton voor een tafel, waarop een bierkan en test. Op de verkooping te Amsterdam op den 6en Aug. 1783 met de heer Fouquet zamen gekogt voor f 200.

HERKOMST:

Veiling J. de Neufville, Amsterdam 6 augustus 1783, aan VdP voor fl. 200,-; Veiling VdP, nr. 126, aan F.J. Nordwyck voor fl. 195,-.

190 BAREND HENDRIK THIER
Het spiegelend koetje,
P, 16¼ x 22 d
Niet geïdentificeerd.

1802, 18 sept. Een Hollands landschap, zijnde een copie naar het stuk van Potter, voorheen in het Cabinet van den erfstadhouder, nu in het Museum te Parijs. Te Rotterdam op de verkoopinge van Casper de Haas gekogt voor No 1 f 90. Opgeld en zegel f 4,18. f 94,18.

HERKOMST:

Veiling C. de Haas, 18 september 1802, nr. 1, voor fl. 90,- aan VdP; Veiling VdP, nr. 127, voor fl. 170,- aan Roelsema.

191 JOHAN FRIDRICH AUGUST TISCHBEIN
Een lezende dame op een sofa,
P, 7 x 8½ d
Niet geïdentificeerd.

1799, Sept. Twee gemeubileerde kamers, in de een

zit een dame te leezen, een jongman zit bij haar etc. in de andere zit een dame in een armstoel een jong heer zit aan het vengster, een kind vasthoudende; te Amsterdam No 132 op de verkooping den 21e Aug. 1799 door P.J. Thijs gekogt voor f 16.

HERKOMST:

Veiling, Amsterdam 21 augustus 1799, nr. 132, aan P.J. Thijs voor VdP voor fl. 32,- (samen met cat.nr. 192 en 193); Veiling VdP, nr. 128, aan R. Pott voor fl. 61,- (samen met cat.nr. 192).

192 JOHAN FRIDRICH AUGUST TISCHBEIN
Een dame in een stoel en een jonge man die aan het raam,
P, 7 x 8½ d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 191.

193 JOHAN FRIDRICH AUGUST TISCHBEIN
Een man die voorleest vanuit het raam,
P, 7½ x 6 d
Niet geïdentificeerd.

Een stukje, alwaar een man iets leest in een open vengster leunende, benevens hem twee 2 toeluisterende. Op deselve verkooping [zie cat.nr. 191] *No 133 door P.J. Thijs gekogt voor f 6.10. Gekogt van den Hre P.J. Thijs voor f 32.* [samen met cat.nrs. 191 en 192].

HERKOMST:

Veiling, Amsterdam 21 augustus 1799, nr. 133, aan P.J. Thijs voor fl. 6,10; P.J. Thijs aan VdP, augustus 1799, voor fl. 32,- (samen met cat.nrs. 191 en 192); Veiling VdP, nr. 129, aan Texier voor fl. 70,-.

194 FRANCISCO VALENTINO
(LE VALENTIN?)
Johannes de Doper,
D, 27½ x 22½ d
Niet geïdentificeerd.

Johannes den dooper. Op den 17en september 1798 op eene verkooping No 60 gekogt voor f 107. 2 pct aan tollen, vragten en andere onkosten f 5,5. 1799, Sept. P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 10.

HERKOMST:

Veiling J.W. Barchman Wuytiers, Utrecht 17 september 1798, nr. 60, aan VdP voor fl. 107,-; Veiling VdP, nr. 131, aan R. Pott voor fl. 245,-.

195 ADRIAEN VAN DE VELDE
Een landschap met vee en herders,
D, 23 x 21 d
Niet geïdentificeerd.

Een landschap met hoornvee en schapen, een herder en een herderin etc. op doek op paneel. In 1782 van de heer J.de Neufville gekogt voor f 200. NB. 1783, Oct. Een vergulde lijst 91/2 voet à 30 st. f 14,5. N.B. Was door hem bij D. van den Mark gekogt voor f 500. 1800, 4 July. Verkogt aan Bryan voor f 700.

HERKOMST:

D. van den Mark aan J. de Neufville voor f 500,-; J. de Neufville aan VdP, september 1782, voor fl. 200,-; VdP aan M. Bryan, 4 juli 1800, voor fl. 700,-.

196 ADRIAEN VAN DE VELDE
Een landschap met vee,
D, 9 x 13¾ d
Niet geïdentificeerd.

Een landschapje, waarin twee koeyen en eenige schapen, dit stukje is mij op de verkooping van J. van de Velden, No 75 op den 3en Decemb. 1781 op een ongepermitteerde manier ontdraayt geworden, eindelijk door den heer Nijman aan mij overgegeven voor 31,10 biedende mij toen 24 ducaten winst, wanneer ik het hem wilde overlaten, het gold op de verkooping tot mijn het hoogste bod f 6,10. Dit stukje kost mij nu uit de hand f 31,10. Onkosten aan het selve f 2. f 33,10. 1800, Aug. Getroqueerd met P.J. Thijs voor een Slingeland.

HERKOMST:

Veiling J. van de Velden, Leiden 3 december 1781, nr. 75; J. Danser Nijman aan VdP, december 1781, voor fl. 31,10; VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171).

197 ADRIAEN VAN DE VELDE*
Een landschap met een paard en vee,
D, 47,5 x 57 cm
Huidige verblijfplaats onbekend.

Een landschap waarin geschilderd zijn een paard, 4 koeyen, schapen, drie beelden etc. den 11 Sept. 1781 van P. Fouquet junior gekogt voor f 1500. Een mahognie houten kastje f 12,18. f 1512,18. N.B. Door hem te Haarlem in vendue gekogt. 1799, Sept. P.J. Thijs voor dubbelen, schoonmaken f 26. f 1538,18.

HERKOMST:

Veiling Haarlem, ? aan P. Fouquet Jr.; P. Fouquet Jr aan VdP, 11 september 1781, voor fl. 1500,-; Veiling VdP, nr. 132, aan T.T. Cremer voor fl. 3000,-; Veiling T.T. Cremer, Rotterdam 16 april 1816, nr. 117; J. Norris, Bury 1842; Veiling P. Perier, Parijs 19 december 1846; Veiling F. Delessert, 15 maart 1869. nr. 95; Veiling Lemaitre, Parijs 5 maart 1874, nr. 47; Veiling G. Field, Londen (Christie's) 10 juni 1893, nr. 38; Kunsthandel Sedelmeyer, Parijs 1897; Veiling, Parijs 25 mei 1907, nr. 186; Veiling Londen (Christie's) 11 april 1975, nr. 7, verkocht voor 36.000 Gns; Ver-

zameling Horace Buttery, Londen; Veiling Londen (Sotheby's), 4 April 1984, nr. 72, verkocht voor 11.000 £.

198 WILLEM VAN DE VELDE
Een zee met woelend water,
P, 13½ x 17½ d
Niet geïdentificeerd.
1785, 14 Aug. Een stukje, verbeeldende een woelend water met scheepjes en eenige beeldjes op een paalhoofd. Van de hr Pieter Fouquet Jr. te Amsterdam gekogt voor f 660. Kist en vragt f 2. f 662. 1805, 8 July. Aan la Fontaine verkogt voor f 950. Aan Kuipers f 10.10 f 939,10

HERKOMST:

P. Fouquet Jr. aan VdP, Amsterdam 14 augustus 1785, voor fl. 660,-; VdP aan P.J. Lafontaine, 8 juli 1805, voor fl. 950,-.

199 WILLEM VAN DE VELDE*
De verovering van 'The Royal Prince',
D, 58,5 x 81 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-438. (cat. 1809, nr. 321)
1785, 19 Nov. Twee stukken, verbeeldende het eene het strijken der vlag en overgave van het schip de Royale of Koninglijke Prins; van den Ridder George Askue, Admiraal der witte vlag, vastzittende op de Galper, op den 13e Juny 1666, zijnde de derde 3e dag deezer zeeslag. Het andere verbeeld het opbrengen van vier der genomene Engelsche oorlogsscheepen, de Swiftsure, de getrouwe Georg, de Zevenoolden en de Convertine in het Goereesche gat. Beide uit de hand gekogt van de Neufville, zeepzieder in den Oliphant alhier [Rotterdam] *voor f 4000. 1786, 15 April. Gouden Lijsten en spijramen etc. f 45,8. f 4045,8. W. v. Velde teekende beide de gevallen naar het leeven: bij het eerste was hij tegenwoordig in het vaartuig dat vooraan is. Van een tweede hangd in een lijst bij mij de origineele teekening, door hem op 't water gedaan, en mij door den Hre G. van der Pals vereerd. Men vergelijke deeze schilderijen tegen de beschrijving in het leeven van den Admiraal de Ruiter; men zal alles juist overeenkomende bevinden.*

HERKOMST:

Veiling, Amsterdam 18 augustus 1762, nr. 64 en 65, aan Neufville voor fl. 600,-; De Neufville aan VdP, 15 april 1786, voor fl. 4000,-; Veiling VdP, nr. 133, aan J.J. de Wit, voor de Koning voor fl. 8000,- (samen met cat.nr. 200).

200 WILLEM VAN DE VELDE*
Het binnenbrengen van de veroverde schepen Swifture, Seven Oaks, Loyal George en Convertine,
D, 58, x 81 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-439. (cat. 1809, nr. 322)

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 199.

201 WILLEM VAN DE VELDE DE OUDE
Een penschilderij van een vloot,
P, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Een stuk, in hetzelve is op eene witte grond met swart geteekend, evenals gearseerd, eene geheele vloot met scheepen, transportscheepen, beelden etc. op den 1en Maart 1779 op de verkooping van J.W. Heybroek te Rotterdam gekogt voor f 20. Opgeld f 1. 21 Nov. 1785 Aan de heer Jan Snellen verkogt voor f 31,10.

HERKOMST:

Veiling J.W. Heybroek, Rotterdam 1 maart 1779, aan VdP voor fl. 20,-; VdP aan J. Snellen, 21 november 1785, voor fl. 31,10.

202 PIETER CORNELISZ VERBEEK
Een wit paard en een rustende ruiter,
P, 5 x 4¼ d
Niet geïdentificeerd.
1800, 25 Juny. Twee kleine stukjes, het eene een slapend mannetje met twee honden, de wedergae een wit paard en ruiter in het verschiet. Op de verkooping van C. Groeninx te Rotterdam (P. Wouwerman) No 19 gekogt voor f 14.10. Opgeld f 0,15. Aan P.J. Thijs f 7. twee lijstjes en onkosten f 6,5. f 28.10.

HERKOMST:

Veiling C. Groeninx van Zoelen, Rotterdam 25 juni 1800, nr. 19, aan VdP voor fl. 28,- (als P. Wouwerman); Veiling VdP, nr. 134, aan Van Yperen voor fl. 45,- (samen met cat.nr. 203).

203 PIETER CORNELISZ VERBEEK
Een slapend mannetje met twee honden,
P, 5 x 4¼ d
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 202.

204 JAN WEENIX*
Stilleven met haas en andere jachtbuit,
D, 114,5 x 96 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-464. (cat. 1809, nr. 341)

1783. Een hofgezigt, bij een vaas liggen een haas, 2 patrijzen en een vogeltje; voorders jagt gereedschap. Den 22 Sept op de verkooping te Amsterdam van P. Loquet gekogt door P. Fouquet No 413 à f 1200. Opgeld f 60. Provisie f 60. Kost en onkost f 10. f 1330. 1799, Sept. P.J. Thijs dubbelen etc. f 14.

HERKOMST:

Veiling P. Locquet, Amsterdam 22 september 1783, nr. 413, aan P. Fouquet Jr. voor VdP voor fl. 1200,-; Veiling VdP, nr. 135, aan J. van Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 2510,-.

205 JAN WEENIX
Jachtbuit bij een siervaas,
D, 56 1/2 x 69 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

1785, 14 Aug. Een hofgezicht, bij een vaas liggen een witte gans, 2 patrijzen, een pauw, wat opzijde een rotgans en een jagtgeweer. Te Amsterdam uit de hand gekogt van de Heer Jan de Bosch Jeronimuszoon voor f 525. kist en vragt f 6. f 532. 15 April 1786. Bersten uitgedaan, de naam verandert etc. f 16. 1793. Dubbelen, bersten uitdoen etc. P.J. Thijs f 24.

HERKOMST

J. de Bosch Hz. aan VdP, Amsterdam 14 augustus 1785, voor fl. 525,; Veiling VdP, nr. 136, aan Allard voor fl. 685,-.

206 ADRIAEN VAN DER WERFF
Portret van een man,
techniek en afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Een man in losse kleding, zijnde het portret van ... geërft als voren [zie cat.nrs. 208 en 209] *Op een verkoping verkocht voor f 19.*

HERKOMST:

Erfenis Cornelia de Lange, geb. Van Geel; aan VdP, 1753; VdP aan ?, voor fl. 19,-.

207 ADRIAEN VAN DER WERFF *
De Heilige familie,
P, 36 x 29 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-468. (cat. 1809, nr. 343)

1795, 22 July. Eene heilige familie: Maria, het kindeke voor haar liggende, aan hetwelk Joseph een tak met kerssen aanbied. Te Brussel uit de hand gekogt van den notaris H. van Wel, met eene van Frans Mieris den Ouden [zie cat.nr. 121], *kostende tezamenf 2045,6 dit stuk gesteld op f .... Deze Van der Werf is geweest in het Cabinet te Dusseldorp, later te Manheim, laatst in het Cabinet van Randon de Boisset te Parijs. Van der Werf voor dit stuk van den Keurvorst ontfangen hebbende 600 goude stukken, heeft op de knok der duim van de regterhand van Maria geteekend 600. De Maria is het pourtrait van de huisvrouw van A. v. Werf.*

HERKOMST:

Veiling Duc de Choisseul. 6 april 1772, nr. 82, aan A.J. Paillet voor 3700 livres; veiling Randon de Boisset; Veiling Duc de Lavallière, 21 februari 1781; Veiling LeBoeuf, 8 april 1783; Veiling Destouches, Parijs 24 mei 1794; Collectie notaris H. van Wel, Brussel, 1795; Van Wel aan VdP, 22 juli 1795, voor fl. 1926, 8 (samen met cat.nr. 121); Veiling VdP, nr. 137, aan A.A. Stratenus voor de Koning voor fl 5225,-.

208 ADRIAEN VAN DER WERFF
Portret van Gerard Visch,
D, 18 x 14 1/2 d
Niet geïdentificeerd.

Een man met een boek in de hand, anno 1700, zijnde het portret van Gerard Visch, oud 72 jaren, Geërft uit den boedel van grootmoeder de Lange. 1799 op nieuw doek geplakt, op het oude stond: Aetatis 72, anno 1700; is het pourtrait van Gerard Visch, zoon van Jacob Gerritsz. Visch en Maria Willemsdochter, geboren 14 November 1628.

HERKOMST:

Erfenis Cornelia de Lange, geb. Van Geel; aan VdP, 1753; Veiling VdP, nr. 138, aan R. Pott, voor fl. 242,-.

209 ADRIAEN VAN DER WERFF
Portret van Ulricus Hermanus de Lange,
D, 47 x 38 cm
Huidige verblijfplaats onbekend.

Een jonkske, oud 61/2 jaren, anno 1690, die eenen amandel geeft aan een perroquet, zijnde het portret van Ulricus Hermanus de Lange. Geërft als voren [zie cat.nr. 208] *1799 Op nieuw doek geplakt. Op het oude staat: Aetatis 61/2 anno 1690, is het pourtrait van Ulricus Hermanus de Lange, zoon van Jacob de Lange en Maria van Zoelen, geboren op zondag voormiddag te 11 uren zijnde den 26ste maart 1684, is overleden den 30e juny 1703 oud zijnde 19 jaren, 3 maanden en 4 dagen. 1799, September. P.J. Thijs dubbelen, vernissen etc dezer pourtraitten* [i.e. cat.nrs. 208 en 209] *f 12.*

HERKOMST:

Erfenis Cornelia de Lange, geb. Van Geel; aan VdP, 1753; Veiling VdP, nr. 139, aan B. Coclers voor fl. 187,-; Veiling W. Beckford (Fonthill Abbey), Londen (Phillips) 23 september en 16 oktober 1823, nr. 213; Veiling, Londen (Christie's) 15 februari 1980, nr. 33, voor £ 8.000,-; Veiling, Londen (Sotheby's) 11 december 1996, nr. 109.

210 EMANUEL DE WITTE
Interieur van een protestantse gothische kerk,
P, 47,5 x 37 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-474 (cat. 1809, nr. 350)
Een protestants kerkje. Dit dit stukje heeft vader W. v. Pot mij gegeven.

HERKOMST:

W. van der Pot aan VdP, Veiling VdP, nr. 141, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 43,-.

211 JACOB DE WIT
Spelende putti met een bok,
P, 37 x 25 cm
Huidige verblijfplaats onbekend.
Twee bacchanalen, verbeeldende speeldende jongens, in de ene met druivetrossen, in de wedergade met een bok. Op de verkoopinge van het kabinet van den Hre Braamcamp verkogt voor f 510. Op de verkoopinge van P. Calcoen Wzn No. 157 op den 10en September 1781 gekogt voor f 400. Opgeld f 20. 1788, Juny. Vergulden der lijsten f 6,15.

HERKOMST:

Veiling G. Braamcamp, Amsterdam 31 juli 1771, voor fl. 510,- (samen met cat.nr. 211); Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 157, aan VdP voor fl. 400,- (samen met cat.nr. 212); Veiling VdP, nr. 140, aan T.T. Cremer voor fl. 110,-; Mogelijk Veiling, Amsterdam (F. Muller) 11 mei 1953, nr. 7 en 8.

212 JACOB DE WIT
Spelende putti met druiven en een herme,
P, 37 x 25 cm
Huidige verblijfplaats onbekend.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 211.

213 PHILIPS WOUWERMAN
Een paard bij een oude vestingmuur,
Techniek en afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Een gezigt naar een oude vestingmuur etc. op den voorgrond doet een man een grijs paard te water gaan, verders eenige badende perzonen etc. Op de verkooping van Pieter Calcoen Willemsz te Amsterdam No 159 op den 10en van September 1781 gekogt voor f 75. Opgeld f 3,15. f 78,15. Een nieuwe lijst f 10,10. 26 Aug 1785 aan de heer Nijman verkogt voor f 105.

HERKOMST:

Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 159, aan VdP voor fl. 75,-; VdP aan J. Danser Nijman, 26 augustus 1785, voor fl. 105,-.

214 PHILIPS WOUWERMAN*
De overwinning der boeren,
D, 59 x 78 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-482. (cat. 1809, nr. 361)
Een attaque van militie op een dorp, in welke de boeren de overhand bekomen. Van den Hr Jan de Neufville te Amsterdam sept 1782 gekogt voor f 2100. N.B. was door hem voor f 2500 gekogt uit het cabinet van Lubblink. 1796 28 Sept. Schoonmaken aan P.J. Thijs f 10.

HERKOMST:

Lubblink aan De Neufville voor fl. 2500,-; De Neufville aan VdP, september 1782, voor fl. 2100,-; Veiling VdP, nr. 142, aan Jorissen voor de Koning voor fl. 3625,-.

215 PHILIPS WOUWERMAN
De valkenjacht,
K, 26 x 30 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-481. (cat. 1809, nr. 360)
1801, 23 Feb. Een valkejacht. Op de verkooping van C. Tolozan te Parijs No 146 door P.J. Thijs voor mij gekogt voor Fr 2750 beloopende met 21/2 pct opgeld, 5 pct commissie vragt en onkosten f 1407,15.

HERKOMST:

Veiling C. Tolozan, Parijs 23 februari 1801, nr. 46, aan P.J. Thijs voor VdP voor frcs 2752; Veiling VdP, nr. 143, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 3030,-.

216 PHILIPS WOUWERMAN
De hoefsmid,
D, 62 x 55 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-478. (cat. 1809, nr. 358)
Een smits grot, bij hetselve staat eene gelaade kar, van de twee afgespanne paarden word een beslagen etc. Op den 4en December 1781 van den hr P. Fouquet Jr. gekogt uit de hand voor f 1200. 1796, Sept aan P.J. Thijs vernissen f 4.

HERKOMST:

P. Fouquet Jr. aan VdP, 4 december 1781, voor fl. 1200,-; Veiling VdP, Rotterdam 7 juni 1808, nr. 144, aan J. van Eck en Zoon voor de Koning voor fl. 1055,-.

217 PHILIPS WOUWERMAN
Vechtende boeren bij een dorp,
D, 59 x 78 cm
Amsterdam, Rijksmuseum,
inv.nr. SK-A-476. (cat. 1809, nr. 362)
1793, 28 Nov. Een boeregevegt op een boerekermis. Op de verkooping van Jan van Spijk te Rotterdam

door N. Muis voor mij gekogt voor nr. 2 f 125. Opgeld f 6,5. f 31,5. In en uitgaande regten, tollen, vragt, kist etc f 12,5. 1794 gedubbeld, bersten uitgedaan etc aan P.J. Thijs en verhelpen der lijst 23,10; f 167. Was uit de boedel van Wed. de Rameaux aan Riemersma gekomen, en nu door N. Riemersma op deeze verkooping gedaan.

HERKOMST:

Boedel van Wed. de Rameaux aan N. Riemersma; Veiling J. van Spijk, Rotterdam 28 november 1793, nr. 2, aan N. Muys voor VdP voor fl. 125,-; Veiling VdP, nr. 145, aan J.J. de Wit voor de Koning voor fl. 600,-.

218 PIETER WOUWERMAN
Een kar met drie paarden,
P, 10 x 12 3/4 d
Niet geïdentificeerd.

Een bovenlandsche kar, met drie paarden door een poort rijdende etc. Op de verkooping van J. Maul te Leiden No 108 op den 28 Sept. 1782 van den Hr P. Fouquet overgenomen f 30. Opgeld, provisie etc. f 3,16. f 33,16.

HERKOMST

Veiling J. Maul, Leiden 28 september 1782, nr. 108, aan P. Fouquet Jr. voor VdP voor fl. 30,-; Veiling VdP, nr. 146, aan Hakouw voor fl. 69,-.

219 THOMAS WIJCK
Een gewelf waaronder kooplui handelen,
D, 24 x 28 1/4 d
Niet geïdentificeerd.

Een verwulft met kooplieden en koopwaren, in het verschiet een zeehaven. Afkomstig van Lublink, nu van Jan de Neufville te Amsterdam op de verkooping den 6en Aug 1783 No 91 gekogt voor 180. Opgeld f 9. Onkosten f 1,10. f 190,10. 1799 Septemb. P.J. Thijs schoongemaakt en vernist f 8.

HERKOMST:

Veiling J. de Neufville, Amsterdam 6 augustus 1783, nr. 91, aan VdP voor fl. 180,-; Veiling VdP, nr. 148, aan Allard voor fl. 251,-.

220 THOMAS WIJCK
Een stadmuur bij Rome,
P, 11 3/4 x 9 3/4 d
Niet geïdentificeerd.

Een buitenmuur bij Romen, gestoffeerd met beelden etc. Op de verkoopinge van Pictura in 's Hage op den 17en September 1781 No 51 gekogt a f 14. Opgeld f 0,14. Schoonmaken etc. f 2,10. f 17,4. 1783, Oct. Een vergulde lijst 51/4 voet à 22 st. f 5,16. f 23. 1799, Sept P.J. Thijs schoongemaakt f 1.

HERKOMST:

Veiling Pictura, Den Haag 17 september 1781, nr. 51, aan VdP voor fl. 14,-; Veiling VdP, nr. 149; aan Allard voor fl. 30,10.

221 JAN WIJNANTS
Een duinachtig landschap,
D op P, 12 x 13 d
Niet geïdentificeerd.

Een landschap, zijnde duinagtig, op de voorgrond een reiziger met beladen muilezels etc. op de verkoopinge van P. Calcoen Wzn op den 10 Sept. 1781 No 166 gekogt voor f 65. Opgeld f 3,5. f 68,5. Oct 1783. Een vergulde lijst 6 vt voet à 22 st. f 6,12. Aug 1785. Verkogt aan de heer Nijman te Amst. voor f 150.

HERKOMST:

Veiling P. Calkoen, Amsterdam 10 september 1781, nr. 166, aan VdP voor fl. 65,-; VdP aan J. Danser Nijman, Amsterdam, augustus 1785, voor fl. 150,-.

222 JAN WIJNANTS
Een landschap met valkenjacht,
D, 53,5 x 68,5 cm
Huidige verblijfplaats onbekend.

1785, 14 Aug. Een landschap, verbeeldende een terugkomst van een valckenjagt, van den heere Jacob de Vos te Amsterdam gekogt voor f 650. Kist en vragt f 2. 1799, Sept. P.J. Thijs dubbelen etc. f 10.

HERKOMST:

J. de Vos aan VdP, Amsterdam 14 augustus 1785, voor fl. 650,-; Veiling VdP, nr. 147; aan Roelsema voor fl. 905,-; Veiling Le Rouge, Parijs 27 april 1818, frcs 5600; Veiling Collectie Hertogin van Berry, Parijs 18 april 1837, nr. 63, aan Smith voor frcs 6835; Smith aan Hasard voor Périer voor frcs 6835; Veiling C. Périer, Parijs 18 april 1838, aan Ch. Blanc voor frcs 8000; Collectie Ch. Heusch, Londen 1840; Collectie F. Heusch, Londen 1854; Collectie Alfred de Rothschild, Londen 1884; Collectie Gravin Carnavon, Londen (niet in de veiling bij Christies, 31 mei 1918 en Sotheby's, 3 november 1948); Kunsthandel Van Haeften, 2003.
(Herkomst zoals in: K. Eisele, *Jan Wijnants (1631/32-1684). Ein Niederländischer Maler der Ideallandschaft in Goldenen Jahrhundert*, Stuttgart 2000, pp. 125-126).

223 JOACHIM WYTEWAEL
Mars en Venus,
K, 6 7/8 x 5 1/8 d
Niet geïdentificeerd.

1796, 5 April. Mars en Venus, door de goden betrapt, eene rijke ordonnantie. In de verkooping van Mr. Jacob van der lely te Delft (No 28) gekogt voor f 13. 9 pct opgeld f 1,4. P.J. Thijs schoonmaken, vernissen etc. f 4. f 18,4.

HERKOMST:

Veiling J. van der Lely, Delft 5 april 1796, nr. 28, aan VdP voor fl. 13,-; Veiling VdP, nr. 130, aan Vervier voor fl. 57,-.

224 ANONIEM [exit.]
De Madonna della Sedia,
D, 22¹/₄ x 16³/₄ d
Niet geïdentificeerd.
1798, Septemb. Copy van de Madonna della Sedia, uit de Gallerij van den Groot Hertog te Florence. Op den 17en van Sep. 1798 op eene verkooping te Utregt No 87 gekogt voor f 24,10. 2 pct voor tollen, vragt en onkosten f 2,10. 1799, Sept. P.J. Thijs dubbelen en verhelpen f 12. f 57.

HERKOMST:

Veiling J.W. Barchman Wuytiers, Utrecht 17 september 1798, nr. 87, aan VdP voor fl. 42,10; Veiling VdP, nr. 154, aan Van Leen voor fl. 40,- (als kopie naar Raphaël).

225 ANONIEM
Een portretje van een vrouw met witte kraag,
K, 4¹/₂ x 3¹/₂ d, ovaal
Niet geïdentificeerd.
1789, 15 Juny. Een klein vrouwe pourtraitje, een ovaaltje. Gekogt op de verkooping van James Hazard te Brussel den 14 April 1789 No 7 van de Catalogus. wisselgd f 61. Opgeld f 3. 1795, July P.J. Thijs schoonmaken en verhelpen f 6,19.

HERKOMST:

Veiling J. Hazard, Brussel 14 april 1789, nr. 7, aan VdP voor fl. 64,1; Veiling VdP, Rotterdam 7 juni 1808, nr. 157, aan R. Pott voor fl. 65,-.

226 ANONIEM
Een mansportretje,
K, afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Een ovaal manspourtraitje komende uit de boedel van vader W. v Pot, moet ook bij de oudste blijven. 1795, July, P.J. Thijs schoonmaken en helpen f 3.

HERKOMST:

Erfenis Willem van der Pot aan VdP; Niet in de veiling VdP.

227 ANONIEM
Ester en Ahasuerus,
K, 10¹/₂ x 15¹/₄ d
Niet geïdentificeerd.
P.P. Rubbens of Victor Wolphaerd. Vier schetsen met bijbelse geschiedenissen, in 1779 in den boedel van de Wed van Mierop gekogt a f 50. Opgeld f 2,10. f 52,10. 1793. Onkosten aan P.J. Thijs aan het stukje waarin Hester is. 1800, Aug. getrocqueerd met P.J. Thijs drie van deeze (hebbende alleen die met Hester gehouden) tegen een van Slingeland, dus de één gehouden gesteld op f 18,6.

HERKOMST:

Boedel Wed. van Mierop, 1779, aan VdP voor fl. 50,- (samen met drie andere); VdP aan P.J. Thijs, augustus 1800 (geruild tegen een Van Slingelandt, cat.nr. 171); Het vierde stuk, de Esther, kwam op de Veiling VdP, nr. 38, aan Levy voor fl. 20,- (als S. Vrancx).

228 ANONIEM
Een portret van Prins Maurits,
techniek en afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Het pourtrait van Prins Maurits. Het pourtrait van ... Een paar [met cat.nr. 229]. *Deese stukjes in 1778 in 's Hage op eene verkoping gekogt voor f 11,-. Opgeld f 0,11. 30 Juni 1783 publiek verkogt voor f ...*

HERKOMST:

Veiling, Den Haag 1778, aan VdP voor fl. 11,- (samen met cat.nr. 229); Veiling, 30 juni 1783.

229 ANONIEM
Een portret,
techniek en afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals cat.nr. 228.

Naast schilderijen (catalogusnrs 38-41, 106) kocht Van der Pot in maart 1793 stukken uit de inboedel van het Paleis te Laken, die de Fransen na het binnenvallen van Brussel te koop aanboden. Deze werden opgenomen in het Journaal:

ANONIEM
Maria met kind,
Tapijtschilderingen (gobelins)
afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.
Een tapijt schilderij, verbeeldende Maria met het kindje, denkelijk na Guido Rheni agter spiegelglas in lijst. Een dito verbeeldende St. Cecilia [zie hieronder]. *Gekocht op de verkooping der goederen van het Hof te Brussel door de Franschen in Maart 1793 voor Brabs Court. F 160. Opgeld 5 pct f 8. Commissie dito f 8. transport f 014. f 176,14. af 1/7 f 25,5. Hollands Courant 151, 9. Het Hof, mij verzogt hebbende om deeze, een present van den Paus aan den Keizer, aan den Keizer weder te verkopen, heb ik dezelve overgegeeven voor mijne betaalde*

penningen en gedane onkosten.

HERKOMST:

Veiling goederen Landvoogdes Maria Christina door de Fransen maart 1793, aan VdP voor fl. 151,9 (samen met volgende); VdP aan het Oostenrijkse Gouvernement, voor fl. 151,9 (samen met volgende).

ANONIEM
St. Cecilia,
Tapijtschilderingen (gobelins),
afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

HERKOMST EN BESCHRIJVING:

zoals vorige.

ANONIEM
Prenten in Lijsten agter glazen,
afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Zeventien afgezette platen in lijsten agter glazen (bij misverstand) voor mij gekogt op de verkooping der goederen van de Artshertoginne Christina door de Franschen in Maart 1793 voor Brabs Ct f 62, opgeld en Commissie 6,4, transport f 0,14, 68,18 af 1/7 9,17, Hollands Courant f 59. 1793, 20 July deese overgedaan aan neef A.v. Rijkenvorsel voor zoveel die aan mij hebben gekost.

HERKOMST:

Veiling goederen Landvoogdes Maria Christina door de Fransen maart 1793, aan VdP voor fl. 59; VdP aan A. van Rijckevorsel voor f 59,-.

FRANC LORENT
[JEAN FRANÇOIS LORENT ?]
Verschillende tekeningen,
afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

2 teekeningen agter glazen, verbeeldende het park van 2 zijden te zien;
2 dito verbeeldende de Plaats Rojaal van 2 zijden;
2 verbeeldende het oude Hof van voren voor en na verbranding;
2 verbeeldende het oude Hof van agter voor en na verbranding;
Gekogt op de verkooping der goederen van de Arts Hertogin Christina door de Franschen in Maart 1793 voor Brabands Ct f 45. Opgeld 5 pct 2,5 Commissie 2,5, transport 014, f 50,4, af 1/7e f 43

HERKOMST:

Veiling goederen Landvoogdes Maria Christina door de Fransen maart 1793, aan VdP; Niet in de veiling VdP.

PIERRE-FRANÇOIS LE ROY
Slapende Cupido,
afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Een slapende Cupido, leggende op een bed bestrooid met roozen, in statu [onleesbaar] *marmer; de inscriptie aan de voorzijde is: Cave suscites, aan het einde Peter Franck le Roy, inv. et sculps. CDICCLXXVI. Op de verkooping der goederen van de aartshertogin Christina door de Franschen in Maart 1793 gekogt voor brabands Courant f 105, opgeld 5 pct 5,5, Commissie 5 pct 5,5 overbrengen 14, schoonmaken, in staat brengen van voetstuk etc 2,16, f 119, af 1/7e 17, Hollands Court f 102. De beeldhouwer Janssen zegt dat dit eene alleraccuraatste copie is van het beroemde kind door Allegardo, een Italiaan, hebbende le Roy eene onbegrijpelijke gave van copeëren. De St. Christina in de hofkapel te Laken is mede door hem gevolgd naar een Italiaans beeld en bepaald f1000. 1796, sept, Aan P.J. Thijs voor marberen van het voetstuk f 10.*

HERKOMST:

Veiling goederen Landvoogdes Maria Christina door de Fransen maart 1793, aan VdP voor f 102; Niet in de veiling VdP.

NB. In de koninklijke collectie te Laken bevindt zich een identiek werk (inv.nr. LR0236). Het is echter niet waarschijnlijk dat Van der Pot deze Cupido net als de andere goederen heeft terugverkocht aan het Gouvernement, daar hij Thijs in 1796 een voetstuk voor het beeld laat marmeren.

JACQUES-FRANÇOIS (?) LEFEBVRE
Twee Marmeren vazen,
afmetingen onbekend
Niet geïdentificeerd.

Twee marmeren Vaazen, de bloemen door Le Febre, goudsmid, waarin koper vergulde bloemen. Op de verkooping der goederen van de Aarts Hertoging Christina in Maart 1793 door de Franschen gekogt voor Brabads Courant geld f 125 Opgeld 6,5 Commissie 6,5 transport 1,1 schoonmaken, marmere plinten en voetstukjes bijgemaakt [...]. *Het gouvernement mij verzogt hebbende deeze die op de hoeken der schoorsteen in de groote zaal hebben gestaan aan den Keizer te verkoopen, heb ik dezelve overgegeven voor de prijs, door mij betaald en gedane onkosten.*

HERKOMST:

Veiling goederen Landvoogdes Maria Christina door de Fransen maart 1793, aan VdP voor f 125; VdP aan het Oostenrijkse Gouvernement, voor fl. 125.

Drie werken wel in de veiling van de collectie Van der Pot, *niet* in het Journaal opgenomen. Beschrijving zoals in de veilingcataloguscatalogus uit 1808:

JAKOB BOGDÁNY
Stilleven,
D, 62 x 43 1/4 d
Niet geïdentificeerd.
Een Bloem- en Fruitstuk met gevogelte, voor een schoorsteenstuk geschikt. Goed geschilderd.

HERKOMST:
Veiling VdP, nr. 16, aan Coclers voor fl. 12,-.

ANTOON VAN DYCK
Portret van Abt Scaglia in aanbidding voor Maria met Kind,
P, 12 3/4 x 17 3/4 d
Niet geïdentificeerd.
Eene Dame in de gedaante van de Heilige Maagd het kind Jezus op haren schoot houdende; voor dewelke een persoon (zijnde de afbeelding van den Abt Ceasar Alexander Scaglia) met gevouwen handen, in eene biddende houding zich vertoont. Schoon geordineerd en geschilderd. Dit tafereel gaat in plaat uit door J. Meisens.

HERKOMST:
Veiling VdP, nr. 33, aan Coclers voor fl. 215,-.

GERARD VAN NIJMEGEN
Een gezicht op Schoonderloo,
D, 19 1/2 x 23 1/2 d
Niet geïdentificeerd.
Een gezicht op Schoonderloo, van den Lusthof Schoonenberg van Wijlen den Wel Edelen Geboren Heer G. van der Pot van Groeneveld, af te zien. Uitvoerig en fraai geschilderd.

HERKOMST:
Veiling VdP, nr. 92, aan G. Van der Pot voor fl. 52,-.

NOTEN

* Dit onderzoek is een bewerking van mijn afstudeerscriptie, begeleid door Peter Hecht aan de Universiteit Utrecht, 2003. Het werk werd mogelijk gemaakt door een toelage van het *Onderzoeksfonds voor de geschiedenis van het Rijksmuseum*, en door Jan Piet Filedt Kok van commentaar voorzien. Dank gaat uit naar beide begeleiders voor stimulans, raad en redactie.
Er is gebruik gemaakt van bronnen die worden bewaard door de Gemeentelijke Archiefdienst Rotterdam (GAR). Het gaat om de stukken in het Familie Archief Van der Pot (Archief VdP), om minuten uit het Oud Notarieel Archief (ONA), Oud Rechterlijk Archief (ORA) en documenten uit de Bibliotheek van Handschriften (Hs) aldaar. De Gemeentebibliotheek Rotterdam (GBR) bewaart een gedeelte van het archief van de Remonstrantse Gemeente. De Universiteitsbibliotheek Leiden (UBL) en de Bibliotheca Publica Latina (BPL) waren van belang voor documenten van gevluchte Hollanders ten tijden van de Bataafse Revolutie. De veilingen worden aangegeven met een Lugt-nummer (F. Lugt, *Répertoire des catalogues de ventes*, Den Haag 1938-1987). Als bijlage is een transcriptie van het kasboek van Van der Pot toegevoegd, gerangschikt op alfabetische volgorde op kunstenaarsnaam. In de tekst wordt hier tussen haakjes naar verwezen.

1 De collectie Van der Pot werd eerder bestudeerd in de jaren '30 van de vorige eeuw: E. Wiersum, 'Het ontstaan van de verzameling schilderijen van Gerrit van der Pot van Groeneveld te Rotterdam', *Oud Holland* 48 (1931), pp. 201-214; E. Wiersum, 'De brieven van Pieter Joseph Thijs aan Gerrit van der Pot van Groeneveld 15 November 1795 – 19 December 1802', *Rotterdams Jaarboekje* (1932), pp. 4-17. Het kasboek van de verzamelaar bevindt zich in het GAR, Hs, nr. 3739a. De meest complete studie over de vroegste geschiedenis van het Rijksmuseum is nog steeds: E.W. Moes en E. van Biema, *De Nationale Konst-Galerij en het Nationaal Museum*, Amsterdam 1909. De daarop volgende publicaties voegen, wat betreft de collectie Van der Pot, sporadisch informatie toe. Zie: Th.H. Lunsingh Schreurleer, 'Geboorte en jeugdjaren van het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum* 6 (1958), pp. 1-42; P.J.J. van Thiel e.a., *All the paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam*, Amsterdam / Maarssen 1976, pp. 10-46; E. Bergvelt, *Pantheon der Gouden Eeuw. Van Nationale Konst-Gallerij tot Rijksmuseum van Schilderijen (1798-1896)*, Zwolle 1998; G. van der Ham, *Tweehonderd jaar Rijksmuseum. Geschiedenis van een nationaal symbool*, Amsterdam 2000.

2 Voor de stamboom van de familie Van der Pot, zie W.A. van Rijn, 'Geslacht Van der Pot', *De Nederlandsche Leeuw* 85 (1968), pp. 2-16; M. Prins-Hoogendoorn, *Willem van der Pot*, lezing gehouden voor de leden van de vereniging 'Oud-Hondselersdijk', 1995 (niet gepubliceerd, kopie in het GAR), pp. 3-10. Als jongeman richtte Willem het eerste letterkundige genootschap van de Republiek op, onder de naam *Natura et Arte*, zie S. Vuyk, *Verlichte verzen en Kolommen. Remonstranten in de letterkunde en tijdschriften der Verlichting (1720-1820)*, Amsterdam 2000, pp. 37-53.

3 GAR, ONA, nr. 2432, p. 250: 22 maart 1755, contract tussen Willem en Gerrit van der Pot. Andere ondernemingen in deze periode hadden meestal een bescheidener startkapitaal, wat duidelijk maakt dat de familie Van der Pot al in het midden van de 18de eeuw tot de meest welgestelden van Rotterdam behoorde. Zie E. Palmen, *De koopmannen van Rotterdam. Een cohortanalyse van de welstandselite van Rotterdam, 1750-1803: economie, politiek en cultuur in een tijd van crisis*, 1994 (ongepubliceerd, kopie in het GAR).

4 GAR, ONA, nr. 3098, p. 21: 9 januari 1765, contract tussen Gerrit, Cornelis en Jacob van der Pot.

5 GAR, ONA, nr. 3025, pp. 489-1208: notariële afhandeling van de erfenis van Ignatia van Geel. In het totaal was er meer dan fl. 250.000,- te verdelen onder enkele erfgenamen. Naast dit vermogen en het zelfportret van Van Geel erfde Van der Pot ook een aantal andere schilderijen door Joost van Geel: een *Samson en Delila* (nr. 64), *De genezing van de schoonmoeder van Petrus* (nr. 63) en ten slotte een anoniem portret (nr. 66). Het is opmerkelijk dat zich in de boedel ook een werk van Gabriël Metsu bevond. Deze *Oude vrouw* (nr. 115) zou volgens Van der Pot de moeder van Joost van Geel verbeelden. Houbraken stelt dat Van Geel een leerling van Metsu kan zijn geweest en een werk van Metsu in bezit van de familie Van Geel onderstreept dat vermoeden.

6 Voor het kasboek van Van der Hoop, zie cat. tent. E. Bergvelt, J.P. Filedt Kok, N. Middelkoop e.a., *De Hollandse meesters van een Amsterdamse bankier. De verzameling van Adriaan van der Hoop (1778-1854)*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum, i.s.m. Rijksmuseum) / Zwolle 2004, pp. 135-195.

7 Voor Pieter Fouquet Jr. en andere belangrijke kunsthandelaars in de tweede helft van de 18de eeuw, zie C. Bille, *De tempel der Kunst of het kabinet van den heer Braamcamp*, 2 delen, Amsterdam 1961, bijlage I, pp. 181-199.

8 Van der Pot kocht begin jaren '80 enkele eigentijdse meesters, maar zijn interesse daarvoor nam af naarmate hij de 17de-eeuwers beter leerde kennen. In 1782 bestelde hij bij zijn stadsgenoot Dirk Langendijk vier schilderijen met scènes uit het militaire leven (nrs. 102 t/m 105) en in 1783 kocht hij van Nicolaas Muys voor veel geld een *Vogelmarkt* (nr. 133), maar vergelijkbare opdrachten aan levende meesters bleven later uit. Voor de werken

Detail afb. 11

van Langendijk, die niet werden geïdentificeerd, zie M.E. Deelen, A.M. Meyerman, M.C. Plomp, P. Ratsma, *Dirk Langendijk (1748-1805). Tekenaar tussen kruitdamp en Vaderlands gevoel*, Rotterdam 1982, p. 14. Voor de relatie tussen Van der Pot en Nicolaas Muys, zie A.M. Meyerman, N.I. Schadee en Ch. Thiels, *Aangenaam gezelschap. Zes conversatiestukken van Nicolaas Muys*, Abcoude 1992, pp. 61-68.

9 Veiling P.Wz Calkoen, Amsterdam 10 september 1781 (Lugt 2379). Drie maanden na deze veiling kocht Van der Pot op de veiling van Jacob van Velden, Leiden, 3 December 1781 (Lugt 3327) nog drie werken van Jan Steen (nrs. 176, 177 en 179).

10 Voor Jan Izaac de Neufville als zakenman, zie J.W. Veluwenkamp, *Ondernemersgedrag op de Hollandse stapelmarkt in de tijd van de Republiek. De Amsterdamse handelsfirma Jan Izaac de Neufville & Comp., 1730-1764*, Meppel 1981. Voor zijn kunstverzameling, zie Bille, *op.cit.* (noot 7), pp. 122-124; voor John de Neufville, zie: Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek, deel 8, colom 1211-1214. Een relatie tussen deze De Neufville en de gebroeders De Neufville, bankiers en verzamelaars (Bille, *op.cit.* (noot 7), p. 116) is niet waarschijnlijk, maar de genealogie van het geslacht is onvoldoende uitgezocht. Voor zijn woning Saxenburg zie I.H. van Eeghen, 'De veertienvoudige restauratie van het Howard Johnson Hotel bij de Westermarkt', *Amstelodamum* 57 (1970), p. 102.

11 De Neufville schreef samen met een Amerikaanse gezant een ontwerpcontract voor een handelsovereenkomst tussen de Republiek en de toekomstige Verenigde Staten. Als dat contract er was gekomen zou hij een spil zijn geworden in het Amerikaans-Nederlandse zakenverkeer. De Engelsen kregen lucht van het contract en verklaarden de Republiek hierom de oorlog. Dat beëindigde de carrière van De Neufville. Zie J.W. Schulte Nordholt, *The Dutch Republic and American Independence*, Chapel Hill 1982, pp. 64-69, 144-157.

12 De Neufville verkocht zijn grachtenpand aan de verzamelaar Pieter van Winter (1745-1807). Kennelijk wisten de nieuwe bewoners dat het met de vorige eigenaar slecht was afgelopen. Een kennis van Van Winter refereerde aan De Neufville, toen hij Van Winter met de nieuwe woning feliciteerde en hem wenste dat hij daar (...) *in volmaakte gezontheid en genoegen zult woonen en met meer satisfactie als de vorige eigenaar waarschynelyk 't laatste jaar daar gepasseert heeft.* Geciteerd in R. Priem, 'The 'most excellent collection' of Lucretia Johanna van Winter: the years 1809-22, with a catalogue of the works purchased', *Simiolus* 25 (1997), p. 114, noot 24.

13 Uit de verzameling De Neufville kocht Van der Pot naast deze stukken ook voor 530 gulden vijf werken van de Rotterdammer Hendrik Kobell. (nrs. 95 t/m 99) en een problematische versie van Frans van Mieris' *Heilige Familie*, voor 210 gulden. (nr. 122).

14 L. de Gou, *Dagboek van een patriot. Journaal van Willem Hendrik Teding van Berkhout*, Den Haag 1982, p. 86. In 1803 deed dezelfde Teding van Berkhout Van der Pot een schilderijtje cadeau (nr. 45).

15 Het portret van Van der Pot door J.B. Scheffer werd in 1968 door het Rijksmuseum gekocht van de erven J.E. van der Pot (inv.nr. SK-A- 4151). Zie 'Keuze uit de aanwinsten', *Bulletin van het Rijksmuseum* 16 (1968), p. 97. Het afgebeelde miniatuurportret van W.M.C. Pelerin, door G.J. van den Berg, kent een pendant met Van der Pot, geschilderd door J.-B.-P. Lambert. De miniaturen bevinden zich tegenwoordig in de collectie van Museum Kasteel Sypesteyn, zie F.G.L.O. van Kretschmar, 'Kanttekeningen en berichten', *Bulletin van het Rijksmuseum* 16 (1968), p. 186. De bibliotheek en prentenverzameling van Van der Pot is op 28 oktober 1807 geveild te Rotterdam (Lugt 7307). Onder *boeken in octavo* is nr. 259 Houbrakens *De groote Schouburgh* en nr. 260 Van Manders *Het schilder boeck*.

16 Veiling P. Locquet, Amsterdam 22 september 1783, (Lugt 3611).

17 De scènes uit de roemrijke Tweede Engelse Oorlog (1665-1667) zullen, zeker in het licht van de voor de Republiek dramatisch verlopen Vierde Engelse Oorlog (1780-1784), welkome aanwinsten zijn geweest die de nieuwe eigenaar met trots aan de wanden van zijn schilderijenzaal kon tonen.

18 De zeestukken van Willem van de Velde de Jonge, de Flinck en de Pynacker kocht Van der Pot door bemiddeling van Fouquet, van een zekere 'De Neufville', *zeepzieder in de Olyphant* te Rotterdam. Om verwarring met de Amsterdamse bankier met dezelfde naam te voorkomen, noteerde Van der Pot in zijn journaal het beroep en adres achter de naam van deze Rotterdamse De Neufville. In Rotterdam leefde een Leendert Pieter de Neufville die in 1804 een zeepziederij genaamd *De Olyphant* kocht. Mogelijk de zoon van degene van wie Van der Pot schilderijen overnam. Zie: GAR, ONA, nr. 607, p. 35.

19 Cornelis van der Pot heeft tijdens de onrust in augustus 1787 op zijn buitenplaats *Endeldijk* enige tijd de Baljuw gevangen gehouden. Zie W. J. Hoffmann J. Jz., 'Endeldijk in de patriottentijd', *Rotterdams Jaarboekje* 1910, p. 166. Cornelis schreef een paar jaar eerder een treurdicht op het overlijden van de geestelijk vader van de patriotten: *Bij de Grafzuil van de Onsterffelijken Ridder Johan Derk van der Capellen tot den Pol*, Leiden 1784, en was dus ideologisch nauw betrokken bij de zaak der patriotten. Over Gerrit van der Pot wordt in de publicaties van Wiersum gesugge-

reerd dat ook hij een burgermilitie aanvoerde, maar bronnen staven die gedachte niet. Mogelijk zijn Gerrit en zijn broer verwisseld, zoals ook gebeurt in S. Vuyk, *De verdraagzame gemeente van vrije christenen*, Amsterdam 1995, waar op pag. 31 een miniatuurportretje van Gerrit van der Pot wordt geduid als een portret van *Cornelis* van der Pot, *koopman, patriot en remontrants ouderling te Rotterdam en Brussel*. Vergelijk Van Kretschmar, *op.cit.* (noot 15), p. 186.

20 Zie *Naamlijst van alle persoonen, door de gehele Republiek, welke na de gezegende omwenteling van 1787 (...) zijn gestraft*, Arnhem z.j., p. 5.

21 In de brieven van Emilie Fijnje-Luzac (1748-1788) bijvoorbeeld, komen we Maria Elisabeth van der Pot tegen. De Fijnjes woonden ook aan het park en op 2 januari 1788 schreef Emilie aan haar broer Johan Luzac: (...) *omstreeks vijf uren dezen middag zijn wij met onze bijhebbende baggage overgegaan in ons nieuwe huys, 't welk bereids door de zorgen van mvr Van der Pot was schoongemaakt en mij gisteren bij nadere beziening werkelijk in de hand gevallen is*. UBL, collectie Luzac, map 29, brieven van E. Fijnje-Luzac aan Johan Luzac, Brief gedateerd 2 januari 1788.

22 Ook Van der Pot bezocht deze noodkerk in Brussel, zie: UBL, BPL, 1031, IV, nr. 43: *membres de la Societé des refugiés Hollandois a Bruxelles en fevrier 1788*. Adriaen Stolker was de zoon van kunstenaar Jan Stolker (1724-1785), vermoedelijk een kennis van Van der Pot, die rond 1780 een aantal tekeningen maakte naar werken uit de verzameling, nu in Museum Boijmans Van Beuningen. Zie C. Martens, *Een map met lijntekeningen van Jan Stolker (1724-1785)*, ongepubliceerde doctoraalscriptie kunstgeschiedenis, Universiteit Utrecht 1993. Over de relatie tussen Van der Pot en Adriaen Stolker, zie Vuyk, *op.cit.* (noot 19), pp. 23-35.

23 Vlak voor zijn vertrek bracht Stolker in een brief gericht aan de Vergadering van de Remonstrantse Gemeente uitvoerig verslag uit over de situatie in Brussel. Zie GBR, Hs, nr. 221, brief II, 14 juni 1789. Besproken in Vuyk, *op.cit.* (noot 19), pp. 23-35.

24 Rijksarchief Gelderland, Familiearchief Van Eck, nr. 0545: L.E. van Eck, *Journaal van ene reis naar Braband en Vrankrijk gedaan met mijn zwager Pieter Paulus in den Zomer van den Jare 1788*. Voor Patriotten in ballingschap, zie: J. Rosendaal, *Bataven !*, z.pl., 2003.

25 GAR, ORA, nr. 602, pag. 41, 11 November 1790, verkoop van twee huizen, pakhuizen en een raffinaderij gelegen aan de westzijde van de Leuvehaven ter waarde van 20.000 gulden; GAR, ORA, nr. 603, pag. 67, 24 Juli 1793, verkoop van een huis en erven gelegen aan de zuidzijde van de Schiedamse dijk ter waarde van 14.000 gulden; GAR, ORA, nr. 603, pag. 140, 13 November 1793, verkoop van een koetshuis, stalling en erven gelegen aan de noordzijde van de Schiedamse dijk, ter waarde van 8.000 gulden.

26 Abbema was een gewezen lid van de Amsterdamse vroedschap die samen met Jan Bernd Bicker (1746-1812) naar Brussel vluchtte en later doorreisde naar Parijs. Bicker maakte bij aankomst in Brussel een lijstje van de personen *die, net als ik, de Bataafsche Republicq verlaaten hadden*. Daartoe behoorden ook *d'heer en Mevrouw G. Van der Pott, Brakel*. Zie M.N. Bisselink en A. Doedens, *Jan Bernd Bicker. Een patriot in ballingschap 1787-1795. De autobiografische reisverslagen van een gevlucht Amsterdams regent en patriot van 'progressieve' signatuur*, Amsterdam 1983, p. 28.

27 Van der Pot heeft in Brussel de Parijse connaisseur Jean Baptiste Pierre Lebrun (1748-1813) leren kennen. Deze kocht uit de collectie Van der Pot een 'kapotte' Teniers (nr. 187). Van der Pot vertelde de koper biografische details uit het leven van Joost van Geel, die Lebrun verwerkte in de tekst van zijn beroemde *Galerie des Peintres*. In die catalogus bedankt LeBrun daarvoor *C. Vander – Potter, Seigneur de Groenveld à Bruxelles*. Zie: J.-B.-P. LeBrun, *Galerie des Peintres Flamands, Hollandais et Allemands* etc, Parijs 1792, deel 2, p. 48. Fouquet werd op zijn bezoek aan Van der Pot vergezeld door Jan Danser Nijman, zonder twijfel een belangrijke figuur voor de laat 18de-eeuwse kunsthandel, maar vooralsnog 'schimmig', zoals B. Broos het omschrijft. Hij was koopman, woonde aan de Keizersgracht en is opvallend als een vroege verzamelaar van Johannes Vermeer. Zie B. Broos, 'Un celebre peijntre nommé Verme[e]r', in: cat. tent. *Johannes Vermeer*, Washington (National Gallery of Art) 1995 / Den Haag (Koninklijk Kabinet van Schilderijen Het Mauritshuis) 1996, pp. 57, 64, noot 77. Danser Nijmans tekeningenverzameling is ook niet onopgemerkt gebleven, zie: M.C. Plomp, *Hartstochtelijk verzameld. 18de eeuwse Hollandse verzamelaars en hun collecties*, Bussum 2001, p. 289

28 Over Thijs is buiten enkele lemma's in biografische handboeken nauwelijks iets bekend, zie: E. Laloire, *Biographie Nationale*, deel 25, 1930-1932, colom 213-214; E. Wiersum 1932, *op.cit.* (noot 1); R.H. Wilenski, *Flemish Painters 1430-1830*, Londen 1960, pp. 397-98; *Le dictionnaire des peintres Belges du XIVe siecle a nos jours*, Brussel 1995, p. 957. Tentoonstellingen waar werk van Thijs was te zien zijn er niet, maar hij wordt genoemd in de lijst van schilders in de cat. tent. *Les Salons retrouvés: éclat de la vie artistique dans la France du Nord 1815-1848*, Douai (Museé de la Chartreuse) 1993, p. 168.

29 De veiling die de Fransen te Schoonenburg hielden is niet geregistreerd in Lugt, maar uit de notities in het journaal van Van der Pot valt op te maken dat de boedel van het Paleis in maart 1793

door de Fransen daadwerkelijk openbaar werd verkocht, waarschijnlijk omdat de vertrekken als kazerne zouden worden gebruikt. Na de kortstondige restauratie van het Oostenrijkse Gouvernement enkele maanden later werd aan de kopers gevraagd sommige goederen terug te verkopen, daar het bijzondere geschenken betrof. Achteraan de catalogus van schilderijen zijn deze werken opgenomen. Voor de geschiedenis van het Paleis te Laken zie A. en P. Ypersele de Strihou, *Laken, een kasteel in het verlichte Europa*, z.pl., 1991.

30 Voor de rol van de families Van der Pot en Rijckevorsel in de Rotterdamse gemeenteraad zie H. Schmitz, 'Wisseling van de wacht. De samenstelling van het Rotterdamse stadsbestuur aan het einde van de 18e en het begin van de 19e eeuw', *De Nederlandsche Leeuw* 107 (1990), pp. 361-402.

31 GAR, ORA, nr. 603, p. 592: 11 november 1795, koopakte van een huis en erven gelegen aan de westzijde van de Korte Hoogstraat. In de topografische atlas van het GAR bevinden zich enkele anonieme tekeningen van de gevel van het huis. Op basis van de *picturesque tour* van Samuel Ireland, een Engelse edelman die in het najaar van 1789 Holland bezocht en een verslag van zijn reis publiceerde, is wel gedacht dat de verzameling van Van der Pot in Rotterdam was gebleven, toen deze naar Brussel was gevlucht. Ireland schreef immers na een bezoek aan Rotterdam: *I shall now conduct you to a few private collections in the possession of gentlemen who will be gratified in giving pleasure to an amateur of the fine arts and to whom as such, you will find little difficulty of acces. Mr Vanderpot, seigneur de Groeneveld, who has been banished on account of the late civil commotions, Mr Cramer, Mr. Lockhorst and Mr. Heybroek.* Samuel Ireland, *A picturesque tour through Holland, Brabant and a part of France. (Made in the autumn of 1789, illustrated with copper plates an aquatinta, from drawings made on the spot, by Samuel Ireland)*, Londen 1790, p. 39.

32 GAR, HS, nr. 3739b, omslag met 79 brieven van P.J. Thijs aan Van der Pot, en 2 brieven van Jan Thijs, de zoon van P.J. Thijs, ook aan Van der Pot gericht. De correspondentie, die meer moois te bieden heeft, is besproken in Wiersum 1932, *op.cit.* (noot 1).

33 Veiling J. de Lely, Amsterdam 5 april 1796 (Lugt 5429).

34 Het bezoek van de kunstliefhebbers is beschreven in Moes en Van Biema, *op.cit.* (noot 1), bijlage XI, p. 184 en in J. Knoef, 'De verzamelaars Goll van Franckenstein', in: *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* 1948, p. 281. Het verhaal rond de twee Potters lijkt na recent onderzoek ten behoeve van de bestandscatalogus schilderijen die het Rijksmuseum voorbereidt, een staartje te krijgen. Vandaag de dag wordt namelijk niet de Potter van Van der Pot, nu collectie Rijksmuseum, maar het tweede stuk, tegenwoordig in een Engelse particuliere collectie, als het betere en eigenhandige werk beschouwd. Vriendelijke mededeling Taco Dibbits en Ige Verslype, die hierover een artikel zullen publiceren.

35 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 24, 22 juli 1798.

36 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 17, 18 september 1797.

37 Veiling J.J. Gildemeester, Amsterdam 11 juni 1800 (Lugt 6102). Voor een bespreking van de collectie en de veiling Gildemeester, zie C.J. De Bruyn Kops, 'De Amsterdamse verzamelaar Jan Gildemeester Jansz', *Bulletin van het Rijksmuseum* 13 (1965) pp. 79-114.

38 GAR, Hs, 33b, nr. 3663: Gedicht door Lambert van Oyen, ter gelegenheid van de *Kunstbeschouwing bij den Burger Gerrit van der Pot van Groeneveld met de leden van de Raad der Gemeente van Rotterdam*. Over de gebroeders De Bisschop, zie E. Wiersum, 'Het schilderijen-kabinet van J. Bisschop' *Oud Holland* 1910, pp. 161 e.v.; C. Bille, *op.cit.* (noot 7) pp. 97-107.

39 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 49, 8 februari 1801. Voor de Ruisdael, zie: S. Slive, *Jacob van Ruisdael. A complete catalogue of his paintings, drawings and etchings*, Londen 2001, pp. 71-74, cat. 44.

40 Vermeer en De Hooch werden pas later in de 19de eeuw beschouwd als belangrijke Hollandse meesters, al waren er verschillende verzamelaars die omstreeks 1800 al oog voor hun kwaliteiten hadden. Voor Van der Pot kan Vermeer, en zeker deze *Astronoom*, niet onbekend zijn geweest: juist dit werk staat afgebeeld in de *Galerie des Peintres* van zijn kennis LeBrun (zie noot 27), een catalogus die Van der Pot in de kast had staan: nummer 9 onder de gebonden prentwerken op de veiling van de bibliotheek van Van der Pot, Rotterdam, 28 oktober 1807 (Lugt 7307).

41 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 41, 6 oktober 1800.

42 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 50, 15 februari 1801.

43 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 54, 18 maart 1801.

44 Zie E. Korthals Altes, 'The eighteenth-century gentleman dealer Willem Lormier and the international dispersal of seventeenth-century Dutch paintings', *Simiolus*, vol. 28 (2000-2001), p. 238 en noot 119.

45 Voor de collectie Claude Tolozan, zie B. Aquillière, *Une collection d'art au XVIIe siècle: la Collection Claude Tolozan*, Traveaux de l'Institut d'histoire de Lyon 13 (1990), pp. 27-33; B. Perronet, B. Frederickson, *Répertoire des tableaux vendus en France au XIXe siècle, tome I, 1801 – 1810*, The Provenance Index of the Getty Information Institute, 1998.

46 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 46, 29 december 1800.

47 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 48, 26 januari 1801.

48 Thijs koopt voor Craufurd ten slotte drie werken, waaronder een zeer dure Potter: *Heb voor d'heer Craufurd gekogt den Potter no. 87, heb hem duur*

moeten betaalen, er waaren verscheyde comissien voor dat stuck, soodanig is het met Potter gestelt, dat die niet anders meer sullen te bekomen sijn, sij sijn er niet meer van de goede soort, (...) ik [heb] *sijn comissie moeten te buyten gaan tot 3670 francs, ik konde niet anders want den Potter 't laatst verkogt is.* GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 52, 27 februari 1801. De Potter van Craufurd is de *Boerderij bij Den Haag*, nu in Londen, Collectie Hertog van Westminster. Zie A. Walsch, E. Buijsen, B. Broos, *Paulus Potter. Schilderijen, tekeningen en etsen*, cat. tent. Den Haag (Koninklijk Museum het Mauritshuis) 1995, p. 80, cat.nr. 9.

49 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 48, 26 januari 1801.

50 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 50, 15 februari 1801.

51 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 51, 22 februari 1801.

52 GAR, Hs, nr. 3739b, Brief 52, 27 februari 1801.

53 De Londense kunsthandelaar Bryan had van zijn opdrachtgevers een flink budget gekregen om bij Gildemeester te kopen, maar op de veiling onvoldoende kunnen bemachtigen. Het lijkt er op dat hij vervolgens, voor onevenredig veel geld, een aantal mindere stukken van Van der Pot kocht, om niet met lege handen thuis te komen. In de brieven van Thijs komt Bryan regelmatig ter sprake en blijkt hij in een kwade reuk te staan. Mijn informatie over Bryan is afkomstig van J. Armstrong, Getty Provenance Institute, die onderzoek doet naar de handelsactiviteiten van Bryan en mij vriendelijk heeft geïnformeerd over details uit Bryans bezoek aan Amsterdam en Rotterdam in 1800.

54 Het kattebelletje van Van der Pot bevindt zich in de catalogus van de veiling Th. van Willigen, Den Haag 9 oktober 1805, exemplaar bibliotheek Museum voor Schone Kunsten, Brussel.

55 GAR, Hs, nr. 3739a, testament van Gerrit van der Pot.

56 GAR, Hs, nr. 3739a, *Specifique lijst der Taxatie van het Cabinet van Schilderijen van wijlen den Heere G. van der Pot van Groeneveld gedaan op versoek van den Heeren Executeuren op den 9e April en volgende dagen.* De executeur testamentair en tevens een van de erfgenamen was Gerrit van der Pals. Muys en Van Nijmegen schatten de totale waarde van het kabinet op ca. fl. 53.000,-.

57 GAR, 43.01, Archief VdP, nr. 55, veilingcatalogus collectie Gerrit van der Pot. Dit exemplaar staat niet in Lugt of in Frederickson.

58 De *Bouquetten* zijn in de Bijlage aangegeven met een asterisk.

59 Op 19 januari 1808 schreef Lodewijk Napoleon: *Monsieur le commandeur de Smeth,* [Pieter de Smeth van Alphen, 1753-1810] *il y aura bientôt à vendre le cabinet des médailles de M. Van Damme à Amsterdam et à Rotterdam la collection des tableaux de Van der Pott. Je serais très fâché que ces deux objects, le dernier surtout, renfermant en tableaux d'un sujet national et glorieux, sortissant du royaume et je désire en faire l'aquisition pour le muséum royale que j'ai ordonné de former à Amsterdam. Cependant j'ai lieu de croire qu'on s'attend à ce que je ferai l'achat de ces objets et qu' à la vente publique il se pourrait que cela fit payer des prix exorbitants, je désirerais donc que vous les fissiez acheter en votre nom, soit de gré à gré, avant les ventes publique, soit à ces ventes même et qu'ensuite vous le cédassiez au muséum. J'ai voulu vous en ecrire directement afin que le secret fût bien regardé.* Zie A. Duboscq, *Louis Bonaparte en Hollande d'apres ses lettres 1806-1810*, Parijs 1911, p. 188.

60 Rotterdamse Courant 17 mei 1808: *! De Executeuren des testament van wijlen den Wel-Edelen gebore Heer G. Van der Pot van Groeneveld, te Rotterdam, in ervaring gekomen zijnde, dat men alomme valselijk verspreid en wil doen geloven alsof het schilderijenkabinet reeds uit den hand verkogt is, beloven ene premie van vijftigduizend Guldens Hollandsch aan die geenen dewelke in staat zijn zulks te kunnen bewijzen.* Uit de brief van Meerman aan Lodewijk Napoleon van 29 mei 1808 (geciteerd bij Moes en Van Biema, *op.cit.* (noot 1), p. 111) blijkt dat Meerman een lijst heeft gemaakt met de werken die koste wat kost moesten worden verworven, op welke stukken er tot een bepaalde prijs moest worden geboden, en welke stukken oninteressant waren. Ook schrijft hij dat mogelijk Lafontaine een bod op de gehele collectie heeft gedaan.

61 Duboscq, *op. cit* (noot 59), p. 239.

62 Veiling Gerrit van der Pot, Rotterdam 6 juni 1808 (Lugt 7424). Op de veilingcatalogus staat dat op maandag 6 juni zou worden begonnen met de verkoop, maar vanwege Pinksteren werd pas op dinsdag 7 juni geveild. Het totaalbedrag is ontleend aan de som van de prijzen zoals die na de veiling zijn uitgegeven, die overeenkomen met de bedragen die zijn genoteerd in de veilingcatalogus in het GAR.

63 Brief van Meerman aan Lodewijk Napoleon, 10 juni 1808, geciteerd bij Moes en Van Biema, *op.cit.* (noot 1). p. 112.

64 P.J.J. van Thiel, 'De inrichting van de Nationale Konst Gallery in het openingsjaar 1800', *Oud Holland* 95 (1981), pp. 170-227, in het bijzonder p. 178.

65 Deze ommezwaai werd vastgelegd in het reglement dat Meerman opstelde. Voor de historiestukken van nationaal belang werd een aparte zaal gereserveerd, alsook voor de aankopen van moderne meesters. Zie Van Thiel, *op.cit.* (noot 1), p. 14.